

Komunální výroby elektřiny OZE

(analýza možností, metodické doporučení)

Klient: TECHNOLOGICKÉ CENTRUM Hradec Králové, z. ú.

Datum: 9. 11. 2023

Zpracoval: Mgr. Ing. Anna Francová, advokátka, Mgr. Jan Hejl, advokát, Frank Bold Advokáti, s.r.o.

Obsah

Obsah.....	2
Zadání	6
Východiska a předpoklady	6
Analyzované právní předpisy.....	6
Seznam zkratk	7
1. Úvod	8
2. Související licence	8
2.1. Licence na výrobu elektřiny (práva a povinnosti výrobce)	8
2.1.1. Základní charakteristika	8
2.1.2. Podmínky pro udělení licence	9
2.1.3. Vybraná práva a povinnosti výrobce	10
2.1.4. Dílčí závěr	11
2.2. Licence na obchod s elektřinou (práva a povinnosti obchodníka)	12
2.2.1. Základní charakteristika	12
2.2.2. Podmínky pro udělení licence	13
2.2.3. Vybraná práva a povinnosti obchodníka	14
2.2.4. Dílčí závěr	15
2.3. Licence na distribuci elektřiny (práva a povinnosti distributora)	16
2.3.1. Základní charakteristika	16
2.3.2. Podmínky získání licence	16
2.3.3. Vybraná práva a povinnosti distributora	16
2.3.4. Dílčí závěr	17
3. Rozbor uvažovaných právních forem zastřešující společnosti.....	18
3.1. SPV ve formě příspěvkové organizace	18
3.1.1. Obecná charakteristika	18
3.1.2. Ekonomické a daňové aspekty.....	18
3.1.3. Výhody a rizika.....	19
3.1.4. Příspěvková organizace – SWOT analýza	21
3.2. SPV ve formě ústavu	22
3.2.1. Obecná charakteristika	22
3.2.2. Ekonomické a daňové aspekty.....	22
3.2.3. Výhody a rizika.....	22
3.3. SPV ve formě společnosti s ručením omezeným	23
3.3.1. Obecná charakteristika	23

3.3.2.	Ekonomické a daňové aspekty	25
3.3.3.	Výhody a rizika	26
3.3.4.	Společnost s ručením omezeným – SWOT analýza	27
3.4.	SPV ve formě akciové společnosti	28
3.4.1.	Obecná charakteristika	28
3.4.2.	Ekonomické a daňové aspekty	29
3.4.3.	Výhody a rizika	29
3.4.4.	Akciová společnost – SWOT analýza	30
3.5.	Shrnutí a doporučení	31
3.6.	Role klienta ve vztahu k SPV	31
4.	Veřejná podpora	33
4.1.	Pojem veřejné podpory a její znaky	33
4.2.	Vznik ohrožení/narušení soutěže	34
4.3.	Výjimky veřejné podpory	35
4.3.1.	Podpora ve formě de minimis	35
4.3.2.	Blokové výjimky	35
4.3.3.	Podniky poskytující služby obecného hospodářského zájmu	37
5.	Provozní modely fungování – obecná východiska	38
5.1.	Přímé vedení (soustava mikrogrid)	38
5.1.1.	Popis	38
5.1.2.	Doplňující povinnosti výrobce	40
5.1.3.	Provozní model města a propojení přímým vedením	41
5.1.4.	Shrnutí a přehledová tabulka	41
5.2.	Lokální distribuční soustava	42
5.2.1.	Popis	42
5.2.2.	Provozní model města a LDS	44
5.2.3.	Shrnutí a přehledová tabulka	44
5.3.	Právo výrobce dodávat elektřinu pro vlastní potřebu a potřebu jím ovládaných osob	45
5.3.1.	Popis	45
5.3.2.	Potenciál využití práva výrobce pro model města	45
5.3.3.	Shrnutí a přehledová tabulka	45
5.4.	Komunitní energetika (energetické společenství)	46
5.4.1.	Popis	46
5.4.2.	Využitelnost pro potřeby města, přehledová tabulka	47
6.	Sdílení elektrické energie v rámci bytových domů	48

6.1.	Sloučení odběrných míst bytových jednotek.....	48
6.2.	Sdílení prostřednictvím alokačního klíče	49
7.	Energetická společenství (komunitní energetika)	51
7.1.	Energetická společenství dle novely Lex OZE II.....	61
7.1.1.	Zakládání energetických společenství.....	62
7.1.2.	Členství v energetických společenstvích	62
7.2.	Aktivní zákazník – doplněk energetických komunit.....	63
7.3.	Srovnání – aktivní zákazník, energetické společenství, sdílení v bytových domech.....	63
8.	Vlastnictví fotovoltaických elektráren	67
8.1.	FVE jako věc ve smyslu práva	67
8.2.	FVE jako součást budovy	67
8.3.	FVE jako samostatná věc (výhrada vlastnictví stroje)	68
8.4.	Shrnutí a východiska pro projekt města	68
9.	Obchodně-provozní model fungování.....	69
9.1.	Základní východiska	69
9.2.	Vlastnictví a užívací práva k FVE	70
9.2.1.	Vlastnictví FVE	70
9.2.2.	Užívací práva SPV k výrobnám	71
9.3.	Správa/využití odběrných míst	71
9.4.	Potřeba licence SPV	72
9.5.	Doporučený provozní model	73
9.5.1.	Přehled provozního modelu	73
9.5.2.	Smluvní vztahy mezi jednotlivými subjekty	75
10.	Smluvní vztahy mezi jednotlivými účastníky	76
10.1.	Subjekty smluvních vztahů	76
10.2.	Uzavírané smlouvy	77
10.2.1.	Smlouva o sdružených službách dodávky elektřiny (§ 50 odst. 2 EZ)	77
10.2.2.	Smlouva o výkupu nespotřebované elektřiny z FVE.....	78
10.2.3.	Smlouva o připojení (§ 50 odst. 3 EZ)	78
10.2.4.	Smlouva o dodávce elektřiny (§ 50 odst. 1 EZ).....	78
10.2.5.	Smlouva o správě odběrného místa	79
10.2.6.	Smlouva o nájmu/výpůjčce FVE	79
10.2.7.	Plná moc, příkazní smlouva	80
10.2.8.	Smlouva o dílo / pracovní smlouva / dohoda o pracovní činnosti mezi odpovědným zástupcem a SPV.....	80

10.2.9.	Smlouva o dílo na zhotovení FVE (§ 2586 občanského zákoníku)	80
10.2.10.	Další možné smluvní vztahy – smlouvy s investory.....	80
10.3.	Schéma smluvních vztahů.....	81
10.4.	Schéma celkového fungování	82
10.5.	Vybrané související kroky realizace projektu.....	83
11.	Přehled finančních toků	86
11.1.	Zrcadlový přehled výnosů a nákladů SPV a odběratelské instituce / SMHK	87
11.2.	DPH	88
11.2.1.	Přeúčtování služeb osobou povinnou k dani, která není plátcem	88

Zadání

Klient má zájem o vyhotovení podkladu, jehož obsahem bude popis možností provozu výroben energie z obnovitelných zdrojů (fotovoltaických elektráren) města Hradec Králové a jím ovládaných právnických osob. Součástí dokumentu by měl být obecný popis rolí provozem výrobní dotčených osob, a to včetně popisu možností a vzájemných vztahů v případě sdílení elektrické energie. Cílem klienta je získat podkladový materiál pro rozhodnutí o optimálním nastavení modelu fungování výroby a sdílení elektrické energie z fotovoltaických elektráren. Dokument by proto měl obsahovat identifikaci možností modelu fungování, včetně identifikace jejich výhod a nevýhod. Klient požaduje vyhotovení analýzy z pohledu komunální výroby a sdílení elektrické energie. Do budoucna je pro něj nicméně zajímavé i téma komunitního sdílení elektrické energie z obnovitelných zdrojů, a proto by měl materiál nastínit i možnosti sdílení elektrické energie při zapojení obyvatel města Hradec Králové, a to zejména z pohledu aktuálně připravované nové právní úpravy (tzv. Lex OZE II).

Východiska a předpoklady

Město Hradec Králové (dále též jen „**SMHK**“) má v úmyslu vybudovat několik výroben elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Cílem města je získat částečnou energetickou soběstačnost a v souvislosti se sdílením elektrické energie mezi městem a jím ovládanými osobami dosáhnout optimalizace nákladů na elektrickou energii.

Výroba a sdílení elektrické energie by mělo probíhat na jisté úrovni (de)centralizace. S tím je spojena potřeba identifikace subjektu/subjektů, kterému/kterým bude přiřazeno plnění vybraných (specifických) úkolů. Je předpokládán vznik městské energetické společnosti, která by působila jako jednotící a tmelící prvek celého modelu. Preferována je varianta, kdy by roli městské energetické společnosti zajišťoval některý z již existujících subjektů, např. klient. S ohledem na skutečnost, že prioritou je optimální nastavení modelu fungování, je přípustná i varianta založení/zřízení zcela nové osoby.

Na základě požadavku advokátní kanceláře klient vyhotovil tabulku obsahující vymezení vlastnických a užívacích práv k budovám, u kterých se sdílení elektrické energie a instalace FVE předpokládá. Z obsahu tabulky dále v textu vycházíme. Tato zahrnuje prakticky veškeré možné kombinace rozložení práv a povinností, a proto možné varianty, s ohledem na rozsah a určitou obecnost tohoto materiálu, modifikujeme.

Dále v textu vycházíme z předpokladu, že projekt sdílení energetické energie je budován tzv. „na zeleně louce“ s tím, že doposud nebyly realizovány žádné významnější projekty výstavby výroben elektrické energie z obnovitelných zdrojů.

Analyzované právní předpisy

Zákon č. 548/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) – dále jen „**energetický zákon**“

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – dále jen „**OZ**“

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) – dále jen „**ZOK**“

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů – dále jen „**ZDP**“

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty – dále jen „**zákon o DPH**“

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) – dále jen „**zákon o obcích**“

Zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů – dále jen „**zákon č. 250/2000 Sb.**“

Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů – dále jen „**zákon č. 261/2007 Sb.**“

Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví – dále jen „**zákon o účetnictví**“

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. 12. 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů – dále jen „**směrnice RED II**“

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. 6. 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU – dále jen „**směrnice IEMD**“

Vyhláška Energetického regulačního úřadu č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou – dále jen „**Pravidla trhu s elektřinou**“

Seznam zkratk

DS distribuční soustava

ERÚ Energetický regulační úřad

FVE fotovoltaická elektrárna/fotovoltaické elektrárny

LDS lokální distribuční soustava

MES městská energetická společnost

NN nízké napětí

OM odběrné místo

OTE operátor trhu, kterým je na území České republiky společnost OTE, a.s.

OZE obnovitelný zdroj elektřiny/obnovitelné zdroje elektřiny

PDS provozovatel distribuční soustavy, kterým je pro město Hradec Králové společnost ČEZ Distribuce, a.s.

PPS provozovatel přenosové soustavy, kterým je na území České republiky společnost ČEPS, a.s.

SPV společnost zvláštního určení (*special purpose vehicle*)

VN vysoké napětí

1. Úvod

Město Hradec Králové leží v Královéhradeckém kraji a dle počtu obyvatel (cca 93 tisíc) je osmým největším městem na území České republiky. Nejen s ohledem na jeho velikost, ale i v návaznosti na historii města se jedná o kulturní a sportovní centrum dané oblasti; zanedbat nelze ani jeho význam z pozice organizace státní správy a výkon státní moci, neboť zde nalezneme sídlo orgánů moci výkonné (SMHK je obcí s rozšířenou působností) i soudní.

Město vnímá aktuální trendy rozvoje energetiky a má zájem stát se aktivním účastníkem trhu s elektřinou a podílet se na rozvoji obnovitelných zdrojů energie. V souvislosti s tím zvažuje možnosti realizace projektů výstavby FVE a s tím související otázky optimalizace nastavení provozu a správy výroben a systém sdílení elektřiny. Výstavbou nových výroben může město zvýšit energetickou soběstačnost a snižovat náklady na provoz svých budov. Existence výroben z obnovitelných zdrojů je také základem pro vznik budoucích energetických společenství, a to jak v rámci města, tak i jeho širšího okolí.

Cílem tohoto podkladu je poskytnout přehled aktuálně (z pohledu práva) možných variant fungování, nastítnit legislativní vývoj a představit možnou (z našeho pohledu preferovanou) variantu provozně-obchodního modelu provozu výroben FVE. V následujícím textu upozorníme na právní výhody a nevýhody jednotlivých řešení tak, aby tento materiál byl podkladem pro rozhodnutí o budoucím směřování energetiky na území města.

2. Související licence

K provozu FVE a sdílení elektrické energie je v některých případech zapotřebí, aby příslušné subjekty získaly potřebné licence. V úvahu připadá nutnost získání **licence na výrobu, distribuci** nebo na **obchod s elektřinou**. Rozložení licencí mezi příslušné subjekty bude záležet na zvoleném modelu fungování projektu, resp. na míře (de)centralizace řízení. V této části stanoviska uvádíme obecné požadavky na získání jednotlivých licencí a přehled vybraných práv a povinností.

2.1. Licence na výrobu elektřiny (práva a povinnosti výrobce)

2.1.1. Základní charakteristika

Výroba elektřiny z OZE je dle energetického zákona považována za podnikání v energetických odvětvích. Podnikat v energetických odvětvích na území České republiky mohou osoby pouze na základě **licence** udělené ERÚ.

Dodáváme, že pojem podnikání v energetických odvětvích ve smyslu energetického zákona je v praxi často nesprávně směřován s vymezením pojmu podnikatel ve smyslu soukromého práva. Není pravdou, že každého držitele licence je nutné považovat za podnikatele podle občanského zákoníku. K tomu, aby o podnikatele skutečně šlo, je totiž nezbytné, aby byly naplněny definiční znaky podnikatele vyplývající z § 420 odst. 1 OZ¹. V případě provozu FVE primárně určené k samozásobování elektrickou energií pak v zásadě nebude naplněn znak činnosti směřující soustavně k dosažení zisku.

¹ „Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“

Licence se vyžaduje i na výrobu elektřiny ve výrobnách s instalovaným výkonem nad 50 kW určené pro vlastní spotřebu zákazníka, pokud je výroba propojena s přenosovou soustavou nebo s distribuční soustavou, nebo na výrobu elektřiny vyrobenou ve výrobnách elektřiny s instalovaným výkonem do 50 kW včetně, určené pro vlastní spotřebu zákazníka, pokud je ve stejném odběrném místě připojena jiná výrobní elektřiny držitele licence.²

Licence na výrobu elektřiny se uděluje nejvýše na dobu **25 let**.

Licence je udělována na základě žádosti v rámci správního řízení. Žádost je nutné podat na **předepsaném formuláři**.³ Žadatel je k žádosti povinen přiložit podklady prokazující splnění podmínek pro udělení licence.⁴

Udělení licence na výrobu elektřiny podléhá **správnímu poplatku** ve výši odvíjející se od instalovaného výkonu výroby – do 1 MW instalovaného výkonu je poplatek 1.000 Kč, nad 1 MW je poplatek 10.000 Kč.⁵

2.1.2. Podmínky pro udělení licence

Udělení licence je vázáno na splnění několika podmínek. Konkrétně musí žadatel o udělení licence naplňovat:

- svéprávnost a bezúhonnost (žadatele, členů statutárního orgánu⁶);
- odborná způsobilost (u výroby elektřiny z OZE do 50 kW není nutné prokazovat), resp. ustanovení odpovědného zástupce (ten nesmí být členem dozorcí rady nebo jiného kontrolního orgánu), odpovědný zástupce musí splňovat podmínky:
 - svéprávnosti,
 - bezúhonnosti a
 - odborné způsobilosti (tj. ukončené vysokoškolské vzdělání technického směru a 3 roky praxe v oboru nebo úplné střední odborné vzdělání technického směru s maturitou a 6 roků praxe v oboru, případně u výroby s instalovaným výkonem do 1 MW včetně postačí potvrzení o vyučení v oboru a praxe 3 roky v oboru nebo osvědčení o rekvalifikaci k provozování malých energetických zdrojů)⁷;

² Připravovaná právní úprava by měla přinést nové vymezení toho, kdy bude nutné k provozu FVE získat licenci na výrobu elektrické energie. Návrh zákona vymezuje, že licence by byla vyžadována pro provoz všech výroben nad 50 kW připojených k přenosové nebo distribuční soustavě, a to bez ohledu na povahu činnosti provozovatele.

³ Formuláře dostupné [ZDE](#).

⁴ Seznam ERÚ požadovaných dokumentů lze nalézt na webových stránkách úřadu (dostupné [ZDE](#) a [ZDE](#)). Dodáváme, že seznam je pouze nezávaznou pomůckou, když rozhodující je obsah zákona a prováděcích právních předpisů.

⁵ Viz [ZDE](#).

⁶ S účinností od 1. 7. 2023 jsou podmínky výkonu funkce člena statutárního orgánu upraveny přímo v zákoně o obchodních korporacích (viz § 46 a násl. ZOK). Novinkou je také zavedení evidence vyloučených osob (§ 70 a násl. ZOK) prostřednictvím které bude posouzení existence překážek výkonu funkce statutárního orgánu administrativně jednodušší.

⁷ Zákon žádným způsobem nevymezuje, co je možné považovat za „vzdělání technického směru“; rozhodovací praxe ERÚ je dle našich zkušeností v této otázce poměrně vstřícná. Obdobně je tomu i v případě „praxe v oboru“, kdy ERÚ zpravidla vychází z povahy věci. V případě licence v oblasti elektroenergetiky je proto obecně akceptovatelná praxe v oboru elektro. Kvalifikace je dokládána kopií příslušných listin prokazujících vzdělání, případně doložením potvrzení praxe od zaměstnavatele, nebo prokázáním výkonu činnosti (živnostenský list).

- prokázání splnění finančních předpokladů k zajištění výkonu licencované činnosti, tj. prokázání, že je žadatel o licenci schopný finančně zabezpečit provozování výroby elektřiny a je schopný zabezpečit závazky nejméně na 5 let;
- prokázání technických předpokladů k zajištění výkonu licencované činnosti, tj. předložení osvědčení o bezpečnosti energetického zařízení;
- prokázání vlastnického nebo užívacího práva k energetickému zařízení se souhlasem vlastníka.

2.1.3. Vybraná práva a povinnosti výrobce

Každý držitel licence včetně výrobce má dle § 11 odst. 1 energetického zákona **povinnost** zejména:

- zajistit, aby k výkonu licencované činnosti byla používána technická zařízení, která splňují požadavky bezpečnosti a spolehlivosti stanovené právními předpisy a technickými normami (tj. před zahájením provozu a pravidelně bude třeba zajistit **revizní zprávy**),
- zajistit, aby práce spojené s výkonem licencované činnosti byly prováděny osobami s odbornou způsobilostí (splňuje jmenovaný odpovědný zástupce),
- poskytovat Ministerstvu průmyslu a obchodu a ERÚ pravdivé a úplné informace a podklady nezbytné pro výkon jejich zákonem stanovených oprávnění a umožnit jim přístup k zařízením, která k výkonu licencované činnosti slouží,
- vykonávat licencovanou činnost tak, aby nedošlo k ohrožení života a zdraví osob, majetku či zájmu na ochranu životního prostředí a
- mít k plnění svých práv a povinností k dispozici potřebné lidské, technické a finanční zdroje.

Samotný **výrobce elektřiny** má potom dle § 23 odst. 1 energetického zákona **právo**:

- připojit své zařízení k elektrizační soustavě, pokud splňuje podmínky připojení k přenosové soustavě nebo k distribučním soustavám a obchodní podmínky stanovené Pravidly provozování distribuční soustavy (s tím koresponduje povinnost provozovatele distribuční soustavy připojit FVE),
- dodávat elektřinu vyrobenou v jím provozované FVE ostatním účastníkům trhu s elektřinou nebo do jiných států prostřednictvím přenosové soustavy nebo distribuční soustavy, nebo přímým vedením,
- dodávat elektřinu vyrobenou ve vlastní výrobně elektřiny pro vlastní potřebu a pro potřebu ovládaných společností, pokud mu to podmínky provozování přenosové soustavy a distribučních soustav umožňují,
- nabízet a poskytovat podpůrné služby k zajištění provozu elektrizační soustavy za podmínek stanovených Pravidly provozování distribuční soustavy,
- omezit, přerušit nebo ukončit dodávku elektřiny svým zákazníkům při neoprávněném odběru elektřiny nebo
- nakupovat elektřinu pro technologickou vlastní spotřebu své výrobní elektřiny.

Výrobce elektřiny má dle § 23 odst. 2 energetického zákona **povinnost** zejména:

- **na své náklady zajistit připojení** svého zařízení k přenosové soustavě nebo k distribuční soustavě (obecně platná povinnost, uplatní se pouze u těch institucí, resp. budov, u kterých bude potřeba navýšit rezervovaný příkon / výkon a změnit parametry připojení),
- umožnit a **uhradit instalaci měřicího zařízení** provozovateli distribuční soustavy, k jehož distribuční soustavě je FVE připojena,
- zpřístupnit měřicí zařízení provozovateli distribuční soustavy, ke které je výrobní elektřiny připojena (pro potřeby kontroly nebo oprav a výměny),

- řídit se **pokyny technického dispečinku** provozovatele distribuční soustavy, k jehož distribuční soustavě je výrobní elektřina připojena,
- **předávat operátorovi trhu technické údaje** vyplývající ze smluv o dodávce elektřiny prostřednictvím subjektu zúčtování, který převzal odpovědnost za jeho odchylku, nebo přímo, pokud je subjektem zúčtování, údaje k uplatnění ceny za činnosti operátora trhu podle Pravidel trhu s elektřinou **a další nezbytné informace** pro plnění povinností operátora trhu (předpokládáme, že subjektem zúčtování bude obchodník, se kterým má každá odběratelská instituce zajištěnou smlouvu o sdružených službách dodávek elektrické energie),
- poskytovat provozovateli distribuční soustavy, k jehož distribuční soustavě je výrobní elektřina připojena, potřebné údaje pro provoz a rozvoj přenosové soustavy nebo distribuční soustavy, a operátorovi trhu údaje potřebné pro plnění jejich povinností,
- předávat provozovateli distribuční soustavy informace nezbytné pro **dispečerské řízení**,
- dodržovat **parametry kvality dodávané elektřiny** stanovené Pravidly provozování distribuční soustavy,
- podílet se na **úhradě oprávněných nákladů** provozovatele distribuční soustavy spojených s připojením výrobní elektřiny (jednorázová úhrada nákladů vypočítaných před připojením; bude přicházet v úvahu pouze u těch budov, u kterých by byla potřeba navýšit rezervovaný příkon / výkon a změnit parametry připojení),
- informovat účastníky trhu s elektřinou způsobem umožňujícím dálkový přístup o podílu zdrojů elektřiny použitých pro výrobu elektřiny v uplynulém roce a o množství emisí CO₂ a o množství radioaktivního odpadu vyprodukovaného při výrobě elektřiny v uplynulém roce (informace se uveřejňují na internetových stránkách výrobce),
- za účelem zajištění bezpečnosti a spolehlivosti provozu elektrizační soustavy, při předcházení stavu nouze a při stavech nouze a za podmínek stanovených Pravidly provozování distribuční soustavy, na pokyn provozovatele distribuční soustavy nabízet provozně a obchodně nevyužité výrobní kapacity,
- **zaregistrovat se do 30 dnů od udělení licence** na výrobu elektřiny **u operátora trhu**; zaregistrováním se výrobce elektřiny stává registrovaným účastníkem trhu,
- poskytovat provozovateli distribuční soustavy informace nezbytné pro zajištění bezpečného a spolehlivého provozu a rozvoje elektrizační soustavy,
- při změně parametrů elektřiny upravit na svůj náklad svá zařízení tak, aby vyhovovala těmto změnám,
- splnit požadavky na bezpečnou instalaci v případě výroben elektřiny z OZE s instalovaným výkonem do 50 kW připojených k distribuční soustavě, které nevyžadují stavební povolení ani ohlášení podle stavebního zákona.

2.1.4. Dílčí závěr

Provozovatel FVE s instalovaným výkonem nad 50 kWp je povinen od ERÚ získat licenci na výrobu elektrické energie. Za stávající právní úpravy je získání licence nezbytné také v případě, kdy sice instalovaný výkon nedosahuje hraniční hodnoty, ale FVE je provozována nikoli za účelem vlastní spotřeby (tj. provoz primárně za účelem prodeje). Pro více výroben provozovaných týmem výrobcem postačuje jedna společná licence; výrobní musí být na licenci uvedeny.

Pro získání licence na výrobu musí výrobce prokázat svou bezúhonnost (bezúhonnost členů statutárního orgánu), splnění finančních předpokladů (schopnost zabezpečit výrobu a závazky po dobu alespoň 5 let), technických předpokladů (předložení osvědčení o bezpečnosti energetického zařízení) a jmenovat odpovědného zástupce (svéprávné a bezúhonné osoby, která je vyučená v oboru a má

praxi v oboru alespoň 3 roky, nebo má osvědčení o rekvalifikaci k provozování malých energetických zdrojů).

Výrobce se musí do 30 dnů od udělení licence na výrobu elektřiny zaregistrovat u operátora trhu. Pro registraci je nejprve nutno zřídit si u OTE online bezpečnostní certifikát. Pomocí bezpečnostního certifikátu se následně lze přihlásit do portálu CS OTE, skrze něj probíhá zadávání výkazů a správa registrace výrobního zdroje. Podrobný postup registrace výrobce uvádí OTE na svých webových stránkách: <https://www.ote-cr.cz/cs/poze/registrace/registrace-vyrobce>.

Výrobce elektřiny má právo mimo jiné:

- připojit své zařízení k elektrizační soustavě, pokud splňuje podmínky připojení k přenosové soustavě nebo k distribučním soustavám a obchodní podmínky stanovené Pravidly provozování distribuční soustavy;
- dodávat elektřinu vyrobenou v jím provozované FVE ostatním účastníkům trhu s elektřinou nebo přímým vedením;
- dodávat elektřinu vyrobenou ve vlastní výrobně elektřiny pro vlastní potřebu a pro potřeby ovládaných společností, pokud mu to podmínky provozování přenosové soustavy a distribuční soustavy umožňují.

Výrobce musí dodržovat povinnosti výrobce a držitele licence podle energetického zákona a prováděcích předpisů.⁸

2.2. Licence na obchod s elektřinou (práva a povinnosti obchodníka)

2.2.1. Základní charakteristika

Licenci na obchod s elektřinou je nutné získat pro účely obchodování s přetoky, nebo pro účely rozúčtování elektřiny s marží. V případě SMHK by mohlo být vhodné získat licenci na obchod tehdy, pokud by vyvstala potřeba sdílení elektrické energie na větší vzdálenosti s tím, že do sdílení by byly zapojeny i subjekty nespádající do kategorie osob městem ovládaných společností. Je tomu tak proto, že právem výrobce elektrické energie je dodávat jím vyrobenou elektřinu **pro vlastní potřebu a pro potřebu jím ovládaných osob** (viz kapitola 5.3). Využije-li město jako výrobce toto právo, nepotřebuje licenci na obchod s elektřinou. Koncovým spotřebitelům lze energii přeúčtovat bez marže podle § 28 odst. 1 písm. g) energetického zákona.⁹

V případě, že by město (nebo některé z městských společností) chtěla elektřinu z FVE dodávat i jiným subjektům a nešlo by o variantu přímého vedení, by však bylo za současného stavu legislativy nutné sdílení elektrické energie zajistit prostřednictvím obchodníka, který by elektřinu vyrobenou ve FVE vykoupil a následně prodal za jím libovolně (v mezích zákona) stanovených podmínek.

Dodáváme, že náklady a administrativní zátěž spojená s činností obchodníka je taková, že ekonomicky dává smysl až při větším množství obchodované elektřiny.

⁸ Ke specifickým povinnostem výrobce dodávajícího elektřinu prostřednictvím přímého vedení viz kapitola 5.1.2.

⁹ „Zákazník má právo poskytovat a rozúčtovat jiné osobě elektřinu odebranou zákazníkem prostřednictvím vlastního nebo jím provozovaného odběrného elektrického zařízení o napětí do 52 kV včetně.“

Licence na obchod s elektřinou je udělována na **dobu 5 let**. Platnost licence je možné prodloužit, a to vždy o dalších 5 let; žádost o prodloužení je nutné podat v časovém úseku nejdříve 6 měsíců a nejpozději 90 dní před uplynutím doby, na kterou byla licence udělena.

Licence je udělována na základě žádosti v rámci správního řízení. Žádost je nutné podat na **předepsaném formuláři**.¹⁰ Žadatel je k žádosti povinen přiložit podklady prokazující splnění podmínek pro udělení licence.¹¹

Správní poplatek za udělení licence na obchod s elektřinou je ve výši 100.000 Kč. Za přijetí žádosti o uznání odborné kvalifikace se platí poplatek ve výši 2.000 Kč.¹²

V souvislosti s připravovanou právní úpravou Lex OZE III, který má vedle institutu akumulace zakotvit i činnost agregátora flexibility, dodáváme, že licence pro agregaci by v zásadě měla odpovídat licenci na obchod s elektřinou.¹³

2.2.2. Podmínky pro udělení licence

Udělení licence je vázáno na splnění několika podmínek. Konkrétně musí žadatel o udělení licence naplňovat:

- svéprávnost a bezúhonnost (žadatele, členů statutárního orgánu);
- odborná způsobilost, resp. ustanovení odpovědného zástupce (ten nesmí být členem dozorčí rady nebo jiného kontrolního orgánu), odpovědný zástupce musí splňovat podmínky:
 - svéprávnosti,
 - bezúhonnosti a
 - odborné způsobilosti (tj. ukončené vysokoškolské vzdělání technického směru a 3 roky praxe v oboru nebo úplné střední odborné vzdělání technického směru s maturitou a 6 roků praxe v oboru), ustanoveného odpovědného zástupce schvaluje ERÚ;
- prokázání vlastnického nebo užívacího práva k energetickému zařízení (ačkoli zákon tento požadavek uvádí, není naplnění této podmínky v praxi vyžadováno, neboť v případě obchodníka nedává reálně smysl);
- prokázání finančních předpokladů pro činnost obchodníka, a to:
 - objemem dostupných finančních prostředků:
 - měsíčními výpisy z bankovního účtu o počátečních a konečných zůstatcích za posledních 12 předcházejících kalendářních měsíců, nebo
 - vyjádřením banky, u níž má žadatel veden účet, o schopnosti žadatele plnit své finanční závazky a o pohybech na účtu za posledních 12 předcházejících kalendářních měsíců, nebo
 - smlouvou o úvěru nebo jinou smlouvou obdobného typu, pokud žadatel nemá dostatečné vlastní zdroje.

V případě licence na obchod s elektřinou je potřeba prokázat, že žadatel **disponuje finančními prostředky minimálně v řádech statisíců korun pro každý předmět**

¹⁰ Formuláře dostupné [ZDE](#).

¹¹ Seznam ERÚ požadovaných dokumentů lze nalézt na webových stránkách úřadu (dostupné [ZDE](#)). Dodáváme, že seznam je pouze nezávaznou pomůckou, když rozhodující je obsah zákona a prováděcích právních předpisů.

¹² Viz [ZDE](#).

¹³ K Lex OZE III viz např. <https://frankbold.org/zpravodaj/kategorie/aktualne/lex-oze-3-zakon-ktery-muze-usetrit-miliardy-a-umozni-rychlejsi-rozvoj-obnovitelnych-zdroju>

podnikání. V případě prokazování prostředků pomocí cizích zdrojů (např. smlouva o úvěru nebo jiná smlouva obdobného typu) je potřeba prokázat vázanost finančních prostředků na podnikání v požadovaných energetických odvětvích.

- daňovou evidenci nebo záznamem o příjmech a výdajích podle zákona o daních z příjmů nebo poslední účetní závěrkou včetně její přílohy ve zjednodušeném rozsahu;
- podnikatelským plánem obsahujícím popis dlouhodobé schopnosti financování licencované činnosti;
- finanční bilancí obsahující předpokládané náklady a výnosy z licencované činnosti;
- výstupem z insolvenčního rejstříku odpovídající aktuálnímu stavu ke dni podání žádosti, že v průběhu uplynulých 3 let ode dne podání žádosti o udělení licence soud nezrušil konkurz vedený na majetek žadatele proto, že bylo splněno rozvrhové usnesení, nebo že soud nezamítl insolvenční návrh proto, že majetek dlužníka nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení, nebo že soud nerozhodl o zrušení konkurzu proto, že majetek dlužníka byl zcela nepostačující;
- potvrzeními (originál, nebo ověřená kopie), že:
 - nemá evidován nedoplatek u orgánů Finanční správy České republiky odpovídající aktuálnímu stavu ke dni podání žádosti, a
 - nemá evidován nedoplatek u orgánů Celní správy České republiky odpovídající aktuálnímu stavu ke dni podání žádosti, a
 - nemá evidován nedoplatek na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti vydaným příslušnou okresní správou sociálního zabezpečení odpovídající aktuálnímu stavu ke dni podání žádosti,
- způsobem nevzbuzujícím důvodné pochybnosti – např. prohlášením účastníka, že nemá evidovány nedoplatky na pojistném na veřejné zdravotní pojištění a jiné nedoplatky na pokutách a poplatcích, které nelze doložit doklady vydanými podle předchozích dvou bodů.

Žadatel o licenci **není finančně způsobilý**, jestliže má evidovány nedoplatky na daních, clech a poplatcích, pojistném na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti nebo pojistném na všeobecné zdravotní pojištění a na pokutách. Žadatel nesplňuje finanční předpoklady, pokud v průběhu uplynulých 3 let soud zrušil konkurs vedený na jeho majetek proto, že bylo splněno rozvrhové usnesení, nebo soud zamítl insolvenční návrh proto, že majetek dlužníka nepostačoval k úhradě nákladů insolvenčního řízení, nebo rozhodl o zrušení konkursu proto, že majetek dlužníka byl zcela nepostačující.

2.2.3. Vybraná práva a povinnosti obchodníka

Obchodník s elektřinou má podle § 30 odst. 1 energetického zákona **právo**:

- na poskytnutí přenosu nebo distribuce elektřiny,
- nakupovat elektřinu od držitelů licence na výrobu elektřiny a od držitelů licence na obchod s elektřinou nebo z jiných států a prodávat ji ostatním účastníkům trhu s elektřinou nebo do jiných států.
- na poskytnutí informací od operátora trhu nezbytných k vyúčtování dodávek elektřiny zákazníkům, jejichž odběrné místo je registrováno u operátora trhu,
- ukončit nebo přerušit dodávku elektřiny zákazníkům při neoprávněném odběru elektřiny,
- vykonávat činnost agregátora, který sdružuje zatížení sítě nebo vyrobenou elektřinu od více zákazníků nebo výrobců elektřiny za účelem účasti na trhu s elektřinou, trhu s podpůrnými

službami nebo pro řízení odchylek, v odběrných nebo předávacích místech účastníků trhu s elektřinou, s nimiž má uzavřenu smlouvu, jejímž předmětem je dodávka elektřiny nebo odběr elektřiny.

Mimo **povinnosti** týkající se každého držitele licence dle energetického zákona (viz část kapitoly 2.1.3) má obchodník ve vztahu k ostatním účastníkům trhu s elektřinou celou řadu dalších povinností. Jejich podrobný výčet by rozsahem přesahoval účel tohoto dokumentu, pro stručnost proto odkazujeme na příslušná ustanovení zákona, zejména na § 30 odst. 2 energetického zákona. Pro představu pak uvádíme tyto povinnosti obchodníka:

- řídit se Pravidly provozování přenosové soustavy nebo Pravidly provozování distribučních soustav;
- dodržovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb, vykazovat ERÚ úroveň kvality dodávek a služeb a zveřejňovat ji způsobem umožňujícím dálkový přístup;
- zaregistrovat se do 30 dnů od udělení licence na obchod s elektřinou u operátora trhu;
- zajišťovat propagaci energetických služeb a jejich nabídky zákazníkům za konkurenceschopné ceny energetických služeb;
- poskytovat provozovateli přenosové soustavy nebo provozovateli distribuční soustavy informace nezbytné pro zajištění bezpečného a spolehlivého provozu;
- strpět opatření prováděná provozovatelem přenosové nebo distribuční soustavy při předcházení stavu nouze nebo při stavu nouze; sdělit neprodleně na žádost zákazníkovi dobu trvání závazku ze smlouvy, případný postih a vymezení lhůty, ve které je oprávněn učinit projev vůle směřující k ukončení závazku ze smlouvy, včetně jednoznačně vymezeného data ukončení závazku ze smlouvy;
- uvádět ve vyúčtování dodávek elektřiny podíly jednotlivých zdrojů elektřiny v souladu se zbytkovým energetickým mixem zveřejněným operátorem trhu; podíl některého zdroje elektřiny může obchodník navýšit pouze o množství elektřiny podložené zárukami původu z odpovídajícího zdroje energie, uplatněnými ve prospěch svých zákazníků za podmínek stanovených zákonem o podporovaných zdrojích energie.

2.2.4. Dílčí závěr

Potřeba získání licence na obchod s elektřinou by mohla v případě SMHK vyvstat zejména v souvislosti se záměrem zapojit do projektu sdílení elektrické energie více různorodých subjektů. Ekonomické a administrativní zátěž spojená s činností obchodníka však dosahuje takové úrovně, že získání licence dává ekonomický smysl až od určitého množství obchodované elektřiny. Pro počáteční fáze proto se vznikem potřeby zřízení „*městského obchodníka*“ nepočítáme.

Licence na obchod by se nicméně mohla stát pro SMHK zajímavou v případě rozšíření činnosti SPV. Prostřednictvím „*městského obchodníka*“ by bylo možné realizovat sdílení elektrické energie bez ohledu na vývoj legislativy. Zajímavou příležitostí by mohla být i činnost související s poskytováním služeb agregace flexibility (dojde-li k legislativnímu zakotvení). Lze očekávat, že potřeba akumulace a poskytování flexibility bude v dohledné době příležitostí pro řadu subjektů. S ohledem na rozvoj výroben OZE, u kterých se z povahy věci jedná o zdroje nestabilní (sílu větru a svit slunce nelze ovlivnit), lze očekávat, že vzroste potřeba služeb sloužících k zajištění stability dodávek energie.

2.3. Licence na distribuci elektřiny (práva a povinnosti distributora)

2.3.1. Základní charakteristika

Získání licence na distribuci elektřiny je podmínkou pro provozování (lokální) distribuční nebo přenosové soustavy. Jelikož sdílení elektrické energie v rámci lokální distribuční soustavy je jednou z možností, jakým způsobem je dle současné právní úpravy možné realizovat sdílení elektrické energie, uvádíme níže základní informace týkající se licence na distribuce. Zároveň však dodáváme, že potřeba licence na distribuci elektrické energie se pro SMHK jeví jako málo pravděpodobná (blíže viz jednotlivé modely fungování). Následující informace jsou proto uváděny spíše pro úplnost.

Licence na distribuci je udělována **na dobu neurčitou**, nejdéle však na dobu, na kterou je doloženo vlastnické nebo užívací právo k energetickému zařízení pro výkon licencované činnosti.

Výše **správního poplatku** za udělení licence se liší podle přenosové kapacity soustavy – do 1 MW je poplatek 1.000 Kč, nad 1 MW je poplatek 10.000 Kč.

2.3.2. Podmínky získání licence

Podmínky získání licence na distribuci jsou obdobné jako u výroby elektřiny či u obchodu s elektřinou. Jak bylo popsáno výše, žadatel je povinen splnit základní (bezúhonnost, odborná způsobilost, ustanovení odborného zástupce), majetkoprávní, technické a finanční předpoklady pro udělení licence.

Specifikem je, že budoucí provozovatel distribuční soustavy (LDS) musí konkrétně vymezit území, na kterém bude elektřinu distribuovat, včetně mapového zakresu hranic území, trafostanic, rozvodů atd.

2.3.3. Vybraná práva a povinnosti distributora

Podle § 25 odst. 3 energetického zákona má provozovatel distribuční soustavy právo např.:

- zřizovat a provozovat vlastní telekomunikační síť k řízení, měření, zabezpečování a automatizaci provozu distribuční soustavy a k přenosu informací pro činnost výpočetní techniky a informačních systémů;
- nakupovat s nejnižšími náklady podpůrné služby a elektřinu pro krytí ztrát elektřiny v distribuční soustavě;
- v zákonem stanovených situacích omezit nebo přerušit dodávku elektřiny účastníkům trhu s elektřinou;
- v souladu s právními předpisy zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech zařízení distribuční soustavy, přetínat tyto nemovitosti vodiči a umísťovat v nich vedení;
- vstupovat a vjíždět na cizí nemovitosti v souvislosti se zřizováním, obnovou a provozováním distribuční soustavy;
- odstraňovat a oklešťovat stromy a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a okleštěného stromy a jiných porostů ohrožujících bezpečné a spolehlivé provozování zařízení distribuční soustavy v případech, kdy tak po předchozím upozornění a stanovení rozsahu neučinil sám vlastník či uživatel.

Provozovateli distribuční soustavy náleží za jeho činnost úhrada distribučních poplatků (k tomu blíže viz kapitola věnující se provoznímu modelu založenému na LDS).

Distributor elektřiny má (mimo obecné povinnosti držitele licence) dle § 25 odst. 1 a 10 energetického zákona povinnost zejména:

- zajišťovat spolehlivé provozování, obnovu a rozvoj distribuční soustavy na území vymezené licencí,
- umožnit distribuci elektřiny distribuční soustavou,
- každému, kdo požádá o připojení k distribuční soustavě, stanovit podmínky a termín připojení a umožnit distribuci elektřiny každému, kdo o to požádá, je připojen a splňuje podmínky připojení a obchodní podmínky stanovené Pravidly provozování distribuční soustavy, s výjimkou případu prokazatelného nedostatku kapacity zařízení pro distribuci nebo při ohrožení spolehlivého a bezpečného provozu distribuční soustavy nebo přenosové soustavy,
- zajišťovat neznevýhodňující podmínky pro připojení zařízení k distribuční soustavě, u zákazníků odebírajících elektřinu ze sítí nízkého napětí, kteří nejsou vybaveni průběhovými měřeními, přiřadit odpovídající typový diagram dodávek,
- ve vymezených případech zajistit zřízení technického dispečinku,
- zajišťovat všem účastníkům trhu s elektřinou neznevýhodňující podmínky pro distribuci elektřiny distribuční soustavou,
- na své náklady zajistit připojení svého zařízení k přenosové soustavě, umožnit instalaci měřicího zařízení k měření elektřiny mezi přenosovou a distribuční soustavou, zajistit přístup k tomuto zařízení a podílet se na úhradě oprávněných nákladů provozovatele přenosové soustavy spojených s připojením svého zařízení k přenosové soustavě.

2.3.4. Dílčí závěr

Licence na distribuci elektrické energie by byla nutná v případě záměru SMHK zřídit a provozovat LDS. Model fungování založený na LDS dává smysl zejména v případě nových (větších) projektů, neboť náklady na vybudování potřebné infrastruktury nejsou zanedbatelné. Ve většině projektů proto bude zpravidla vhodné volit některý z jiných způsobů sdílení elektrické energie.

3. Rozbor uvažovaných právních forem zastřešující společnosti

Záměr SMHK předpokládá, že provoz, sdílení a zajištění dodávek elektrické energie bude založen na jisté míře centralizace celého projektu. V této souvislosti lze v zásadě uvažovat o dvou variantách nastavení provozního modelu.

První možností je, že jednotlivé úkoly (např. provozovatele a správce OZE) budou svěřeny nově vytvořené společnosti zvláštního určení (SPV). Jako uvažovaná právní forma pro SPV přichází v úvahu příspěvková organizace, ústav, společnost s ručením omezeným, nebo akciová společnost.

Druhou možností je vtělení jednotlivé agendy do již existující společnosti – např. klienta.

Následující text u každé právní formy, která připadá v úvahu, popisuje její obecnou charakteristiku včetně vztahu k městu a vazeb na jeho fungování.

3.1. SPV ve formě příspěvkové organizace

3.1.1. Obecná charakteristika

První variantou je zřízení SPV ve formě samostatné příspěvkové organizace, kterou by mělo město zcela pod svou kontrolou. Zřizování příspěvkových organizací a právní režim jejich fungování se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 250/2000 Sb.“).

Územní samosprávné celky, tedy i obce/města, mohou ve své pravomoci k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností zřizovat příspěvkové organizace jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytvářejí zisk. Případný zisk není překážkou a je použit na realizaci hlavní činnosti. Územní samosprávný celek zřizuje příspěvkové organizace pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu.

O vzniku příspěvkové organizace vydá zřizovatel zřizovací listinu. Příspěvková organizace se zapisuje do obchodního rejstříku; návrh na zápis podává zřizovatel.

Příspěvková organizace hospodaří se svěřeným majetkem v rozsahu stanoveném zřizovací listinou. Do svého vlastnictví může příspěvková organizace nabýt pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena, a to bezúplatným převodem od svého zřizovatele, darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele, děděním; bez předchozího písemného souhlasu zřizovatele je příspěvková organizace povinna dědictví odmítnout, nebo jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele.

Příspěvková organizace nesmí zřizovat nebo zakládat právnické osoby, jejichž účelem je dosahovat zisku, nebo v nich mít majetkovou účast - příspěvková organizace tedy nemůže být zakladatelem ani společníkem obchodní korporace.

3.1.2. Ekonomické a daňové aspekty

Příspěvková organizace sestavuje rozpočet a střednědobý výhled rozpočtu, které schvaluje její zřizovatel. Rozpočet a střednědobý výhled rozpočtu musí být uveřejněn.

Příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností a s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele. Dále hospodaří s prostředky svých fondů, s peněžními dary od fyzických a právnických osob, včetně peněžních prostředků poskytnutých z Národního fondu a ze zahraničí, a s dotacemi na úhradu provozních nákladů.

Pokud příspěvková organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti; zřizovatel může organizaci povolit jiné využití tohoto zdroje.

Příspěvková organizace je oprávněna uzavírat smlouvy o půjčce nebo o úvěru jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele. Tento souhlas se nevyžaduje v případě půjček zaměstnancům z fondu kulturních a sociálních potřeb. K dočasnému krytí svých potřeb může získat od svého zřizovatele návratnou finanční výpomoc, jestliže je její vrácení zabezpečeno jejími výnosy běžného roku, nejpozději však do 31. března následujícího roku, nestanoví-li zřizovatel lhůtu delší.

Příspěvková organizace není oprávněna ručit za závazky třetích osob, ani jinak je zajišťovat.

Příspěvková organizace dále může pořizovat věci nákupem na splátky nebo smlouvou o nájmu s právem koupě jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele.

Příspěvkové organizace vytváří peněžní fondy, a to rezervní fond, fond investic, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb.

Organizace předkládá závěrku svému zřizovateli. Způsob vedení účetnictví závisí na rozhodnutí zřizovatele. Pokud se zřizovatel rozhodne, příspěvkové organizace mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu (sestaví rozvahu, výkaz zisku a ztrát, přílohu), nebo podvojně účetnictví.

Co se týče daňových odpisů, tak podle § 28 odst. 1 ZDP se mezi odpisovatele řadí i příspěvkové organizace územního samosprávného celku, které mohou daňově odpisovat vedle vlastního majetku také majetek jí svěřený.

Příspěvková organizace v souladu s § 17a ZDP zpravidla patří mezi veřejně prospěšné poplatníky. Veřejně prospěšným poplatníkem je ten poplatník, který v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním.

Předmětem daně veřejně prospěšných poplatníků jsou dle § 18a odst. 2 ZDP vždy:

- příjmy z reklamy,
- členské příspěvky
- nájemné s výjimkou nájmu státního majetku a
- příjmy v podobě úroků.

Z předmětu daně jsou naopak vyloučeny příjmy z nepodnikatelské činnosti, a to za podmínky, že výdaje (náklady) vynaložené podle ZDP v souvislosti s prováděním této činnosti jsou vyšší. Příspěvková organizace tedy musí být schopná rozlišit, o jakou činnost se jedná. Podle toho bude odvozený daňový režim.

Předmětem daně u veřejně prospěšných poplatníků dále nejsou ani:

- dotace,
- příspěvky,
- podpory nebo
- jiná obdobná plnění z veřejných rozpočtů.

3.1.3. Výhody a rizika

Z výše uvedeného vyplývá, že zřizovatelem příspěvkové organizace může být pouze územní samosprávný celek, na příspěvkové organizaci se nemůže podílet nikdo jiný (v případě příspěvkové organizace neexistuje žádný ekvivalent podílu na základním kapitálu obchodní korporace či institut členství). Zřízení příspěvkové organizace tedy **principiálně vylučuje jakoukoliv formu spolčování s**

dalšími zájemci, bez možnosti podílení se na řízení a činnosti příspěvkové organizace. Toto však nepovažujeme za problém, jelikož primárním účelem záměru města Hradec Králové je dosáhnout úspor při spotřebě elektrické energie v rámci provozů veřejných budov ve vlastnictví města. Cílem aktuálně není vytváření energetických společností, případně vytvořit platformu pro vstup (soukromých) investorů a není třeba, aby SPV měla právní formu otevřenou vstupu dalších subjektů.

Příspěvková organizace představuje vhodnou formu pro to, aby **město mohl efektivně kontrolovat činnost SPV.** V případě některých činností by kontrola spočívala v povinnosti zajistit souhlas města pro určité činnosti (např. smlouva o půjčce, nákup na splátky), což zvyšuje administrativní zátěž, na druhou stranu se jedná o spíše jednorázové záležitosti.

Město může příspěvkovou organizaci založit k hospodářskému využívání svého majetku, kdy příspěvková organizace není vlastníkem majetku, ale spravuje a hospodaří s majetkem svého zřizovatele. Předmět činnosti příspěvkové organizace jako provozovatele FVE ve vlastnictví města je možná vymezit např. takto: *instalace a provozování FVE ve vlastnictví města za účelem dosažení úspor za elektrickou energii spotřebovanou v nemovitostech vlastněných městem díky vlastní výrobě a spotřebě a s využitím obnovitelných zdrojů energie.*

Příspěvková organizace může být držitelem licence na výrobu elektřiny dle energetického zákona.

Pro úplnost dodáváme, že z pohledu projednávané podoby Lex OZE II je členství příspěvkové organizace v budoucích energetických společnostech problematické, když jde o otázku aktuálně hodně diskutovanou.

Na základě uvedeného máme za to, že příspěvková organizace **je vhodnou formou pro SPV.**

3.1.4. Příspěvková organizace – SWOT analýza

	POMÁHÁ (dosažení cíle)	BRÁNÍ NEBO KOMPLIKUJE (dosažení cíle)
VNITŘNÍ (atributy organizace)	STRENGTHS (silné stránky) ¹⁴ <ul style="list-style-type: none"> účel vzniku odpovídá cílům záměru, tj. hospodářského využití majetku města pro instalaci FVE jako výrobní města a pro potřeby města, potažmo organizace hospodařící s majetkem města rozpočet schvaluje město jako zřizovatel, tj. má neustálou kontrolu nad hospodařením SPV příjmy SPV mohou plynout z rozpočtu města, SPV nemusí sama ze své činnosti získávat příjmy na její udržení, tj. elektrickou energii z FVE může odběratelská instituce odebírat zdarma nebo naopak z odpisů vstupní investice a příjmů za vyráběnou a dodanou elektřinu splatí vstupní investiční náklady a zajistí prostředky na obnovu majetku případný zisk z doplňkové činnosti, pokud by byla schválena, může použít jen ve prospěch své hlavní činnosti; město může organizaci povolit jiné využití zisku účetní závěrka předkládána kraji, tj. zajištěna kontrola hospodaření účetnictví ve zjednodušeném rozsahu 	WEAKNESSES (slabé stránky) ¹⁵ <ul style="list-style-type: none"> méně flexibilní rozhodování příspěvkové organizace (kontrola města)
VNĚJŠÍ (atributy prostředí)	OPPORTUNITIES (příležitosti) ¹⁶ <ul style="list-style-type: none"> SPV bude mít postavení výrobce a zákazníka (bez ohledu na výběr konečného provozního modelu), které není nijak limitované požadavky na zákonnou právní formu zajištění provozu FVE je aktivita, která nevyžaduje častých zásahů a rozhodnutí zřizovatele; ta jsou potřeba v případě dalšího rozvoje nebo zásadní změny v realizaci (nový úvěr, rozhodnutí o instalaci další FVE, ...) 	THREATS (hrozby) ¹⁷ <ul style="list-style-type: none"> Menší motivace pro tvorbu zisku ze strany příspěvkové organizace jako nepodnikatelského subjektu (může vést k nedostatečnému využití potenciálu projektu bez dalších motivačních prvků)

¹⁴ Kvality nebo aktiva v organizaci, které jsou prospěšné.

¹⁵ Kvality nebo závazky v organizaci, které jsou škodlivé.

¹⁶ Skutečné nebo potenciální podmínky, které jsou pro organizaci výhodné.

¹⁷ Skutečné nebo potenciální podmínky, které negativně ovlivňují organizaci.

3.2. SPV ve formě ústavu

3.2.1. Obecná charakteristika

Územní samosprávné celky, tedy i města, mohou ve své pravomoci k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností zakládat ústavy podle zvláštního zákona.

Ústav je právnická osoba založená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Účelem ústavu je poskytování služeb hospodářsky nebo společensky užitečných. Výsledky činnosti ústavu jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených. Typickým příkladem jsou ústavy poskytující sociální služby, společenské, výzkumné nebo vzdělávací služby.

Ústavy se liší od korporací tím, že nemusí mít členskou základnu. V ústavu lze jednoduše nastavit silnou roli zakladatele, popř. zakladatelů, který bude disponovat širokými kompetencemi při řízení ústavu, včetně vlivu na sestavení správní rady. Ústav tak nemusí plnit funkci sdružování členů. I když se právní názory na povahu členské základny ústavů liší, v praxi není nenaplnění funkce sdružování členů žádnou překážkou pro fungování ústavů.

Základním dokumentem upravujícím fungování ústavu je zakládací listina a nepovinně statut s úpravou vnitřní organizace ústavu a podrobnostmi o činnosti ústavu. Název ústavu musí obsahovat slova „zapsaný ústav“, postačí však zkratka „z. ú.“

Při založení se vyžaduje peněžitý nebo nepeněžitý vklad, jehož minimální výše není stanovena.

Orgány ústavu jsou správní rada a ředitel (statutární orgán), a nepovinně mohou být zřízeny další orgány (např. dozorčí rada). Neurčí-li zakládací listina jiný způsob, jmenuje a odvolává členy správní rady zakladatel. Správní rada volí i odvolává ředitele, dohlíží na výkon jeho působnosti a rozhoduje o právních jednáních ústavu vůči řediteli.

3.2.2. Ekonomické a daňové aspekty

Výsledky hospodaření jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených.

Zisk může ústav použít jen k podpoře činnosti, pro niž byl založen, a k úhradě nákladů na vlastní správu.

Ústav účtuje odděleně o nákladech a výnosech spojených s hlavním předmětem činnosti, s provozem obchodního závodu nebo jinou vedlejší činností a se správou ústavu. Účetní závěrku ústavu ověřuje auditor, pokud mu to ukládá zakladatelské právní jednání nebo statut, anebo pokud výše čistého obrátu ústavu překročí deset milionů Kč. V těchto případech auditor ověřuje i výroční zprávu ústavu.

Ústav může být z pohledu zákona o dani z příjmu veřejně prospěšným poplatníkem s takzvaným širokým základem daně. Pokud příjmy ústavu nepřesáhnou 3 miliony Kč za poslední účetní období, jeho majetek nepřesáhne 3 miliony Kč a není plátcem DPH, může vést jednoduché účetnictví.

3.2.3. Výhody a rizika

Účelem ústavu je poskytování služeb hospodářsky nebo společensky užitečných. Výsledky činnosti ústavu jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených. Z toho důvodu máme za to, že **ústav není vhodnou formou pro SPV**. Nepředpokládáme, že by cíle a aktivity záměru města byly nastaveny tak, aby byly výsledky činnosti SPV každému rovnocenně dostupné, jak u ústavu předpokládá § 402 OZ. Ústav je tedy svou povahou vhodnější pro poskytování obecně prospěšných služeb než pro interní potřebu města a provozu MES.

Nedoporučujeme volit tuto právní formu. Klient není vhodnou platformou pro činnost MES/SPV. Z uvedených důvodů ani nesestavujeme dílčí SWOT.

3.3. SPV ve formě společnosti s ručením omezeným

3.3.1. Obecná charakteristika

Územní samosprávné celky, tedy i města, mohou ve své pravomoci k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností zakládat obchodní společnosti, a to akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným.

K založení společnosti s ručením omezeným by mohlo dojít i na základně jednání soukromé osoby (např. investora).

Z povahy věci musí mít společnost s ručením omezeným minimálně jednoho společníka; maximální počet společníků není omezen. Např. proti formě příspěvkové organizace je tak paleta možných účastenských struktur mnohem širší.

Primárním účelem společnosti s ručením omezeným je podnikání. Společnost s ručením omezeným může být založena i za jiným účelem než podnikání, přesto i v tomto případě stále vystupuje jako podnikatelský subjekt. Jedná se o kapitálovou obchodní společnost, ve které podíl společníka představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí. Podílů může vzniknout více druhů, práva a povinnosti spojené s jednotlivými druhy podílů mohou být různá.

Minimální vklad do společnosti je 1 Kč. Vklad může být peněžitý i nepeněžitý.

Orgány společnosti s ručením omezeným jsou statutární orgán – jeden nebo více jednatelů, nejvyšší orgán – valná hromada společníků (nebo jediný společník rozhodující) a nepovinně může být zřízena dozorčí rada. Každý společník má jeden hlas na každou 1 Kč vkladu, ledaže společenská smlouva určí jinak.

Ačkoli lze s různými podíly spojit různá práva a různé povinnosti, jejich rozsah je omezený a netýká se obchodního vedení společnosti. S ohledem na charakter kapitálové obchodní společnosti nemají většinou společníci specifické povinnosti, neboť základ „vztahu“ společníka vůči společnosti je podílový a nikoli členský, a tak společník, který drží podíl, má právo na podíl na zisku, na likvidačním zůstatku, účastní se valné hromady a hlasuje na ní, má právo na informace a plní vkladovou nebo příplatkovou povinnost dle zákona nebo stanov, ručí za závazky společnosti. Na fungování společnosti má významnější vliv, pokud rozhoduje o změně zakladatelské listiny, rozhoduje o dalším vkladu, zvýšení nebo snížení základního kapitálu nebo zrušení společnosti.

Za společnost jedná statutární orgán. Statutární orgán je odpovědný za obchodní vedení společnosti.

Obchodním vedením společnosti je organizování a řízení běžné podnikatelské činnosti společnosti, zejména rozhodování o provozu podniku (závodu) společnosti a s tím souvisejících vnitřních záležitostech společnosti. Pro názornost uvádíme příkladný výčet rozhodování, které spadá pod obchodní vedení:

- o provozních záležitostech společnosti, např. o zásobování, technických opatřeních či o zabezpečení FVE nebo rozsahu pojištění,
- zda a jaký majetek společnost nabude, či naopak převede na třetí osobu,
- zda (a jak) společnost bude vymáhat pohledávky za svými dlužníky,
- zda společnost uhradí svůj závazek,
- o řízení zaměstnanců, o náboru zaměstnanců, vytváření pracovních úkolů pro zaměstnance, vzdělávání a rozvoje zaměstnanců a jejich hodnocení, včetně rozhodnutí o výši a formě odměňování zaměstnanců nebo o prodeji bytu zaměstnanci za konkrétní kupní cenu,
- jakým způsobem bude financován provoz společnosti,
- zda společnost jako investor uzavře smlouvu o spolupráci na realizaci projektu a zda za tímto účelem poskytne dodavateli půjčku (úvěr).

Společník nebo valná hromada společníků musí respektovat zákaz do obchodního vedení společnosti zasahovat (s výjimkou případů uvedených v § 51 odst. 2 a § 81 odst. 1 ZOK). Udělí-li valná hromada navzdory tomuto zákazu statutárnímu orgánu pokyn v oblasti obchodního vedení, nemá takový pokyn žádné právní účinky.

Od nepřípustných pokynů k obchodnímu vedení je třeba odlišovat strategické a koncepční pokyny valné hromady, které jsou dovolené. Vhodně zvolený pokyn zvyšuje ochranu zájmů vlastníka, neboť nastavuje jasné mantinely statutárnímu orgánu, ve kterých se má pohybovat v zásadních otázkách řízení společnosti.

Strategické (koncepční) řízení představují mimořádná rozhodnutí, která svým významem přesahují běžné organizování a řízení společnosti nebo jejího závodu (tedy oblast obchodního vedení), jde např. o zřízení závodu (převod FVE), změnu předmětu podnikání apod. Od 1. 1. 2021 plyne oprávnění Kraje jako společníka z § 195 odst. 2 a § 435 odst. 3 ZOK. Statutární orgán bude takto udělenými pokyny valné hromady vázán, pokud budou v souladu s právními předpisy.

Základní rámec pro odpovědnost jednatele stanoví § 159 NOZ, podle něhož je povinen vykonávat funkci „s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí“. Zákon shledává nedbalost v jednání osoby, která přijala funkci statutárního orgánu (resp. nevyvodil patřičné důsledky), ačkoli při přijetí funkce věděl, že není potřebné péče řádného hospodáře schopen. Nedbalostní jednání je samozřejmě titulem k odpovědnosti za škodu.

Každý, kdo přijímá funkci statutárního orgánu, by měl v této souvislosti důkladně zvážit, zda je s ohledem na předmět činnosti společnosti skutečně schopen funkci řádně a s potřebnými znalostmi vykonávat, aby se nevystavil riziku odpovědnosti za škodu celým svým majetkem.

Stručně k vymezení situací, kdy statutární orgán odpovídá za škodu nejen samotné společnosti, ale i třetím osobám:

Pokud jednatel poruší při výkonu funkce své povinnosti a porušením povinností způsobí společnosti škodu, musí škodu společnosti nahradit. V případě, že tuto škodu společnosti nenahradí, pak automaticky ručí věřiteli společnosti za dluh společnosti, který by věřitel jinak vymáhal po společnosti.

Zákon tedy zakládá přímou odpovědnost jednatele vůči třetím osobám, která subsidiárně, namísto odpovědnosti samotné společnosti, nastupuje za následujících podmínek:

- jednatel byl povinen nahradit škodu společnosti;
- věřitel se na společnosti nemůže úhrady dluhu domoci;
- jednatel společnosti škodu v určitém rozsahu nenahradil.

Jsou-li splněny tyto podmínky, jednatel odpovídá věřiteli společnosti za dluh společnosti v rozsahu, v jakém společnost nenahradil škodu, a to i bez písemného sjednání ručitélského závazku.

ZOK dále upravuje důsledky pro statutární orgán v případě, že si byl vědom nebo si měl být vědom hrozícího úpadku společnosti a v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinil vše potřebné a rozumně předpokládané k jeho odvrácení. V takovém případě je statutární orgán povinen na výzvu insolvenčního správce vydat prospěch, získaný na základě smlouvy o výkonu funkce, případně i jiný prospěch, a to za dobu 2 let předcházejících právní moci rozhodnutí o úpadku. Tato povinnost se vztahuje i na bývalé členy obchodní korporace, kteří v daném období funkci vykonávali, ale ke dni přijetí výzvy insolvenčního správce už ve funkci nejsou.

Vzhledem ke skutečnosti, že lze společnost s ručením omezeným založit nejen za účelem podnikání, může město založit takovou korporaci i pro plnění úkolů územního samosprávného celku, zejména za účelem hospodářského využívání jeho majetku a zabezpečení veřejně prospěšných činností. Město, které může být i jediným společníkem, ručí za závazky takto založené společnosti pouze do výše nesplaceného vkladu podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění; po splacení a zápisu do obchodního rejstříku již za závazky neručí. Při zrušení společnosti s likvidací ručí společník za její dluhy po jejím zániku do výše svého podílu na likvidačním zůstatku.

Pro případ, že by SPV byla zakládána obcí, muselo by o založení rozhodnout zastupitelstvo obce (obdobně jako v případě rozhodnutí o peněžitých a nepeněžitých vkladech do právnických osob). Radě obce je potom vyhrazeno rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti. Pro případ vícečlenné společnosti je pak volba zástupce obce na valné hromadě společnosti nebo návrh zástupce do ostatních orgánů společnosti úkolem zastupitelstva.

Dodáváme, že dle § 38 odst. 3 písm. d) zákona o obcích platí, že „*obec nesmí ručit za závazky fyzických osob a právnických osob vyjma ... těch, v nichž míra účasti jí samé nebo spolu s jinou obcí nebo obcemi, krajem nebo kraji nebo státem přesahuje 50 %*“. S ohledem na obecnou úpravu ručení v kapitálových společnostech však obec ručí pouze do výše nesplaceného vkladu.

3.3.2. Ekonomické a daňové aspekty

Společnost s ručením omezeným nemá přímou finanční vazbu na rozpočet zakladatele a měla by si sama na sebe vydělat svou podnikatelskou činnost. Společníci se jako zakladatelé podílí svým vkladem pouze na založení společnosti a následně nemají žádnou povinnost podílet se na financování společnosti.

U jakéhokoliv finančního daru nebo příjmu korporace z rozpočtu obce, a to včetně zvýšení základního kapitálu, musí být prověřen z pohledu naplnění podmínek veřejné podpory. Podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie jsou podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem. **Veřejná podpora je obecně zakázána.** Její poskytnutí je možné tehdy, pokud najdeme právní titul (výjimku) k jejímu legálnímu poskytnutí. K definici podmínek viz samostatná část tohoto podkladu (kapitola 4).

Dodáváme, že pokud by byly SPV svěřeny do užívání FVE ve vlastnictví veřejného subjektu, pak lze doporučit, aby související činnost byla SPV vykonávána bezúplatně a aby SPV byly pouze vhodným způsobem kompenzovány účelně vynaložené náklady. Z pohledu veřejné podpory totiž není rozhodné, zda soukromému subjektu bylo z veřejných prostředků poskytnuto plnění peněžitě nebo nepeněžitě. Poskytnutí výroben do užívání SPV by proto mohlo SPV poskytnout konkurenční výhodu; zejména by

šlo o situace, kdy by výrobní byly SPV dány do užívání za netržních podmínek (bezúplatně, nebo za nízký nájem) a provoz FVE by směřoval k dosažení zisku. S ohledem na cíle města a klienta však existenci této varianty spíše nepředpokládáme.

Naplněna by mohla být i některá z výjimek (viz kapitola 4.3).

Uzavíráme, že s ohledem na lokální charakter FVE, cíle projektu (sdílení energie, resp. spotřeba energie v místě, energetická soběstačnost města a jím ovládaných společností) a možnost případných výjimek, je velmi pravděpodobné, že nebudou podmínky zakázané veřejné podpory naplněny. Na druhou stranu, bude-li do projektu města zapojeno více soukromoprávních subjektů nelze vznik ovlivnění relevantního trhu bez dalšího paušálně vyloučit. Konečné posouzení přitom bude nutné provést až na základě finální podoby projektu. Současně doporučujeme posoudit případní další platby obce ad hoc podle konkrétních okolností.

Společníci se podílejí na zisku a na jiných vlastních zdrojích určených valnou hromadou k rozdělení mezi společníky v poměru svých podílů, ledaže společenská smlouva určí jinak. Neurčí-li společenská smlouva jinak, vyplácí se podíl na zisku v penězích.

Z pohledu účetního musí s.r.o. vést **podvojný účetnictví** podle zákona o účetnictví (a vyhlášky Ministerstva financí č. 500/2002 Sb.).

Společnost s ručením omezeným odvádí 19% daň z příjmu právnických osob a jako obchodní korporace nemůže získat statut veřejně prospěšného poplatníka a výhody s tím spojené.¹⁸

3.3.3. Výhody a rizika

Založení a vznik společnosti s ručením omezeným jsou spojeny s jednorázovou nutnou administrativou (odsouhlasení zakladatelské listiny, vklad základního kapitálu, zápis do obchodního rejstříku a související náklady).

Účetnictví musí být vedeno v plném rozsahu.

Společník ručí za závazky společnosti do výše nesplaceného vkladu.

Fungování společnosti s ručením omezeným je méně závislé na rozhodování obce, a může být flexibilnější. Na druhou stranu to pro obec znamená, že není tolik zatěžována rozhodnutími souvisejícími s obchodním vedením společnosti a nemusí rozhodovat o otázkách, o kterých v případě SPV jako příspěvkové organizace rozhodovat musí (viz např. úvěry a rozhodnutí související s dalším rozvojem projektu).

Současně je dán prostor pro účast více osob na společnosti, a to včetně občanů nebo soukromých investorů. Je však nutné dbát na vhodné nastavení struktury společnosti (včetně rozložení práv a povinností), aby byla do budoucna zajištěna přiměřená míra ochrany zájmů obce.

Existence rizika nepřípustné veřejné podpory.

Na základě uvedeného máme za to, že společnost s ručením omezeným **je vhodnou formou pro SPV**.

¹⁸ Viz <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pravnicke-osoby/verejne-prospesny-poplatnik>

3.3.4. Společnost s ručením omezeným – SWOT analýza

	POMOCNÉ (k dosažení cíle)	ŠKODLIVÉ (k dosažení cíle)
VNITŘNÍ (atributy organizace)	STRENGTHS (silné stránky) <ul style="list-style-type: none"> nízká hranice základního kapitálu a povinných minimálních vkladů oddělený majetek a hospodaření od majetku obce podnikatelský drive vždy je možné zvýšit základní jmění společníci ručí omezeně za závazky společnosti možnost širší společenské struktury 	WEAKNESSES (slabé stránky) <ul style="list-style-type: none"> účetnictví musí být vedeno v plném rozsahu společnost ručí za své závazky celým svým majetkem nemůže být veřejně prospěšným poplatníkem podvojný účetnictví
VNĚJŠÍ (atributy prostředí)	OPPORTUNITIES (příležitosti) <ul style="list-style-type: none"> větší flexibilita rozhodování méně omezení při nakládání se ziskem jednoduchá převoditelnost vlastnických práv/podílů 	THREATS (hrozby) <ul style="list-style-type: none"> omezené investice obce do majetku společnosti s ručením omezeným riziko vzniku nepřípustné veřejné podpory

3.4. SPV ve formě akciové společnosti

3.4.1. Obecná charakteristika

Další právní formou, která se pro účely SPV nabízí, je akciová společnost. I v jejím případě připadá v úvahu varianta jednočlenné společnosti (jediným členem by mohlo být i město).

Akciová společnost je právnická osoba založená za účelem podnikání. Akciová společnost může být založena i za jiným účelem než podnikání, přesto i v tomto případě stále vystupuje jako podnikatelský subjekt, může tvořit zisk a tento vyplácet společníkovi. Nemusí jej využít jen ve prospěch realizované činnosti.

Základním dokumentem upravujícím fungování společnosti a práv a povinností akcionářů jsou stanovy, resp. zakladatelská listina (1 zakladatel).

Vnitřní struktura společnosti může být dualistická nebo monistická. Nejvyšším orgánem je vždy valná hromada; její působnost v případě jednočlenné společnosti vykonává jediný akcionář.

Dle zákona o obcích rozhoduje o založení a rušení právnických osob zastupitelstvo obce, které rovněž rozhoduje o peněžitých a nepeněžitých vkladech do právnických osob. Radě obce je potom vyhrazeno rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka, resp. akcionáře obchodní společnosti.

Dále jsou orgány akciové společnosti v dualistické struktuře statutární orgán – představenstvo a kontrolní orgán – dozorčí rada. V monistické struktuře je orgánem akciové společnosti správní rada, které přísluší jak působnost orgánu statutárního, tak kontrolního. Je na zakladateli, pro jakou vnitřní strukturu se rozhodne.

Základní kapitál společnosti je rozvržen na určitý počet akcií (cenných papírů) a činí alespoň 2.000.000 Kč (nebo 80.000 EUR). Vklad může být peněžitý i nepeněžitý.

Pro založení akciové společnosti zákon vyžaduje splacení 30 % jmenovité nebo účetní hodnoty upsaných akcií a případné emisní ážio, přičemž doba splacení vkladu může být určená stanovami, ke splacení ovšem musí dojít nejpozději při podání návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku (§ 253 odst. 1 ZOK). Podobné je to i u společnosti s ručením omezeným, kde zákon požaduje splacení alespoň 30 % vkladů peněžitých a 100 % vkladů nepeněžitých, přičemž lhůta splacení peněžitých vkladů může být i zde určena zakladatelským jednáním, nejpozději k tomu však musí dojít do 5 let od vzniku společnosti nebo od převzetí vkladové povinnosti. U akciové společnosti tato částka musí minimálně dosahovat necelých sedm set tisíc korun, u společnosti s ručením omezeným to ovšem může být částka zcela zanedbatelná až takřka nulová (pokud bude například základní kapitál stanoven ve výši 1 Kč).

Ve společnosti může vzniknout více druhů akcií, s jednotlivými druhy akcií mohou být spojená různá práva. O stanovení různých povinností (nad rámec zákona) spojených s různými druhy akcií nepanuje v odborné veřejnosti shoda. V zásadě ovšem platí obdobně, jako v případě společnosti s ručením omezeným, že se jedná o kapitálovou obchodní společnost.

Pro rozsah práv a povinností platí obdobné závěry jako v případě společnosti s ručením omezeným. Obdobné platí i pro rozsah rozhodování a jednání statutárního orgánu za akciovou společnost a jeho odpovědnost vůči společnosti i třetím osobám (viz část 3.3 tohoto podkladu).

Akcionáři za dluhy společnosti za trvání společnosti neručí. Při zrušení společnosti s likvidací ručí společník za její dluhy po jejím zániku do výše svého podílu na likvidačním zůstatku. Existují pouze omezené možnosti vyloučení (pro nesplacení vkladu) nebo vystoupení ze společnosti.

Vzhledem ke skutečnosti, že lze akciovou společnost založit nejen za účelem podnikání, může obec založit takovou korporaci i pro plnění úkolů územního samosprávného celku, zejména za účelem hospodářského využívání jejího majetku a zabezpečení veřejně prospěšných činností.

3.4.2. Ekonomické a daňové aspekty

Z pohledu účetního musí společnost vést podvojný účetnictví podle zákona o účetnictví (a vyhlášky Ministerstva financí č. 500/2002 Sb.).

Akciová společnost odvádí 19% daň z příjmu právnických osob a jako obchodní korporace nemůže získat statut veřejně prospěšného poplatníka a výhody s tím spojené.

Obdobně jako u s.r.o. ani akciová společnost nemá vazbu na rozpočet zakladatelů (tedy i obce). Všechny finanční převody a plnění obce na společnost musí být hodnoceny podle pravidel pro veřejnou podporu (viz k tomu část 3.3.2).

3.4.3. Výhody a rizika

Založit akciovou společnost je samo o sobě finanční zátěž nejen kvůli nutné úvodní administrativě spojené se vznikem korporace, ale i kvůli minimální výši základního kapitálu a povinnosti upsat akcie alespoň ve výši 2.000.000 Kč.

Administrativní zátěž je spojená i se zajištěním vnitřního fungování společnosti a vedením účetnictví v plném rozsahu. Je zcela srovnatelná se zátěží ve společnosti s ručením omezeným. Obecně se administrativa řízení akciové společnosti považuje za složitější a nákladnější kvůli svolávání valných hromad a rozesílání pozvánek při velkém počtu akcionářů, což by ale v případě jednočlenné společnosti obce nebylo relevantní. Akciové společnosti mají rovněž ze zákona povinnost zřízovat si internetové stránky, což společnosti s ručením omezeným nutně nemusí. Výrobce a provozovatel FVE musí ovšem rovněž zřízovat internetové stránky a na nich uveřejňovat informace povinně uveřejňované dle energetického zákona, a tak ani tuto skutečnost nehodnotíme jako zásadní nevýhodu a neuvádíme ve SWOT. Nevýhodou je i nemožnost stát se veřejně prospěšným poplatníkem.

Akcionář nijak neručí za závazky akciové společnosti.

Riziko existence nepřipustné veřejné podpory.

Na základě uvedeného máme za to, že akciová společnost **je vhodnou formou pro SPV.**

3.4.4. Akciová společnost – SWOT analýza

	POMOCNÉ (k dosažení cíle)	ŠKODLIVÉ (k dosažení cíle)
VNITŘNÍ (atributy organizace)	STRENGTHS (silné stránky) <ul style="list-style-type: none"> akcionáři neručí za závazky společnosti vlastnictví společníka a společnosti jsou oddělené podnikatelský drive vyšší kontrola obchodního vedení společnosti než u s.r.o. vždy je možné zvýšit základní jmění možnost širší společenské struktury možnost volby modelu řízení 	WEAKNESSES (slabé stránky) <ul style="list-style-type: none"> vyšší náklady na založení (vysoká výše minimálního základního kapitálu: nemusí být zásadní překážkou s ohledem na nutnost významné vstupní investice do FVE; vyšší náklady na notářský zápis než u s.r.o., které se odvíjí od hodnoty základního kapitálu) podvojný účetnictví společnost ručí za své závazky celým svým majetkem potřeba vyššího personálního nasazení na řízení společnosti než u společnosti s ručením omezeným (ředitel nebo představenstvo a dozorčí rada) administrativní zátěž během její činnosti (výrazně eliminována v případě jednočlenné společnosti) nemůže se stát veřejně prospěšným poplatníkem
VNĚJŠÍ (atributy prostředí)	OPPORTUNITIES (příležitosti) <ul style="list-style-type: none"> větší flexibilita rozhodování společnosti než u příspěvkové organizace méně omezení při nakládání se ziskem větší flexibilita zapojení dalších subjektů do řízení společnosti (navýšení základního kapitálu a nová emise akcií; veřejná i neveřejná) jednodušší a rychlejší převoditelnost akcií než obchodního podílu u s.r.o.; mohlo by být výhodné pro další fáze projektu 	THREATS (hrozby) <ul style="list-style-type: none"> omezené přesuny majetku z obce na a.s. riziko existence nepřípustné veřejné podpory

3.5. Shrnutí a doporučení

V souvislosti se záměrem města a klienta by SPV mohla vystupovat v několika různých rolích. Typicky by mohlo jít o roli provozovatele a správce FVE, který by centrálně zajišťoval provoz jednotlivých výroben. Výhodou toho by bylo zejména to, že k zajištění provozu a správy by bylo možné využít společný personální a materiální aparát, který by mohl být SPV koordinován a dle potřeby využíván. Zásadní výhodou je také to, že nezbytné know-how a zkušenosti nemusí mít několik subjektů, ale postačí, aby tímto disponoval pouze jeden subjekt. Podmínkou těchto výhod je vhodná volba právní formy a nastavení vnitřní struktury SPV tak, aby byl zajištěn stabilní chod společnosti. Jen tak lze předejít situaci, kdy by v souvislosti s nečinností SPV došlo k ochromění provozu a správy FVE.

S ohledem na výše uvedené máme za to, že nejhodnější variantou právní formy SPV je společnost s ručením omezeným, a to s ohledem na univerzálnost jejího použití, flexibilitu rozhodovacího procesu a podnikatelský drive. V některých dílčích rolích – např. z pozice správce majetku obce – pak v úvahu připadá právní forma příspěvkové organizace. Její použití bude vhodné zejména tam, kde bude požadováno zachování absolutní kontroly obce nad SPV; rozhodovací procesy v rámci příspěvkové organizace však mohou být do jisté míry těžkopádné a pro zajištění flexibilní správy energetický koncepce města nevhodné. Forma akciové společnosti zpravidla nebude vhodná, a to zejména s ohledem na administrativní náročnost jejího založení a chodu, která pravděpodobně nebude takovým přínosem, aby do ní mělo smysl investovat.

Pro úplnost dodáváme, že v případě SPV ve formě společnosti s ručením omezeným je vhodné zabývat se i otázkou rizika zneužití postavení SPV. V závislosti na konkrétní roli SPV je proto namístě posoudit míru rizika zneužití postavení a učinit vhodná opatření. Zpravidla by se mohlo jednat o nastavení vztahů uvnitř společnosti (rozložení práv a povinností mezi několik orgánů společnosti), vytvoření podílů, se kterými by byla spojena zvláštní práva a povinnosti (§ 135 ZOK), případně i vhodným nastavením smluvních vztahů (využití smluvních pokut, možností odstoupení od smlouvy apod.). Pojistkou proti zneužití SPV by současně mohla být velikost podílu obce ve společnosti. V případě jednočlenné společnosti města toto riziko v zásadě odpadá; danou otázkou by však bylo nutné se zabývat v případě, kdy by společníkem SPV měl být jiný, na městu nezávislý soukromý subjekt (např. investor).

3.6. Role klienta ve vztahu k SPV

Z výše uvedeného vyplývá, že právní forma klienta (ústav) není pro zajištění provozu energetiky SMHK vhodná. To však nic nemění na možnosti klienta účastnit se na (energetických) projektech města jiným způsobem.

Za zakladatelských dokumentů klienta vyplývá, že účelem ústavu je realizace a podpora vzdělávání, výzkumu, projektů v oblasti technologií, a to jak v podnikatelském, tak neziskovém sektoru. Vedle zajištění některých dílčích částí projektu (poskytnutí souvisejících administrativních služeb, propagace OZE apod.) by se klient mohl podílem formou aktivní účasti na nově vznikající SPV.

Ústav (a tedy i klient) je samostatným subjektem práva – právnickou osobou mající způsobilost být účastníkem právních vztahů (právní osobnost). Z této pozice může mimo jiné vystupovat v pozici člena jiné právnické osoby, a to jak z pozice běžného člena, tak z pozice zakladatele.

Je proto možné, aby SPV byla založena přímo klientem. Klient by následně mohl vystupovat jako společník SPV, když v důsledku toho by bylo omezen potenciál možného rizika zneužití postavení SPV, neboť klient je právnickou osobou založenou SMHK. Nadto by bylo možné, aby vedle klienta bylo společníkem i SMHK, a to jako pojistka (např. pro případ, že by došlo k zániku klienta).

V případě takto klientem založené SPV by v zásadě nedošlo k výraznější změně v možné podobě fungování modelu sdílení. Pouze (v závislosti na vhodnosti) by mohly být některé dílčí činnosti svěřeny do rukou klienta (např. některé administrativní úkoly). Opět by však bylo nutné zvážit podmínky vzniku nepřípustné veřejné podpory, tedy zjednodušeně řečeno, zda subjekty za plnění poskytnuté z veřejného rozpočtu dostanou adekvátní protiplnění (tj. chovají se tržně).

V obchodně-provozním modelu fungování zajištění provozu výroben FVE by SPV vystopovala v totožné roli, kdy klient by z pozice zakladatele/ovládající osoby mohl vystupovat jako dodavatel/poživatel jistých služeb, investor výstavby FVE, nebo v pozici odběratelské instituce (v této pozici by bylo možné sdílení elektrické energie i skrze právo výrobce elektřiny dodávat jím vyrobenou energii k uspokojení potřeb ovládaných osob).

4. Veřejná podpora

Jak jsme již uvedli výše, v souvislosti s plánovanou činností SPV (např. zajištěním provozu a správy výroben FVE, správy OM a zajištění dodávek elektřiny), je nutné se zabývat i otázkou naplnění definičních znaků podmínek veřejné podpory. Z obsahu předcházejících kapitol vyplývá, že z pohledu právní formy se jako vhodnou jeví společnost s ručením omezeným, nebo akciová společnost; tedy půjde o obchodní korporaci založenou na majetkové účasti svých členů (kapitálovou společnost). Činnost SPV by přitom (v optimálním případě nemusela být zaměřena jen na činnost směřující „vůči městu“, ale bylo by možné využít její know-how, materiální a personální základ a některé dílčí služby nabízet i veřejnosti – jinými slovy, mohlo by jít o **ekonomicky aktivního účastníka trhu**¹⁹, u kterého nelze bez dalšího vyloučit možnost vzniku nepřipustné veřejné podpory, kterou by došlo ke vzniku (hrozbě) porušení soutěže na vnitřním trhu, nebo mezi členskými státy. Veřejná podpora je obecně zakázána; dále se proto blíže zabýváme podmínkami, za kterých by k jejímu vzniku mohlo dojít.

4.1. Pojem veřejné podpory a její znaky

Podle čl. 107 odst. 1 SFEU podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak. Samotný pojem „veřejná podpora“ není v žádném právním předpise konkrétně definován, je pouze zpřesňován rozhodovací činností Komise Evropské unie (dále jen „**Komise**“) a Soudním dvorem Evropské unie (dále jen „**SDEU**“). SDEU v rozhodnutí v případě T-351/02 Deutsche Bahn v. Komise uvedl, že veřejnou podporou jsou v zásadě akty členských států, jimiž dávají jednostranným rozhodnutím k dispozici podnikům nebo jiným subjektům práva, prostředky nebo poskytují výhody, jež mají napomáhat realizaci sledovaných hospodářských nebo sociálních cílů.

Veřejná podpora je obecně zakázána. Představuje ji široká oblast, do které spadá pestrý okruh opatření členských států. Jedná se nejen o samotné subvence, ale rovněž jde o zásahy, které ve svém důsledku snižují břemena, které za obvyklých okolností spočívají na rozpočtu podniku²⁰ (např. poskytnutí prostor pro sídlo podniku, slevy na služby, spoluúčast při odměňování zaměstnanců).

Rozlišujeme tyto definiční znaky veřejné podpory:

A. Zvýhodnění určitého podniku

Zvýhodnění představuje stav, který by za běžných tržních podmínek nenastal. Ke zvýhodnění dochází již tehdy, když podpora snižuje náklady, které by musel příjemce za běžného fungování nést ze svého rozpočtu. Selektivní (zvýhodňující pouze určitý subjekt) je přitom takové opatření, které není aplikováno vůči všem podnikům na trhu stejně a nelze jej tedy označit za obecné opatření.

B. Podpora je poskytována z veřejných prostředků

Pojem podpory se vztahuje na jakoukoli přímo či nepřímo poskytnutou výhodu financovanou ze státních prostředků, poskytnutou státem jako takovým nebo zprostředkujícím subjektem

¹⁹ Ekonomickou činností se v souladu s rozhodovací praxí rozumí nabízení zboží, či služeb na trhu.

²⁰ Viz např. rozhodnutí SDEU C-387/92 Banco Exterior de España v. Ayuntamiento de Valencia

jednajícím na základě svěřených pravomocí, tj. samosprávnými celky v pojetí vlastním českému právnímu řádu. Poskytnutí podpory musí ovlivnit veřejné rozpočty.

C. Riziko narušení nebo ohrožení hospodářské soutěže na vnitřním trhu nebo mezi členskými státy

Narušení soutěže, jako další definiční znak veřejné podpory (ovlivnění obchodu mezi členskými státy) Komise spíše předpokládá. Soutěž je narušena tehdy, pokud opatření posílí postavení příjemce podpory oproti jeho konkurentům.²¹ Soutěž je narušena v případě, že finanční pomoc poskytnutá státem posiluje pozici podniku na trhu ve srovnání s ostatními soutěžiteli (například snížením investičních nebo provozních nákladů oproti svým konkurentům).²² Posílení se posuzuje podle situace před poskytnutím výhody.²³

Z hlediska plánovaného předmětu činnosti SPV lze říci, že v případě poskytnutí finanční podpory městem/resp. klientem²⁴ se jedná o podporu poskytnutou z veřejných prostředků, která zvýhodňuje SPV selektivně oproti ostatním podnikům a u které se hrozící narušení soutěže presumuje. Již např. samotné umožnění užívání výrobní FVE by např. SPV mohlo proti jiným účastníkům trhu poskytnout konkurenční výhodu. Ovlivnění obchodu nelze bez dalšího vyloučit ani v případě, že příjemce podpory působí pouze lokálně. Činnost SPV (např. správu a provoz FVE/OM) by přitom bez pochybností mohl vykonávat i jiný subjekt, včetně soukromého (komerčního) subjektu. **Podmínka A) a B) proto bude bez pochyby naplněna.** Naplnění podmínky C) rozebíráme dále v textu.

4.2. Vznik ohrožení/narušení soutěže

Základním východiskem pro posouzení narušení trhu je mimo jiné i to, zda se subjekt poskytující podporu (samospráva) chová tržně – jinými slovy, jím poskytované výhody by poskytoval i jiný tržní subjekt – nebo netržně, ale za situace, kdy se služby, jejichž poskytnutím vznikají výhody, běžně nevykylují. Proto bude-li poskytovateli podpory poskytnuto adekvátní protiplnění (služba), bude se jednat o tržní chování a k narušení trhu proto nedojde. Z tohoto úhlu pohledu se proto jako nejvýhodnější jeví to, aby veškeré vztahy byly realizovány bezúplatně, když SPV by byly např. pouze vhodným způsobem kompenzovány účelně vynaložené náklady.²⁵ Současně lze doporučit, aby smluvní ujednání reflektovala to, že správa prostřednictvím SPV je zajišťována především z důvodu institucionálního zabezpečení projektu z pozice klientem (poskytovatele podpory) založené společnosti. Poskytnutí vyroben do správy SPV by mělo být nastaveno tak, aby nezakládalo konkurenční výhodu, přičemž přímé zadání by mělo být odůvodněno racionální úvahou klienta.

Pro úplnost uvádíme, že konkrétní posouzení otázky veřejné podpory (včetně existence případných výjimek – viz dále) **bude nezbytné provést až na základě konkrétního modelu fungování projektu**

²¹ Veřejná podpora. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora.html>

²² Příklady, kdy nebyl naplněn některý z definičních znaků veřejné podpory. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Dostupné z: http://www.uohs.cz/download/Sekce_VP/VP_update/4_Priklady_cinnosti.doc

²³ MALÍŘ, Jan. Právo veřejných podpor Evropské unie: zákaz poskytování veřejných podpor a výjimky z tohoto zákazu. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2013, s. 146. ISBN 978-80-87439

²⁴ I z pozice zapsaného ústavu, založeného městem, se jedná o původem veřejné prostředky.

²⁵ Provoz a správa projektu FVE by mohl být zajištěn i na základě úplatných právních vztahů. V jejich případě by však bylo tím spíše nutné dbát na podrobné posouzení skutečností vedoucích ke vzniku nepřípustné veřejné podpory, resp. posouzení otázky existence výjimek ze zákazu veřejné podpory.

(konkrétního výčtu zapojených subjektů), resp. nastavení smluvních vztahů, přičemž analýzu potenciálního poskytnutí výhody je nutné provést *ex ante*.

Současně upozorňujeme na skutečnost, že ke změně podmínek dojde vždy při změně/rozšíření projektu, např. na komunitní sdílení eklektické energie.

4.3. Výjimky veřejné podpory

4.3.1. Podpora ve formě *de minimis*

Mezi výjimky, kdy je poskytnutí veřejné podpory slučitelné s vnitřním trhem, patří například poskytování podpory ve formě podpory *de minimis*. Taková podpora je poskytnuta v tak nízké částce, že se má za to, že nenaplnuje znak uvedený pod písm. C) definice veřejné podpory – neměla by narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod mezi členskými státy EU.²⁶ Dle Nařízení *de minimis* je podpora omezena na limit **200.000 EUR**²⁷ pro jeden podnik v tříletém období (současné a dvě předchozí účetní období, které příjemce používá pro daňové účely, tj. kalendářní nebo hospodářský rok).

V případě záměru klienta nelze vyloučit, že by výše podpory v celkovém součtu uvedený limit převýšila. Nelze bez dalšího uzavřít, že podmínky podpory *de minimis* nemohou být naplněny. Konečné posouzení bude záviset na počtu do projektu zapojených výroben, resp. na hodnotě souvisejících služeb a užitku, který by SPV užíváním a provozem výroben získala.

4.3.2. Blokované výjimky

Mezi další výjimky patří blokované výjimky dle Nařízení GBER (General Block Exemption Regulation), jímž jsou určité druhy podpory vyňaty z oznamovací povinnosti, i když se jedná o veřejnou podporu. Taková podpora je slučitelná s vnitřním trhem EU a lze ji jednoduše poskytnout bez nutnosti detailního přezkumu ze strany Komise (tj. bez notifikace).²⁸

V rámci širokého okruhu možných výjimek jsou definována i podporovaná opatření na ochranu životního prostředí, která blíže komentuje i ÚOHS a minimálně v rozsahu svých komentářů je uplatňuje ve své rozhodovací praxi.²⁹ Opatření na ochranu životního prostředí úzce souvisí s výrobou elektřiny z obnovitelných zdrojů a souvisejícími opatřeními pro snížení energetické náročnosti budov nebo zvýšení energetické účinnosti energetických hospodářství včetně energetického hospodářství obce. Z kategorií podpor na ochranu životního prostředí dle čl. 36 – 49 GBER by záměr klienta mohl spadat pod kategorie **investiční a provozní podpory energie z obnovitelných zdrojů**, případně **provozní podpory energie z obnovitelných zdrojů v malých zařízeních**.

²⁶ Podpora *de minimis*. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/podpora-de-minimis-a-registr-de-minimis.html>

²⁷ S účinností od 1. 1. 2024 má dojít k navýšení tohoto limitu. Limit podpory *de minimis*, kterou může jeden podnik obdržet od členského státu má být navýšen na 300 000 EUR a limit podpory *de minimis* pro podniky poskytující služby obecného hospodářského zájmu má být navýšen na 700 000 EUR. Změní se i pravidla pro počítání tříletého období, které má nově zahrnovat tři roky předcházející dni poskytnutí podpory oproti dosavadní aplikaci současného a dvou předchozích fiskálních let.

²⁸ Obecné nařízení o blokovaných výjimkách (GBER). Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/obecne-narizeni-o-blokovych-vyjimkach-gber.html>

²⁹ Viz <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/vybrane-oblasti-verejne-podpory/aplikace-pravidel-verejne-podpory-v-oblasti-zivotniho-prostredi.html>

Aplikace nařízení GBER je však vyloučena v případě, kdy v úvahu připadající výše veřejné podpory přesahuje stanovené prahové hodnoty; při posouzení této otázky je přitom nutné vyjít z hodnoty celé investice/projektu.

Dle čl. 4 odst. 1 písm. m) GBER se nařízení nepoužije na podporu, jejíž výše přesahuje u podpory na **inovace postupů a organizační inovace částku 12,5 milionů EUR na podnik a projekt.**

Dle čl. 4 odst. 1 písm. s) GBER se nařízení nepoužije na investiční podporu na ochranu životního prostředí, není-li dále uvedeno jinak, jejíž výše přesahuje **30 milionů EUR na podnik a investiční projekt.**

Dále z čl. 4 odst. 1 GBER vyplývá např. to, že nařízení se nepoužije v případě:

- **u podpory na vymezenou infrastrukturu pokud její výše přesahuje 25 milionů EUR na projekt;**
- **u investiční podpory na dobýjecí infrastrukturu nebo infrastrukturu plnicích stanic pokud její výše přesahuje 30 milionů EUR na podnik a projekt (resp. průměrný roční rozpočet v e výši 300 milionů EUR);**
- **u investiční podpory na kombinované snížení energetické náročnosti a zvýšení environmentální výkonnosti pokud její výše přesahuje 30 milionů EUR na podnik a projekt;**
- **u podpory na usnadnění uzavírání smluv o energetických službách pokud její výše přesahuje 30 milionů EUR celkového nominálního nesplaceného financování na příjemce.**

Současně dle čl. 4 odst. 1 písm. v) GBER se nařízení nepoužije na provozní podporu elektrické energie z obnovitelných zdrojů a provozní podporu výroby energie z obnovitelných zdrojů v malých zařízeních **do výše 30 milionů EUR na podnik a projekt.**

Výše uvedené prahové hodnoty nesmí být obcházeny tím, že se režimy či projekty podpory uměle rozdělí.

Dodáváme, že bude-li v souvislosti s projektem klienta poskytnutí podpory vyhodnoceno jako veřejná podpora spadající pod některou z výjimek nařízení GBER, pak je vhodné při jejím poskytnutí postupovat podle návodu ÚOHS³⁰ a všechny relevantní podmínky GBER „překlopit“ do projektové dokumentace veřejné podpory tak, že se stanou její součástí. Alternativně je možné alespoň uvést obecný odkaz na nařízení GBER. Vhodné je taktéž konzultovat podmínky poskytnutí veřejné podpory přímo s ÚOHS.

Současně upozorňujeme, že s postupem podle nařízení GBER je spojena řada povinností poskytovatele podpory (např. povinnost oznámení podpory Komisi prostřednictvím ÚOHS, informační povinnost), včetně povinnosti uchovávat záznamy o všech jednotlivých podporách poskytnutých v rámci opatření, a to po dobu nejméně 10 let ode dne, kdy byla v rámci opatření poskytnuta podpora poslednímu příjemci. Tyto záznamy musí mít poskytovatel podpory k dispozici pro případ kontroly ze strany Evropské komise.

³⁰ Dostupný zde: https://www.uohs.cz/download/Sekce_VP/VP_update/GBER_navod-domena-uohs.pdf.

4.3.3. Podniky poskytující služby obecného hospodářského zájmu

Speciální postavení v oblasti veřejných podpor mají podpory, které jsou poskytovány podnikům nabízejícím služby obecného hospodářského zájmu (Services of General Economic Interest – SGEI). SGEI jsou ekonomické aktivity přinášející výsledky ve veřejném zájmu, jež by na trhu nebyly bez veřejného zásahu vykonávány vůbec nebo by nebyly vykonávány ve stejné kvalitě (co do bezpečnosti, dostupnosti, univerzality apod.).

Hlavním znakem SGEI je selhání trhu, tzn. pokud trh dané služby poskytuje, nelze SGEI užít.³¹ **Již s ohledem na tento požadavek není SGEI na projekt SPV aplikovatelný, neboť trh obdobné služby poskytuje.**

Pro úplnost dodáváme, že mezi další znaky SGEI patří univerzalita, kontinuita, uspokojování požadavků ve veřejném zájmu, úprava a dozor ze strany veřejné moci. Mezi tyto služby patří široké spektrum služeb od veřejné dopravy přes provozování vodovodních a energetických sítí až po poštovní, finanční služby, audiovizuální, zdravotní a sociální služby ve veřejném zájmu.³²

³¹ KINCL, M. Veřejná podpora v příkladech a poznámkách. Wolters Kluwer, Praha 2017. s. 122. ISBN 978-80-7552-634-2.

³² MALÍŘ, Jan. Právo veřejných podpor Evropské unie: zákaz poskytování veřejných podpor a výjimky z tohoto zákazu. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2013, s. 114. ISBN 978-80-87439-11-1.

5. Provozní modely fungování – obecná východiska

Pro zajištění provozu a výroby sdílení energií v rámci města připadají za stávajícího stavu legislativy v úvahu v zásadě tyto modely fungování:

- sdílení energie prostřednictvím **přímého vedení (soustavy mikrogrid)**;
- vybudování **lokální distribuční soustavy (LDS)**;
- využití **práva výrobce elektrické energie** dodávat elektřinu vyrobenou v jím provozované výrobně pro vlastní potřebu a pro potřebu jím ovládaných osob/společností.

V případě přijetí chystané právní úpravy je pak další variantou sdílení elektrické energie v rámci práva tzv. **aktivního zákazníka**, případně sdílení energie v rámci **energetického společenství**. Relativně samostatnou a specifickou situací je sdílení elektrické energie v rámci bytových domů.

V závislosti na konkrétním rozložení rolí provozovatelů FVE, nastavení vlastnických vztahů (otázka vlastnictví výroben) a vztahů s provozovateli distribuční soustavy (výše poplatků) pak mohou být výhodné i různé kombinace uvedených základních modelů – rozčlenění na dílčí samostatné celky.

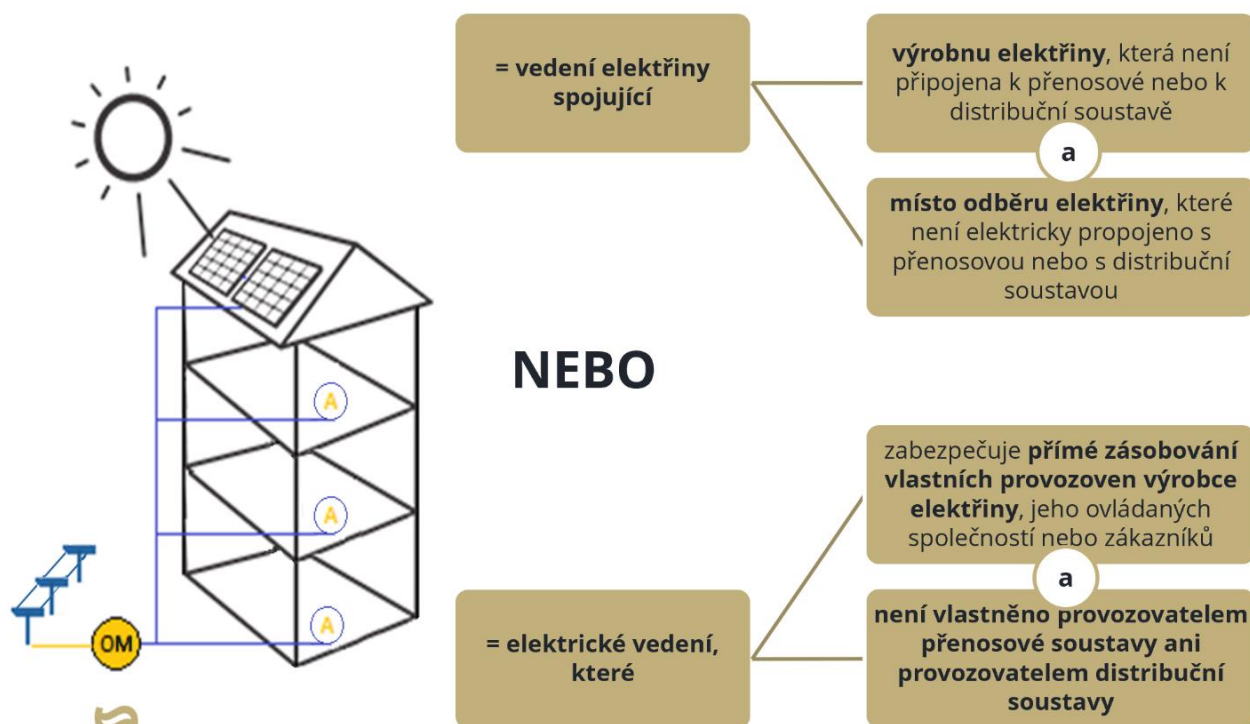
5.1. Přímé vedení (soustava mikrogrid)

5.1.1. Popis

Přímé vedení představuje propojení výrobní a místa spotřeby bez využití distribuční nebo přenosové soustavy. Jde o technické zařízení přenášející elektřinu od primárního zdroje (výrobní) k místu spotřeby elektřiny prostřednictvím zařízení, které nevlastní provozovatel distribuční ani přenosové soustavy. Z pohledu zákona jsou rozlišovány dva základní druhy přímého vedení, a to v závislosti na tom, zda je, či není některý z koncových prvků propojen s distribuční nebo přenosovou soustavou.

Prvním typem přímého vedení je tak spojení výrobní a místa odběru elektřiny bez napojení na přenosovou nebo distribuční soustavu; tím je vyloučeno jejich vzájemné ovlivnění a v konečném důsledku se jedná o tzv. ostrovní systém. Využití tohoto typu přímého vedení v projektu SMHK se jeví jako nevhodné, neboť podmínkou by byla potřeba zajištění úplné energetické samostatnosti řešeného území včetně zabezpečení dostatečné kapacity pro akumulaci nespotřebované energie. Navíc by byl zcela eliminován záměr případného sdílení energetických přebytků. U jednotlivých dílčích projektů nicméně nelze vhodnost ostrovního systému vyloučit.

U druhého typu přímého vedení je dán prvek propojení s distribuční nebo přenosovou soustavou (odběrné místo). Přímé vedení však slouží specifickým účelům výrobce, tedy je primárně využíváno pro přímé zásobování elektřinou z vlastních provozoven, ovládaných společností nebo zákazníků výrobce, resp. subjektů, které spotřebovávají elektřinu spolu s výrobcem a nemají své vlastní odběrné místo, kterým připojená výrobní elektřina snižuje množství elektřiny odebrané z distribuční soustavy v odběrném místě.

V souvislosti s druhým typem přímého vedení je pak vhodné zmínit využití soustavy mikrogrid, kterou lze popsat jako síť přímých vedení – soustava mikrogrid má vždy pouze jedno odběrné místo (registrované a osazené elektroměrem), elektřina je pak z tohoto jednoho odběrného místa vedena kabely do celého objektu / soustavy mikrogridu. Zákazníkem podle energetického zákona je zde pouze majitel odběrného místa. Dodávka elektřiny do celého objektu je tak vyúčtovávána pouze jemu, přičemž se cena elektřiny skládá z regulované složky elektřiny a ceny silové elektřiny (dle ceníku dodavatele). Samotné jednotky v objektu mohou pak být osazeny podružnými elektroměry, na základě jejichž údajů majitel OM přeúčtovává cenu spotřebované elektřiny koncovým uživatelům.

Ke způsobu přeúčtování elektřiny vydal ERÚ a Státní energetická inspekce společné stanovisko k ustanovení § 3 odst. 3 energetického zákona (dále jen „**společné stanovisko**“) – část týkající se činnosti, kdy odběratel poskytuje odebranou elektřinu jiné fyzické či právnické osobě prostřednictvím vlastního nebo jím provozovaného odběrného zařízení.³³ Společné stanovisko určuje, že odběratel (zákazník dle energetického zákona) rozúčtovává na jednotlivé fyzické a právnické osoby celkové náklady na nákup elektřiny (náklady na pořízení silové elektrické energie a regulovanou složku ceny elektřiny), nesmí tuto částku však navýšit o žádnou přírážku (vlastní zisk). V případě, že by se tak stalo, jednalo by se o neoprávněné podnikání na energetickém trhu. Objektivní metodou rozúčtování dle společného stanoviska je změření množství poskytnuté elektřiny nefakturačními měřidly při použití průměrné ceny vypočtené vzhledem k odebranému množství elektřiny. Způsob rozúčtování by nicméně měl být součástí dohody mezi odběratelem a konečným spotřebitelem. Navíc je odběratel oprávněn smluvně

³³ Stanovisko Energetického regulačního úřadu je dostupné [zde](#).

uplatňovat na osobách, kterým poskytuje elektřinu, úhradu podílu na nákladech za provoz a údržbu vlastního odběrného zařízení.

Výhodou využití přímého vedení (soustavy mikrogrid) je především to, že výrobce elektřiny je oprávněn dohodnout se se subjekty, které přímým vedením zásobuje, na ceně silové elektřiny. Na dodávky přímým vedením se nevztahují ani regulované složky ceny elektřiny, není nutné mít ani licenci na distribuci, ani na obchod s elektřinou. K dodávkám se neuzavírá smlouva s obchodníkem (ta připadá v úvahu pro případ prodeje přebytků).

5.1.2. Doplnující povinnosti výrobce

Nad rámec obecných povinností výrobce elektřiny se v případě přímého vedení na provozovatele výrobní budou vztahovat také určité **povinnosti**, které jsou dle § 30 odst. 2 energetického zákona primárně určeny obchodníkovi s elektřinou. Z ustanovení vybíráme ty, které výrobce plnit musí a jdou nad rámec jeho povinností uvedených v části 2.1, neboť povinnosti se do značné míry dublují:

- zveřejňovat úroveň kvality dodávek a služeb,³⁴
- zajišťovat propagaci energetických služeb a jejich nabídky za konkurenceschopné ceny,
- při volbě nebo změně dodavatele elektřiny uvádět pravdivé a úplné informace,
- při ukončení závazků ze smlouvy, sdělit zákazníkovi (spotřebiteli) datum ukončení dodávky elektřiny (s nejvyšší pravděpodobností pro danou situaci irelevantní, uvádíme pro úplnost),
- zveřejnit Kontrolní seznam evropského spotřebitele energie o právech spotřebitele na internetových stránkách,
- informovat OTE o pozbytí oprávnění nebo možnosti uskutečňovat dodávku,
- informovat zákazníka o pozbytí oprávnění nebo možnosti uskutečňovat dodávku.

Z povinností pro obchodníky s elektřinou se na provozovatele výrobní **nebudou** vztahovat následující:

- výkon činnosti dodavatele poslední instance ve smyslu § 30 odst. 2 písm. f), neboť výrobci s přímým vedením nenaplňují definici takového dodavatele podle § 12a odst. 1 energetického zákona. Jedná se tak o povinnost, kterou, ačkoliv ji zákon výslovně stanovuje, plní pouze obchodníci s elektřinou,
- povinnost poskytnout provozovateli distribuční soustavy identifikační údaje o zákazníkovi, jemuž dodává elektřinu na základě smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny (jelikož se sdruženými službami dodávky elektřiny rozumí především služba distribuční soustavy, která není při dodávkách přímým vedením vůbec využívána, logicky tato povinnost obchodníka s elektřinou u výrobce s přímým vedením odpadá).

³⁴ Pozn.: zveřejněním je myšleno zveřejnění souhrnných zpráv držitelů licence o kvalitě dodávek na internetových stránkách dle § 23 vyhlášky č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice. Povinnost vypracovat tyto zprávy do 31. března následujícího roku má každý držitel licence, předkládání zpráv ERÚ se pak liší v závislosti na počtu zákazníků. Pokud má držitel licence méně než 90 tisíc zákazníků, předkládá souhrnné zprávy pouze na vyžádání energetického regulátora. Povinnost uveřejnit je na svých internetových stránkách má však každopádně. Z toho mimo jiné vyplývá, že výrobce, který má zájem dodávat zákazníkům přímým vedením, bude muset zřídit internetové stránky ke zveřejňování požadovaných dokumentů.

5.1.3. Provozní model města a propojení přímým vedením

Použití přímého vedení je vhodné zejména za situace, kdy vyrobená energie je primárně spotřebována v objektu na jehož střeše je FVE instalována a sdíleny jsou pouze případné přebytky, které není možné v daném čase v budově spotřebovat. Spotřeba elektřiny na místě **je technicky nejjednodušším a z povahy věci nejefektivnějším způsobem jejího zužitkování**. V konkrétních případech přitom může z ekonomického pohledu dávat smysl i využití přímého vedení v kombinaci s různými zdroji energie (např. kombinace FVE a kogenerační jednotky), resp. s vhodně zvoleným systémem akumulace tak, aby byl příslušný objekt co v největší možné míře energeticky soběstačný.

5.1.4. Shrnutí a přehledová tabulka

Využití přímého vedení, případně soustavy mikrogrid, je pro potřeby městské energetiky vhodnou variantou. Jde o řešení, kterým lze dosáhnout největších úspor; v závislosti na konkrétní podobě projektu lze vhodně kombinací různých zdrojů energie a případného systému akumulace pokrýt celou křivku spotřeby příslušného objektu, případně skupinu vzájemně propojených budov. Proti variantě LDS jde přitom o relativně levné řešení.

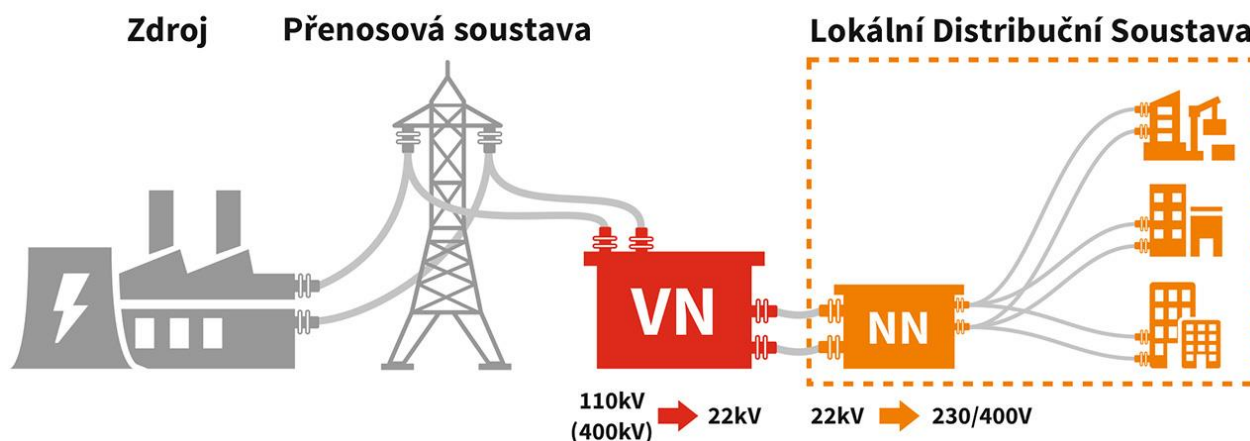
Případné sdílení elektrické energie v rámci soustavy mikrogrid není spojeno s žádnými poplatky. Energii, kterou by v případě potřeby bylo nutné dodat z veřejné distribuční soustavy, by držitel společného odběrného místa (může být i SPV) mohl přeučtovat koncovým uživatelům bez jakékoli přírážky. Náklady na správu a provoz soustavy a případně i provozní náklady do soustavy by mohly být kompenzovány uživateli soustavy z případného prodeje přebytků. Dodáváme, že uvažovat lze i vytvoření vhodných ucelených celků několika soustav; propojení přímým vedením na větší vzdálenosti zpravidla není ekonomické.

Klady	Zápory
<p>Sdílení elektrické energie bez poplatků za využití distribuční/přenosové soustavy.</p> <p>Relativně jednoduché řešení.</p> <p>Levnější než vybudování LDS.</p> <p>Průměrná administrativní náročnost.</p> <p>Možnost rozdělení řešené oblasti na několik dílčích podoblastí.</p> <p>Kompletním propojením lze získat kontrolu nad výrobou a spotřebou elektrické energie v celé (dílčí) oblasti; možnost optimalizace výroby a spotřeby.</p> <p>Možný mezičlánek mezi komunitním sdílením elektřiny na základě chystané právní úpravy.</p>	<p>Omezené možnosti volby dodavatele elektřiny z veřejné distribuční sítě.</p> <p>Silná pozice držitele odběrného místa; potenciální riziko zneužití jeho postavení (lze přiměřeně eliminovat nastavením vzájemných vztahů).</p> <p>Nevhodné k přenosu elektrické energie na větší vzdálenosti.</p>

5.2. Lokální distribuční soustava

5.2.1. Popis

Lokální distribuční soustava (LDS) představuje distribuční síť, prostřednictvím které je vícero koncových odběratelů připojeno k nadřazené regionální distribuční soustavě (RDS) prostřednictvím jednoho připojovacího bodu. Hodnota napětí na trafostanici zachycuje hodnotu na výstupu.

Provozovatelé LDS investují do technického zařízení a vybudují LDS zpravidla tak, aby ji mohli připojit na úrovních VN. Pro své jednotlivé odběratele zajišťují služby dodávky elektřiny a současně distribuují v rámci LDS. Jsou oprávněni definovat a fakturovat vlastní poplatky za distribuci; tím je zajišťována návratnost počáteční investice.

LDS má vždy několik odběrných míst (registrované a osazené elektroměrem). Koncový zákazník si může svobodně vybrat svého dodavatele elektrické energie. Každý zákazník, tedy vlastník odběrného místa v LDS, platí jak regulovanou složku ceny elektřiny, tak i platby za silovou elektřinu. Provozovateli lokální distribuční soustavy tak vzniká nárok na cenu služby za distribuci elektřiny, kterou tvoří:

- **cena zajišťování distribuce elektřiny**, která je vícesložková a tvoří ji:
 - cena za rezervovanou kapacitu v Kč/MW/měsíc nebo v Kč/měsíc nebo cena za naměřené čtvrtroční maximum v Kč/MW/měsíc pro odběratele na napěťové hladině velmi vysokého a vysokého napětí nebo cena za příkon podle jmenovité proudové hodnoty hlavního jističe před elektroměrem v Kč/měsíc nebo v Kč/A/měsíc nebo cena za příkon v Kč/10 W/měsíc nebo stálá cena v Kč/odběrné místo/měsíc pro odběratele na napěťové hladině nízkého napětí,
 - cena za použití sítě distribuční soustavy v Kč/MWh na napěťové hladině velmi vysokého a vysokého napětí nebo cena za distribuované množství elektřiny v Kč/MWh na hladině nízkého napětí,
 - cena za překročení rezervované kapacity pro odběr z distribuční soustavy s napětím mezi fázemi nad 1 kV v Kč/MW/měsíc,
 - cena za nedodržení účinníku v Kč/měsíc pro odběratele na napěťové hladině velmi vysokého a vysokého napětí,
 - cena za nevyžádanou dodávku jalové energie do distribuční soustavy v Kč/MVarh pro odběratele na napěťové hladině velmi vysokého a vysokého napětí,

- cena za překročení rezervovaného příkonu v místě připojení v Kč/MW/měsíc,
- cena za překročení rezervovaného příkonu v předávacím místě v Kč/MW/měsíc a
- cena za překročení rezervovaného výkonu v Kč/MW/měsíc nebo Kč/kW/měsíc,
- **cena za systémové služby** v Kč/MWh,
- **cena za činnosti operátora trhu**, která zahrnuje
 - cenu za činnosti související se zúčtováním odchylek v Kč/odběrné místo/měsíc,
 - cenu za činnosti související s výplatou a administrací podpory z podporovaných zdrojů v Kč/odběrné místo/měsíc a
 - poplatek na činnost Energetického regulačního úřadu v Kč/odběrné místo/měsíc a
- **složka ceny na podporu elektřiny z podporovaných zdrojů energie** podle zákona o podporovaných zdrojích energie v Kč/MW/měsíc, Kč/A/měsíc nebo Kč/MWh.

O platbu za distribuci elektřiny se provozovatel LDS dělí s nadřazeným provozovatelem regionální distribuční soustavy. Provozovateli LDS nevzniká povinnost vyúčtovat spotřebovanou elektřinu, neboť to zajišťuje obchodník (na rozdíl od soustavy mikrogrid).

V rámci LDS musí být FVE napojena do konkrétního odběrného místa, která budou vyrobenou elektřinu spotřebovávat. Nespotebované přebytky – přetoky – jsou dodávkami elektřiny do LDS a musí být vykoupeny obchodníkem.

První fází zřizování LDS obvykle bývá založení SPV. Jedná se o subjekt zvláštního určení, tedy o společnost, která má omezený předem definovaný účel – v daném případě realizace, provoz a správa LDS. Pokud má být LDS provozována prostřednictvím SPV, musí být SPV nejprve platně založena a musí vzniknout. Proces zakládání se liší podle toho, jaká je zvolena právní forma společnosti (obvykle s.r.o.; k vhodné právní formě viz kapitola **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** tohoto materiálu).

Provozovatel LDS musí být buď **vlastníkem technických prvků LDS (trafostanice, kabely, rozvaděče), nebo je musí mít ve smluvní správě.**

Vlastnictví může být založeno tím, že provozovatel LDS **investuje** do její výstavby (vybuduje sám nebo uzavře smlouvu o dílo; v případě, že nevlastní nemovitosti je třeba uzavřít také smlouvu o budoucí smlouvě o zřízení práva odpovídajícího věcnému břemeni a po realizaci smlouvu o zřízení práva odpovídajícího věcnému břemeni), nebo může provozovatel LDS nabýt vlastnické právo **smluvně** (např. kupní smlouva a v případě, že nevlastní nemovitosti, také smlouva o zřízení práva odpovídajícího věcnému břemeni).

Smluvní správa může být založena **nájemní smlouvou** nebo **smlouvou o zřízení práva odpovídajícího věcnému břemeni.**

Provozovatel LDS tedy musí mít ve správě veškeré technické zařízení LDS až do odběrného místa jednotlivých zákazníků (tzv. fakturační rozhraní). Provozovatel LDS pak zodpovídá na daném území za distribuci elektřiny a připojení nových zákazníků ve stejném rozsahu jako regionální distribuční společnosti na území regionální distribuční soustavy.

K provozu LDS je nutné **získání licence na distribuci energie**. Provozovatelem LDS a držitelem licence může být i obec nebo developer, který by se na záměru podílel (v takovém případě bude třeba zohlednit principy vyplývající ze zákona o zadávání veřejných zakázek).

5.2.2. Provozní model města a LDS

Budování LDS není zpravidla spojeno s cílem zajištění úspory při spotřebě elektrické energie.³⁵ Náklady na vybudování LDS přitom nejsou zanedbatelné a z ekonomického hlediska zpravidla po potřeby města (a sdílení energie v rámci jeho území) využití LDS nedává smysl. Situace by však mohla být odlišná za situace, kdy by byl budována nová/rekonstruována ucelená oblast města. V takovém případě by vybudování nové LDS mohlo být zajímavou alternativou. Tím spíše by tomu tak mohlo být za účasti soukromého investora. Vhodným nastavením poplatků za distribuci by sdílení energie v rámci LDS mohlo být jak výhodné pro konečné spotřebitele a výrobce energie, tak pro provozovatele LDS. Tím by ostatně mohla být SPV založená městem.

5.2.3. Shrnutí a přehledová tabulka

Varianta LDS dává zpravidla smysl tam, kde dochází k budování nového uceleného komplexu budov. Vybudování potřebné technické infrastruktury je relativně náročné, a proto je vhodnější již s vybudováním LDS počítat v prvotních fázích projektu. Nespornou výhodou LDS je její otevřenost – pluralita odběrných míst. Ta dává prostor k tomu, aby elektrická energie z OZE byla efektivně (z důvodu variability nastavení poplatků za distribuci) využívána větším množstvím osob. Současná právní úprava nicméně v zásadě neumožňuje, aby byla elektřina sdílena mezi odběrnými místy různých, vzájemně nepropojených osob, neboť v jejich případě by bylo nutné elektřinu obchodovat prostřednictvím obchodníka s elektřinou. S přihlédnutím k relativně vysoké administrativní zátěži a nutnosti zajistit provoz LDS prostřednictvím zvláštního subjektu (držitele licence na distribuci), model sdílení elektrické energie založený na LDS neopovažujeme pro potřeby města za vhodný; z tohoto důvodu tuto variantu dále neuvažujeme. Nevylučujeme však, že by využití LDS v případě některých větších projektů mohlo dávat ekonomický smysl (ekonomiku každého projektu je nicméně nutné posoudit vždy zvlášť).

Klady	Zápory
<p>Variabilita poplatků za distribuci elektrické energie v rámci LDS.</p> <p>Možná pluralita odběrných míst; koncoví zákazníci mají možnost volby svého dodavatele elektrické energie z veřejné distribuční soustavy.</p> <p>Relativně snadná transformace modelu na model energetického společenství.</p> <p>Využitelnost LDS i v případě sdílení v rámci energetického společenství.</p>	<p>Hrozící roztržičnost držitelů odběrných míst.</p> <p>Možnost sdílení elektrické energie omezená; v současnosti mezi odběrnými místy různých (nepropojených) osob pouze prostřednictvím obchodníka s elektřinou. Potřeba založení obchodníka s elektřinou, který sdílení elektřiny umožní, pokud po něm bude poptávka, jinak v současnosti nerealizovatelné.</p> <p>Nutnost licence na distribuce elektrické energie; řada povinností provozovatele LDS.</p> <p>V porovnání se soustavou mikrogrid technologicky složitější a dražší varianta.</p>

³⁵ LDS za účelem využití elektřiny vyráběné ve výrobních obce (např. FVE instalované na střeše) v rámci celé LDS, tj. nejen za provozu obecních budov, byla zřízena např. v obci Jiřetín pod Jedlovou.

5.3. Právo výrobce dodávat elektřinu pro vlastní potřebu a potřebu jím ovládaných osob

5.3.1. Popis

Dle § 23 odst. 1 energetického zákona má výrobce právo „c) *dodávat elektřinu vyrobenou ve vlastní výrobně elektřiny pro vlastní potřebu a pro potřebu ovládaných společností, pokud mu to podmínky provozování přenosové soustavy a distribučních soustav umožňují*“.

Prověřovali jsme podmínky provozování přenosové soustavy a distribučních soustav a nenalezli jsme žádné ustanovení, které by přímo kladlo překážky postupu dle tohoto ustanovení. Mělo by tedy být možné (resp. nevíme o ničem, co by tento způsob využití vyrobené elektřiny znemožňovalo).

V rámci tohoto modelu je elektrická energie poskytována prostřednictvím veřejné distribuční soustavy. Jejím přenos tak sice podléhá poplatkům za distribuci, avšak není zatížen žádnými dalšími poplatky. Dodáváme, že reálnou využitelnost je nutné ověřit u konkrétního obchodníka s elektřinou. Ačkoli jde o realizaci práva výrobce (kterému z povahy věci odpovídají povinnosti dalších účastníků trhu s elektřinou), z našich zkušeností vyplývá, že nezřídka kdy bývá jeho realizace ze strany obchodníků s elektřinou odmítáno.³⁶

5.3.2. Potenciál využití práva výrobce pro model města

V případě využití práva výrobce vyplývajícího z § 23 odst. 1 písm. c) energetického zákona, resp. umožnění jeho realizace příslušným obchodníkem s elektřinou jde o relativně jednoduchou variantu, prostřednictvím které lze (po právní stránce) zajistit realizaci sdílení elektrické energie mezi „městskými společnostmi“. Jde o variantu, kdy město má možnost poskytovat propojeným subjektům elektrickou energii bez nutnosti jejich zatížení o dodatečné poplatky a marže obchodníků; prakticky zůstává pouze nutnost úhrady příslušného poplatku za distribuci elektrické energie.

Omezení však vyplývá ze samostatné podstaty uvedeného práva výrobce – jeho omezení na určitý okruh osob. Pro potřeby města jde však o limit spíše nevýznamný; na důležitosti by získal v případě, kdy by do projektu měli být zapojeni soukromí investoři, případně by došlo k rozšíření na komunitní sdílení elektrické energie mezi obyvatele města. Je však velmi pravděpodobné, že v té době již bude přijata příslušná právní úprava komunitní energetiky a související právní překážky zde proto nevzniknou.

5.3.3. Shrnutí a přehledová tabulka

Využití práva výrobce vyplývajícího z § 23 odst. 1 písm. c) energetického zákona je zpravidla řešením pro většinu záměrů obcí a měst. Jde o relativně jednoduchý model sdílení elektrické energie mezi „městskými“ objekty a společnostmi bez existence zásadní administrativní zátěže. Nevýhodou je omezení práva na uzavřený okruh subjektů, jakož i fakt, že i tento model je nezbytně nutné realizovat prostřednictvím obchodníka s elektřinou. Z našich zkušeností přitom vyplývá, že někteří obchodníci umožnění realizace tohoto práva odmítají, případně jej podmiňují tím, aby všechny subjekty (odběrná místa) kterým má být elektřina dodávána, měly stejného dodavatele elektrické energie. Konkrétní

³⁶ Osoba obchodníka je nezbytná pro odlišení (a vyúčtování) elektřiny dodané v rámci práva sdílení mezi propojenými osobami a elektřinou dodanou prostřednictvím obchodníka z veřejné distribuční sítě.

podmínky je proto vždy nutné ověřit u příslušného obchodníka s elektřinou a provozovatele distribuční soustavy.

Pro úplnost dodáváme, že v souvislosti s přijetím novely energetického zákona (Lex OZE II) je navrhováno, aby § 23 odst. 1 písm. c) energetického zákona byl z textu zákona odstraněn. Argumentem pro tento postup je tvrzení, že právo výrobce dodávat elektřinu v rámci ovládaných osob je již obsahem obecného práva výrobce dodávat elektřinu. K tomuto názoru zaujímáme spíše skeptický postoj, kdy se obáváme spíše nenápadné snahy zákonodárce o zavedení relativně významné změny v právech výrobce. Ostatně zůstává otázkou, jakým způsobem bude institut dodávek elektřiny v rámci ovládaných osob bude provázán s novým institutem sdílení v rámci aktivního zákazníka.

Klady	Zápory
Relativně jednoduché a administrativně nenáročné řešení pokrývající v zásadě většinu potřeb města.	Omezený okruh možných subjektů. V porovnání s přímým vedením méně výhodná varianta, a to z důvodu existence poplatků za distribuci. Závislost na postoji obchodníka a provozovatele distribuční soustavy.

5.4. Komunitní energetika (energetické společenství)

5.4.1. Popis

Další možností zajištění provozu a sdílení energií v rámci projektu města je využití komunitní energetiky – energetických společenství, případně i práva aktivního zákazníka.

Zde však v současné době narážíme na nedostatky právní úpravy, když energetická společenství nebyla doposud do českých právních předpisů implementována.

Česká republika pokulhává i v implementaci povinností a opatření EU, kterými má zjednodušit spotřebu vlastní vyráběné elektrické energie, tj. aktivní zákazníci nepožívají zvláštních výhod. K jistému zlepšení došlo od 1. 1. 2023 v případě bytových domů, a to v důsledku změny Pravidel trhu s elektřinou. Ta nově vlastníkům OM v bytovém domě umožňuje spotřebovávat elektřinu vyráběnou na střeše domu tak, aniž by museli (aby pro ně instalace FVE měla zajímavý finanční přínos) sloučit OM do jednoho a umožňuje rozdělení elektřiny z FVE dle tzv. alokačního klíče (viz kapitola 5).

Společenství pro obnovitelné zdroje (dále jen „**SOZE**“) má v souladu s RED II přinést svým členům řadu výhod. Podmínkou jeho uznání je, aby elektrickou energii vyrábělo ve zdroji, který vybuduje. Přesnější výklad zatím není k dispozici. Pro čerpání výhod v budoucnu tak doporučuji založit společenství před samotným vybudováním FVE. Množství výhod a fungování pak může být flexibilně upravováno v návaznosti na legislativní změny. Před implementací směrnic do práva ČR lze výrobu, spotřebu a případné „sdílení“ zajistit v současnosti dostupnými řešeními (přímé vedení, LDS, poskytování flexibility).

Potřebné zákony jsou stále ve fázi legislativního procesu a není proto jistý jejich konkrétní obsah. Pro účely této studie však z obsahu připravované legislativy vycházíme.

Podrobnější informace k energetickým společenstvím uvádíme – pro jejich rozsah – v samostatné kapitole.

5.4.2. Využitelnost pro potřeby města, přehledová tabulka

Zavedení energetických společností do českého právního řádu je dlouho očekávanou změnou a mohlo by být řešením pro mnohé praktické problémy otázky sdílení elektrické energie. V závislosti na konkrétní podobě připravované právní úpravy by se mohlo jednat pro projekty města o vhodnou variantu modelu fungování, a to zejména s ohledem na otevřenost tohoto modelu fungování. Město by mělo mít možnost energetické společnosti založit a být jeho členem. Otevřenost by však na druhou stranu mohla být pro účely města překážkou – z povahy věci by nemělo být možné, aby město mělo na společnosti rozhodující vliv. Otázkou také zůstává konečná podoba legislativy a nastavení s tím souvisejících ekonomických aspektů (např. poplatků společností za využití distribuční sítě); konkrétní podoba prozatím není známa.

Dodáváme, že pro potřeby města by mohl být zajímavější připravované rozšíření institutu „aktivního zákazníka“. Skrze něj by mělo být možné, aby výrobce elektrické energie sdílel energii do jím určených předávacích míst (jejich počet by měl být omezen; návrh uvádí max. 10 předávacích míst), a to bez administrativní zátěže spojené s činností energetických společností.³⁷

Klady	Zápory
<p>Možnost zapojení široké veřejnosti.</p> <p>Snadný proces zapojení se do komunitního sdílení energie (v závislosti na právní formě energetického sdílení).</p> <p>Pluralita odběrných míst a s tím spojená možnost volby dodavatele elektrické energie.</p> <p>Předpoklad nízké administrativní zátěže pro členy sdílení.</p>	<p>Nejisté datum účinnosti a konečná podoba právní úpravy (např. otázka poplatků za distribuci, limity velikosti energetického sdílení).</p> <p>Ekonomická výhodnost – sdílení v rámci energetické komunity počítá s poplatky; sdílení prostřednictvím soustavy mikrogrid proto bude vždy z tohoto pohledu výhodnější.</p>

³⁷ V zásadě by se jednalo o rozšíření práva podle § 23 odst. 1 písm. c) stávajícího energetického zákona (viz kapitola 4.3).

6. Sdílení elektrické energie v rámci bytových domů

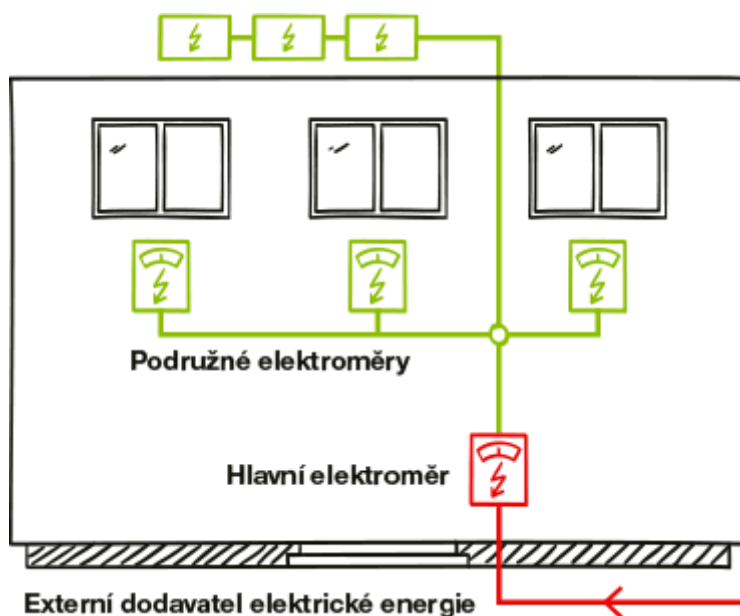
V souvislosti s komunitní energetikou a možností sdílení elektrické energie z OZE máme za vhodné alespoň stručně zmínit otázku možnosti sdílení elektrické energie v budově rozdělené na bytové jednotky, neboť v této oblasti má aktuální právní úprava jistá specifika. Bytové domy lze považovat za relativně samostatné jednotky v rámci kterých je možné elektřinu sdílet bez ohledu na zapojení jiných, mimo bytový dům alokovaných subjektů. Necháme-li stranou možnosti sdílení v rámci energetického společenství, pak pro bytový dům připadají v úvahu dvě varianty sdílení – sloučení odběrných míst bytových jednotek do jednoho odběrného místa, nebo sdílení prostřednictvím tzv. alokačního klíče.

Vycházíme z toho, že na střeše bytového domu bude umístěna vždy jedna fotovoltaická elektrárna, která bude součástí společných částí bytového domu (střechy). V úvahu sice připadá, že by na střeše více bytových domů umístěných v řadě (funkčně samostatných) byla instalována jedna (společná) FVE, která by elektřinu dodávala současně do všech těchto bytových domů. Ale protože by takové řešení vyžadovalo další zamyšlení, zda by měly všechny bytové domy jedno odběrné místo, nebo ne, a pokud ne, jak by jinak technicky byly dodávky zajišťovány, přináší tento předpoklad nutnost vypořádání dalších skutečností, které nejsou v současnosti předvídané. Z pohledu práva se jeví tato varianta jako složitější, a proto ji neuvažujeme. FVE by musela být vymezena jako samostatná věc (prostřednictvím výhrady vlastnického práva), bylo by nutné zajistit užívací práva vlastníků FVE k jednotlivým střechám (prostřednictvím věcného břemene, resp. smluvním nastavením vzájemných vztahů) a pamatovat by bylo nutné i na úpravu vlastnictví a provozu FVE (ta by mohla být ve spoluvlastnictví a správě všech vlastníků dotčených bytových jednotek, případně by za tímto účelem mohla být založena SPV).

Pro úplnost dodáváme, že otázku vlastnictví a správy FVE je nutné řešit zejména v případě vyššího počtu vlastníků souvisejících bytových jednotek, a to zejména za situace, kdy (z důvodu nesouhlasu) nebudou do projektu výstavby FVE zapojeni všichni vlastníci bytových jednotek.

6.1. Sloučení odběrných míst bytových jednotek

Prostřednictvím sloučení odběrných míst vzniká stav, kdy FVE je zapojena v jednom odběrném místě, ze kterého je případně napájeno více odběratelů. Napojení do externí sítě (tj. sítě mimo bytový dům) je pak realizováno prostřednictvím jednoho odběrného místa ve smyslu § 2 písm. a) bodu 6 energetického zákona. Jinými slovy, existuje pouze jeden fakturační elektroměr, na který navazuje několik elektroměrů podružných.

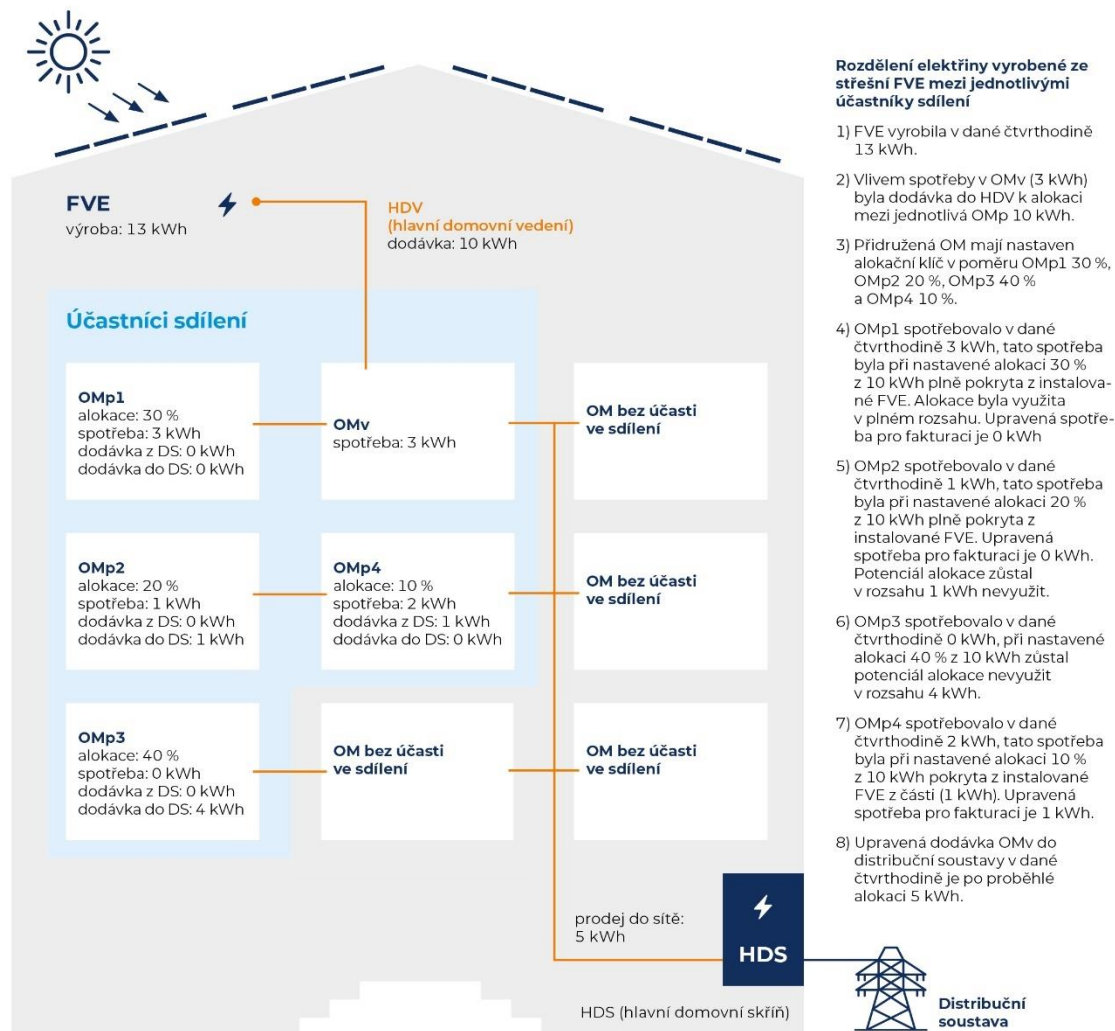
Obrázek 1: Schéma sloučení odběrných míst.

Zdroj obrázku: <http://www.cezbytovedomys.cz/slouceni-odbernych-mist-elektřiny/>

Výhodou tohoto řešení je, že v rámci bytového domu není sdílení zatíženo žádnými poplatky za distribuce, ani není navyšováno o marži třetího subjektu (obchodníka). Nastavení sdílení elektřiny je na dohodě mezi vlastníky bytových jednotek a koncoví odběratelé proto mohou odebírat elektřinu za nižší cenu. Poměrně zásadní nevýhodou tohoto řešení je však to, že jednotliví vlastníci bytových jednotek (držitelé podružných elektroměrů) ztrácí možnost volby vlastního dodavatele elektřiny. Dodávka elektřiny z externího zdroje je zajištěna pro všechny bytové jednotky prostřednictvím jednoho odběrného místa. Je přitom na jeho držiteli, s kým a za jakých podmínek dodávky elektrické energie do tohoto odběrného místa zajistí. Současně tato varianta předpokládá účast všech vlastníků bytových jednotek, neboť dochází ke sloučení všech OM do jednoho fakturačního místa.

6.2. Sdílení prostřednictvím alokačního klíče

S účinností od 1. 1. 2023 je v rámci bytových domů možné realizovat sdílení elektrické energie i bez nutnosti sloučení odběrného místa. Tato možnost vyplývá z obsahu Pravidel trhu s elektřinou. Vyhláška zavádí tzv. vůdčí a přidružená odběrná místa. Primárně je ve FVE vyrobená elektřina spotřebovávána v rámci vůdčího odběrného místa. Není-li dána spotřeba v rámci vůdčího, je vyrobená elektřina rozdělována na základě alokačního klíče mezi zbývající přidružená odběrná místa. Modelový příklad fungování znázorňuje níže uvedená grafika.

Obrázek 2: Model fungování.

Zdroj obrázku: Jak na společnou fotovoltaiku u bytových domů, Unie komunitní energetiky, z.s., březen 2023

Výhodou tohoto řešení je, že není nezbytně nutné, aby do sdílení elektřiny byli zapojeni všichni vlastníci bytových jednotek. Každý držitel odběrného místa současně může mít jím zvoleného dodavatele elektrické energie z distribuční soustavy. Nevýhodou však představuje zatížení sdílení poplatky za distribuci. Z tohoto pohledu proto bude v zásadě výhodnější využití varianty sloučení odběrného místa. Varianta alokačního klíče by však mohla představovat alternativu pro případ, kdy dohoda mezi vlastníky bytových jednotek nebude možná.

7. Energetická společenství (komunitní energetika)

Energetická společenství jsou skupinou osob (fyzických i právnických), která vznikají, aby umožnila svým členům vystavět a provozovat obnovitelný zdroj energie a poskytovala jim další energetické služby, které by jako jednotlivci nemohli využívat kvůli nedostatku finančních a jiných prostředků. Podoba energetických společenství či komunit je v praxi velmi rozmanitá; mohou vznikat na úrovni bytových domů, sousedských čtvrtí, panelových sídlišť, ale i celých měst či obcí.

Připravovaná právní úprava má představovat transpozici evropské [směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů](#) (2018/2001, RED II) a [směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou](#) (2019/944, IEMD). Jde o úpravu **práv a povinností energetických společenství** (pojem energetické společenství je používán jako zastřešující pro „občanská“ energetická společenství a společenství pro obnovitelné zdroje).

Transpozice RED II a IEMD do českého právního řádu představuje důležitou příležitost ke zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v energetickém mixu, snížení cen energií a energetické závislosti a zároveň zvyšuje akceptaci obnovitelných zdrojů a brání energetické chudobě.

Níže uvedené tabulky poskytují odpovědi na nejčastější otázky, které vyvstávají v souvislosti s transpozicí komunitní energetiky do českého právního řádu. První tabulka vymezuje základní definiční znaky energetických společenství s důrazem na rozdíly mezi občanským energetickým společenstvím a společenstvím pro obnovitelné zdroje. Druhá tabulka reaguje na nejčastější organizačně-právní otázky vztahující se k fungování energetických společenství v českém kontextu a uvádí konkrétní možnou podobu konečného legislativního řešení. Třetí tabulka se zabývá vybranými aspekty činnosti energetických společenství.

Tabulka č. 1: základní definiční znaky energetických společenství

	Občanské energetické společenství (dále jen “OES”), definice podle IEMD	Společenství pro obnovitelné zdroje (dále jen “SOZE”), definice podle RED II
Výroba	Pouze elektřina, obnovitelné i neobnovitelné zdroje	Obnovitelné zdroje energie (elektřina i teplo)
Členství	Kdokoliv	FO, malé a střední podniky, místní orgány
Účinná kontrola	FO, malé podniky, místní orgány	FO, malé a střední podniky, místní orgány v blízkosti projektů SOZE
Účel	Hlavním účelem není tvorba zisku, ale poskytování environmentálních, sociálních a hospodářských výhod členům/podílníkům energetického společenství nebo místním oblastem, kde se energetické společenství nachází	
Činnosti (demonstrativní výčet)	Výroba, skladování, prodej, sdílení, agregace a poskytování podpůrných energetických služeb, distribuce	

Tabulka č. 2: návrh legislativního řešení organizačně-právních otázek energetických společenství

<p>Občanské energetické společenství (OES) a společenství pro obnovitelné zdroje (SOZE):</p> <p>Jak tyto právní subjekty definovat v českém právním řádu?</p> <p>(čl. 2. 11 IEMD a čl. 2. 16 RED II)</p> <p>Jak jsou OES a SOZE v současném návrhu Lex OZE II definovány?</p>	<p>Existuje více možností definic a rozlišení uvedených forem společenství rozlišovaných na evropské úrovni. Je možné, že bude přijata jedna zastřešující definice pro všechna energetická společenství (tj. pro OES a SOZE) ve znění (příkladmo): <i>„Energetické společenství je právnická osoba založená na otevřené a dobrovolné účasti, jejímž hlavním účelem není tvorba zisku, ale poskytování environmentálních, hospodářských nebo společenských přínosů svým podílníkům nebo členům anebo místním oblastem, kde provozuje svou činnost.“</i></p> <p>Dílčí aspekty, ve kterých se SOZE odlišuje od obecného energetického společenství (tj. od OES, které je s energetickým společenstvím pojmově shodné), je možné upravit specificky v pododdílu téhož zákona, případně v zákoně o podporovaných zdrojích energie. Specifika SOZE jsou podrobně popsána níže.</p> <p>OES (resp. pouze „Energetické společenství“) a SOZE jsou definovány v § 20b navrhovaného Lex OZE II. Jejich účel je shodný, a to <i>„poskytovat environmentální, hospodářské nebo sociální přínosy svým členům nebo na území, na kterém provozuje svou činnost“</i>, přičemž jejich předmětem činnosti je výroba elektřiny, sdílení elektřiny (nebo jiných forem energie z obnovitelných zdrojů energie u SOZE), dodávka elektřiny nebo výkon jiných činností nebo poskytování jiných služeb souvisejících se zajišťováním energetických potřeb jejich členů.</p>
<p>Jakou právní formu může mít energetické společenství?</p> <p>Jakou právní formu může mít společenství dle současného návrhu Lex OZE II?</p>	<p>Volba právních forem, které budou moci energetická společenství mít, záleží na českém zákonodárci. Aby byly splněny požadavky evropských směrnic, musí daná právní forma umožňovat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jiný primární účel než tvorbu zisku. 2. Otevřenost a dobrovolnost členství. 3. Výkon účinné kontroly malými podniky, fyzickými osobami a územními samosprávnými celky, resp. u SOZE kontrolu členy v blízkosti projektu. <p>Tyto podmínky z existujících právních forem nejlépe splňují: spolek, družstvo (vč. bytového a sociálního družstva) a společnost s ručením omezeným. U obchodních korporací (s.r.o. nebo a.s. lze využít různých nástrojů, jak nastavit zajištění účelu jiného než tvorba zisku).</p> <p>Z aktuální podoby legislativního návrhu vyplývá, že preferovanou formou bude právní forma spolku, nebo družstva. Důvodová zpráva s jinými právními formami fakticky nepracuje. Znění návrhu zákona však jiné právní formy výslovně nevylučuje a sledujeme zde proto rozpor mezi paragrafovým zněním a důvodovou zprávou návrhu.</p>

	<p>Ohledně přípustnosti společenství ve formě obchodních korporací proto panuje nejistota.</p> <p>Podle § 20b odst. 2 Lex OZE II je Energetickým společenstvím nebo SOZE „<i>spolek, družstvo nebo jiná korporace, jejíž vnitřní poměry podle zakladatelského právního jednání jsou co do obsahu a účelu v podstatných rysech obdobné zákonem vymezeným vnitřním poměrům spolku nebo družstva</i>“. Z důvodové zprávy vyplývá, že s.r.o. by OES nebo SOZE mohla být, bude-li mít např. alespoň tři společníky a ve společenské smlouvě upravenou neomezenou možnost vystoupení ze společnosti. Úprava není dle našeho hodnocení jednoznačná, neboť není ze znění textu zřejmé, co se myslí „podstatnými rysy“, „obsahem“ či „účelem“.</p>
<p>Kdo může být členem energetického společenství?</p> <p>(čl. 2, 11 IEMD a čl. 2, 16 RED II)</p> <p>Kdo může být členem ES dle současného návrhu Lex OZE II?</p>	<p>Členem OES může být každá fyzická i právnická osoba.</p> <p>Členem SOZE mohou být pouze fyzické osoby, malé a střední podniky nebo místní orgány, včetně obcí. V českém kontextu doporučujeme upřesnit, že místními orgány jsou všechny územní samosprávné celky (tj. obce a kraje).</p> <p>Členem OES může být kdokoliv (Lex OZE II členství v OES neomezuje). Členy SOZE mohou být „jen fyzické osoby, malé nebo střední podniky, územní samosprávné celky nebo jejich svazky nebo jiné příspěvkové organizace územních samosprávných celků, které nejsou podnikem“ (§ 20b odst. 3 písm. c) Lex OZE II). Uvedené omezení členství v SOZE je dle našeho hodnocení problematické, neboť podnik není v českém právním řádu definován. Příspěvkové organizace v praxi splňují definici velkého podniku, neboť jsou většinou kontrolovány 100 % veřejným subjektem. Z pohledu evropského práva je tak nutné příspěvkové organizace územně samosprávných celků posuzovat z hlediska počtu zaměstnanců i ročního obrátu společně s těmito celky.</p> <p>V souvislosti jsou vedeny debaty v otázce vyloučení příspěvkových organizací ze členství v SOZE. Domníváme se, že tato konstrukce legislativního návrhu není udržitelná; příspěvkové organizace na poli rozvoje OZE hrají v zásadě důležitou roli.</p>
<p>Může existovat jednočlenné energetické společenství?</p>	<p>Ne, jedním ze základních definičních znaků každého energetického společenství je pluralita jeho členské základny.</p> <p>Některá právní forma přitom pro svůj vznik vyžaduje více členů než 2 (např. spolek a družstvo musí být vždy nejméně tříčlenné).</p>

<p>Co je to „účinná kontrola“ energetického společenství a kdo ji může vykonávat?</p> <p>(Čl. 2 11 IEMD, bod 44 preambule IEMD)</p> <p>Jak je v současném návrhu Lex OZE II „účinná kontrola“ upravena?</p>	<p>Přestože členem OES může být každý, účinnou kontrolu v něm mohou vykonávat pouze fyzické osoby, malé podniky, obce a kraje. Zároveň platí pravidlo, že pro účinně kontrolující členy nesmí odvětví energetiky představovat primární oblast ekonomické činnosti.</p> <p>Pojem účinné kontroly není v evropském právu konkrétně definován. V preambuli IEMD je pouze uvedeno, že jde o výkon rozhodujícího vlivu v energetickém společenství. V českém kontextu doporučujeme účinnou kontrolu definovat jako <i>“možnost autonomně rozhodovat o otázkách, které mohou mít zvlášť zásadní dopad na další směřování a fungování energetického společenství.”</i></p> <p>Jde například o založení a zrušení energetického společenství nebo o změnu jeho účelu. Tyto otázky jsou podrobněji definovány v zákoně o obchodních korporacích (srov. § 416 a 464 ZOK) pro každou z právních forem, které přicházejí u energetického společenství v úvahu. Pokud bude energetickým společenstvím dána možnost volby mezi několika existujícími právními formami, není nutné v energetickém zákoně uvádět, o které otázky se konkrétně jedná.</p> <p>Účinná kontrola se přitom odvíjí od způsobu vnitřního fungování zvolené právní formy. Například ve spolku vykonává účinnou kontrolu nadpoloviční většina všech členů. U družstva je třeba k účinné kontrole ⅔ všech členů, u s.r.o. členové s alespoň ⅔ hlasovacích práv.</p> <p>Pokud by byl zvolen výše uvedený způsob, bylo by v energetickém zákoně pouze nutné uvést následující podmínku: <i>“aby byla zajištěna účinná kontrola v energetickém společenství, musí fyzické osoby, malé podniky, obce nebo kraje tvořit alespoň:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• nadpoloviční většinu členů, pokud je energetické společenství spolkem,</i> <i>• dvoutřetinovou většinu členů, pokud je energetické společenství družstvem</i> <i>• členové s alespoň dvěma třetinami hlasovacích práv, pokud je energetické společenství obchodní společností.”</i> <p>Zároveň musí být jako prevence před ovládnutím energetických společenství osobami náležejícími do jednoho koncernu v zákoně uvedeno, že <i>“pokud jsou členové energetického společenství členy stejného koncernu, musí tvořit méně než:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• polovinu členů spolku, pokud je energetické společenství spolkem,</i> <i>• dvě třetiny členů družstva, pokud je energetické společenství družstvem</i> <i>• u obchodní společnosti, která je energetickým společenstvím, musí</i>
--	---

	<p><i>členové náležející do jednoho koncernu společně nakládat s méně než ⅔ hlasovacích práv.</i></p> <p>Pro případ změny účelu a realizovaných aktivit energetického společenství doporučujeme ve stanovách upravit jako nutný jednomyslný souhlas všech členů, případně společníků energetického společenství. Takové rozhodnutí totiž může v důsledku znamenat ztrátu statusu energetického společenství.</p> <p>Účinná kontrola není v návrhu Lez OZE II definována jako pojem, nicméně dle důvodové zprávy spočívá v tom, že někteří privilegovaní členové společenství mají hlasovací práva a jen tito tedy mohou nad společenstvím vykonávat rozhodující vliv. Úprava počítá s tím, že ve společenství mohou být dva druhy členství: členství účinně kontrolujících členů s hlasovacími právy a členství ostatních členů bez hlasovacích práv.</p> <p>V OES dle § 20b odst. 2 písm. c) Lex OZE II: „<i>hlasovací práva náleží jen členům, kterými jsou fyzické osoby, malé podniky, územní samosprávné celky nebo jejich svazky nebo jiné příspěvkové organizace územních samosprávných celků, které nejsou podnikem, a ani nikdo jiný než tito členové v ní nesmí přímo nebo nepřímo jinak uplatňovat rozhodující vliv</i>“. Uvedené znamená, že velké a střední podniky budou v OES vždy bez hlasovacích práv. Uvedené se v současnosti vztáhne též na příspěvkové organizace, které v praxi splňují definici velkého podniku, neboť jsou většinou kontrolovány ze 100 % veřejným subjektem.</p> <p>V SOZE dle § 20b odst. 3 písm. d) Lex OZE II: „<i>hlasovací práva náleží jen členům, kteří se nacházejí v blízkosti energetických zařízení provozovaných touto právnickou osobou, a ani nikdo jiný než tito členové v ní nesmí přímo nebo nepřímo jinak uplatňovat rozhodující vliv</i>“. V SOZE může hlasovacími právy disponovat (na rozdíl od OES) i střední podnik, pokud je v blízkosti (tj. na území max 3 ORP).</p> <p>Dodáváme, že legislativní návrh pracuje s variantou, že privilegovaný člen (tj. člen vykonávající účinnou kontrolu) by mohl nabýt maximálně 10 % hlasovacích práv (do daného poměru by přitom byly zahrnuty i hlasy propojených osob).</p> <p>Hlasování příspěvkových organizací v rámci OES je dle znění návrhu vyloučeno.</p>
<p>Co to znamená „kontrola členy v blízkosti projektu“ a kdo ji může v SOZE</p>	<p>Pro SOZE stanoví evropské právo podmínku kontroly odlišně od obecné „účinné kontroly“ popsané výše. Na rozdíl od OES mohou SOZE kontrolovat všichni jeho členové (tj. malé a <u>střední</u> podniky, fyzické osoby, obce a kraje). Kontrolující členové SOZE se však podle evropské</p>

<p>vykonávat?</p> <p>(čl. 2 16. a) RED II)</p> <p>Jak je v současném návrhu Lex OZE II „účinná kontrola“ u SOZE (požadavek blízkosti) upravena?</p>	<p>právní úpravy musí nacházet „v blízkosti projektů energie z obnovitelných zdrojů vlastněných a vybudovaných tímto právním subjektem.“</p> <p>Blízkost projektů není v evropském právu konkrétně definována. Členské státy ji proto musí ve svých právních řádech upřesnit samy s ohledem na místní podmínky. V kontextu České republiky se o tom vede debata. Dle návrhu Lex OZE II je navrženo omezení na 3 ORP a 1000 odběrných míst. V základajících dokumentech lze uvést, že například <i>“za člena v blízkosti projektu je považována:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>každá fyzická osoba, která:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>má bydliště v obci, kde je instalována výrobná, případně jiné zařízení nutné k výkonu činnosti společenství pro obnovitelné zdroje, nebo</i> ○ <i>má bydliště ve vzdálenosti maximálně 50 km od obce, kde se nachází výrobná, případně jiné zařízení, které je součástí projektu společenství pro obnovitelné zdroje</i> • <i>každý územní samosprávný celek:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>na jehož katastrálním území se nachází instalována výrobná, případně jiné zařízení nutné k výkonu činnosti společenství pro obnovitelné zdroje</i> ○ <i>v případě obcí také výrobná, případně jiné zařízení, které je součástí projektu společenství pro obnovitelné zdroje, vzdálené maximálně 50 km od katastrálního území obce</i> • <i>každý malý a střední podnik, který:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>má skutečné sídlo v obci, kde je instalována výrobná, případně jiné zařízení nutné k realizaci projektu společenství pro obnovitelné zdroje, nebo</i> ○ <i>má skutečné sídlo ve vzdálenosti maximálně 50 km od obce, kde se nachází výrobná, případně jiné zařízení, které je součástí projektu společenství pro obnovitelné zdroje.”</i> <p>Blízkost člena a projektu není vhodné definovat na základě technických kritérií (např. požadavek na připojení všech členů ke stejné síti nízkého napětí). Tento požadavek by totiž výrazně omezil možnost účasti osob, které se sice nacházejí ve fyzické blízkosti projektu, avšak jsou připojeny k jiné síti, než která vede z výroby. SOZE je primárně sociální (nikoli technický) koncept, a tudíž i kritérium blízkosti by mělo být definováno na základě jednoduchých, běžně srozumitelných podmínek.</p> <p>V praxi se navíc ukazuje, že ani distribuční společnosti tento požadavek nevznášejí a neuvádí zásadní technické překážky pro dílčí řešení. Způsob kontroly členů v blízkosti projektu by se měl řídit podle stejných principů, jaké jsou uvedeny v obecné úpravě účinné kontroly, tj.: <i>“aby byla ve společenství pro obnovitelné zdroje zajištěna kontrola osobami v blízkosti projektů společenství, musí tyto osoby tvořit</i></p>
--	---

	<p><i>alespoň:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>nadpoloviční většinu členů, pokud je energetické společenství spolkem,</i> • <i>dvoutřetinovou většinu členů, pokud je energetické společenství družstvem,</i> • <i>členové s alespoň dvěma třetinami hlasovacích práv, pokud je energetické společenství obchodní společností."</i> <p>Podle § 20b odst. 5 Lex OZE II by v zakladatelském právním jednání SOZE mělo být vymezeno území, na kterém má společenství vyrábět elektřinu z OZE a které je právně významné pro určení postavení člena v blízkosti energetických zařízení. Toto území může zahrnovat souvislé území správních obvodů nejvýše 3 obcí s rozšířenou působností nebo území hlavního města Prahy. Odst. 6 téhož ustanovení potom stanoví, že členem v blízkosti energetických zařízení se rozumí člen, který má bydliště nebo sídlo nebo provozovnu na území vymezeném v zakladatelském právním jednání podle odst. 5.</p> <p>Zároveň je v období do 30. 6. 2026 omezeno sdílení mezi maximálně 1000 odběrnými místy nebo výrobními elektřiny. Jde o datum do kterého by mělo být zavedena plná činnost nově vznikajícího Energetického datového centra (subjektu zajišťujícího proces sdílení energií).</p>
<p>Může energetické společenství vytvářet zisk?</p> <p>(čl. 2. 11 IEMD a čl. 2. 16 RED II)</p> <p>Jak je vytváření zisku upraveno v současném návrhu Lex OZE II?</p>	<p>Ano, ale nesmí to být jeho primární účel.</p> <p>Způsob nakládání se ziskem se bude odvíjet od právní formy, kterou si energetické společenství zvolí.</p> <p>V případě spolku musí být zisk z jeho činnosti použit pouze pro spolkovou činnost, včetně správy spolku. V rámci nákladů na správu spolku je možné členům spolku vyplatit mimořádné odměny, nikoli však pravidelný podíl na zisku.</p> <p>V případě obchodní korporace lze definovat v energetickém zákoně podmínku reinvestice zisku do dalšího fungování a rozvoje korporace s tím, že členové si mohou rozdělit nanejvýš 33% zisku. Konkrétní východiska a důvody návrhu jsou tyto (opět příkladné a mohou se změnit):</p> <p>V případě družstva musí členové ve stanovách uvést, že hlavním účelem je vzájemná podpora členů nebo třetích osob (nikoli tvorba zisku, která také může být primárním účelem družstva, viz § 552 odst. 1 ZOK). Nicméně, tato podmínka by sama o sobě nezabránila možnosti, aby si mezi sebe členové družstva rozdělili všechny zisk (ZOK u družstev založených za účelem vzájemné podpory členů rozdělování zisku nijak neomezuje). V energetickém zákoně proto doporučujeme uvést, že</p>

	<p><i>"zisk družstva, které je energetickým společenstvím, musí být primárně investován do dalšího rozvoje družstva a jeho správy, přičemž členové si mohou vyplatit maximálně 33 % z disponibilního zisku."</i></p> <p>U bytových a sociálních družstev není třeba způsob nakládání se ziskem v energetickém zákoně upravovat. Přímo ze ZOK totiž vyplývá, že si členové těchto podtypů družstva mohou vyplatit maximálně 33 % z disponibilního zisku.</p> <p>V případě společnosti s ručením omezeným musí společníci ve společenské smlouvě uvést, že hlavním účelem není tvorba zisku, ale poskytování environmentálních, sociálních a ekonomických přínosů společníkům, případně místním oblastem, ve kterých bude energetické společenství působit. Stejně jako u družstva by však splnění této podmínky samo o sobě nevedlo ke splnění požadavků evropského práva. Je možné nastavit například tak, že "zisk společnosti s ručením omezeným, která je energetickým společenstvím, musí být primárně investován do dalšího rozvoje společnosti s ručením omezeným a její správy, přičemž společníci si mohou vyplatit maximálně 33 % z disponibilního zisku."</p> <p>Podle § 20b odst. 8 a 9 Lex OZE II platí, že pokud bude mít společenství formu družstva nebo jiné obdobné obchodní korporace, může si, pokud to zakladatelské právní jednání připustí, rozdělit nejvýše 33 % zisku a jiných vlastních zdrojů pouze mezi své členy. Podmínkami k rozdělení zisku je, že neohrozí naplňování účelu společenství a zajišťování potřeb členů společenství, a že společenství vytvoří fond ze zisku ve výši nejméně 30 % základního kapitálu, který nelze rozdělit mezi členy. Společenství, které mají formu spolku či jiné obdobné korporace nemůže zisk či jiné vlastní zdroje rozdělit. Uvedené odpovídá smyslu a účelu směrnic.</p>
--	--

Tabulka č. 3: Činnosti energetických společenství

<p>Jak definovat „sdílení elektřiny / energie z OZE“ v rámci energetického společenství?</p> <p>(Čl. 16 odst. 2 písm. e) IEMD a čl. 22 odst. 2 písm. b) RED II, bod 46 IEMD)</p> <p>Jak definováno v</p>	<p>Členské státy mají povinnost zajistit sdílení elektřiny, resp. energie z OZE mezi všemi členy energetického společenství. Konkrétně směrnice uvádějí, že musí být zajištěno sdílení energie z výroben vlastněných energetickým společenstvím. Z doporučení Evropské komise však vyplývá, že je vhodné, aby členské státy umožnily také sdílení energie z výroben vlastněných jednotlivými členy energetického společenství.</p> <p>S ohledem na výše uvedené doporučujeme sdílení definovat jako „převody elektřiny/energie z OZE vyrobené jednotkami ve vlastnictví buď energetického společenství nebo členů energetického společenství mezi členy a / nebo samotným energetickým společenstvím.“</p>
---	---

<p>současně navrhovaném Lex OZE II?</p>	<p>Zároveň platí, že ke sdílení mohou energetické komunity používat veřejnou distribuční síť, jinak by byl smysl a účel sdílení v rámci energetického společenství fakticky znemožněn, respektive výrazně zúžen.</p> <p>Lex OZE II neobsahuje ucelenou definici sdílení, pouze upravuje alternativu sdílení tzv. aktivního zákazníka, kdy dle § 27f odst. 1 Lex OZE II se za sdílení elektřiny považuje rovněž odběr elektřiny výrobcem elektřiny nebo zákazníkem v jiném předávacím místě. I přesto je dle našeho hodnocení zřejmé, co se sdílením elektřiny míní.</p> <p>Důvodová zpráva Lex OZE II k tomu uvádí následující: „<i>Pokud jde o pojem „sdílení elektřiny“, návrh zákona přímo nedefinuje tento pojem a jeho obsah je nutné dovozovat z jednotlivých ustanovení návrhu zákona. Navrhovatel nepřistoupil k definici pojmu „sdílení elektřiny“ mj. proto, že ani směrnice (EU) 2019/944 neupravuje přesné vymezení tohoto pojmu, a reálně by tak hrozilo, že by nepřesnou vnitrostátní definicí tohoto pojmu mohlo dojít k přiznání odlišného obsahu od představ evropského zákonodárce.</i>“</p> <p>Dodáváme, že sdílení elektrické energie v rámci komunity by mělo být možné bez nutnosti zvláštní licence. Pouze pro výroby elektrické energie na 50 kW instalovaného výkonu by bylo nutné získat licenci na výrobu elektrické energie. Vymezení pojmu „sdílení“ je však předmětem diskusí a aktuálně není možné jednoznačně určit, co již nebude z pohledu práva možné za sdílení považovat.</p>
<p>Může energetické společenství provozovat distribuční soustavu?</p> <p>(Čl. 16 odst. 4 IEMD, bod 47 preambule IEMD, čl. 16 odst. 1 IEMD a čl. 22 odst. 4 písm. c) RED II)</p> <p>Jak upravuje provozování distribuční soustavy současný návrh Lex OZE II?</p>	<p>Evropské právo dává členským státům na výběr, zda energetickým společenstvím umožní „<i>stát se provozovatelem distribuční soustavy</i>“ a „<i>spravovat distribuční soustavu v oblasti jejich působení</i>“.</p> <p>Doporučujeme, aby Česká republika této příležitosti využila jak pro provoz uzavřené, tak i veřejné distribuční soustavy, a to včetně možnosti pronajmout si část veřejné distribuční soustavy (cena za pronájem DS by mohla být stanovena na základě nového energetického zákona v cenovém rozhodnutí ERÚ). V první řadě by díky správě části distribuční soustavy energetickým společenstvím došlo k vytvoření významné pobídky k lokální optimalizaci toků energie (vyrovnání nabídky a poptávky) a obecně k efektivnějšímu využití distribuční soustavy (zvýšení konkurence v oblasti provozování veřejné DS, které je nyní <i>de facto</i> monopolní činností). Zároveň by tato příležitost mohla přispět k mobilizaci soukromého kapitálu k financování investic do distribuční soustavy.</p> <p>V každém případě mají členské státy povinnost zajistit, aby příslušný provozovatel distribuční soustavy s energetickými</p>

	<p>společenstvími spolupracoval a pomáhal jim v jejich rámci usnadnit přenosy elektřiny (u OES), resp. energie z OZE (u SOZE).</p> <p>Lex OZE II provozování distribuční soustavy energetickým společenstvím výslovně neupravuje. Společenství tak nedisponují výslovným oprávněním provozovat distribuční soustavu. Lex OZE II pracuje s definicí regionální distribuční soustavy, kterou se rozumí distribuční soustava připojená na přenosovou soustavu. Jak uvádí důvodová zpráva, doplnění nového pojmu je nezbytné především z důvodu právní jistoty, kdy pouze provozovatel regionální distribuční soustavy je oprávněnou osobou (vedle provozovatele přenosové soustavy a České republiky) být podílníkem v nově zaváděném Elektroenergetickém datovém centru, které má být novým účastníkem energetického trhu. Pro energetická společenství je podstatné, že pokud splní podmínky, které je třeba splnit pro získání licence na distribuci elektřiny, mohou se provozovateli distribučních soustav stát, a to lokálních distribučních soustav. Potvrzuje to i důvodová zpráva k lex OZE II (výklad k bodu 43).</p>
<p>Budou energetická společenství ke své činnosti potřebovat licenci?</p> <p>(čl. 22 odst. 4 písm. a) RED II a čl. 16 odst. 1 písm. e) IEMD)</p> <p>Jak upravuje licence pro energetických společenství současný návrh Lex OZE II?</p>	<p>Co se týká SOZE, mají členské státy povinnost odstranit „<i>neodůvodněné regulační a administrativní překážky omezující společenství pro obnovitelné zdroje.</i>“ Obdobná povinnost ve vztahu k SOZE vyplývá z čl. 16 odst. 1 písm. e) IEMD. Jinými slovy, kontakt energetických společenství se správními orgány by měl být minimalizován pouze na nutné případy, pro které existuje legitimní zájem.</p> <p>Bylo by přínosné, kdyby energetická společenství musela žádat o licenci pouze v případě obchodování s elektřinou/energií s OZE s externími subjekty (tj. nikoliv sdílení v rámci společenství, ani běžné přetoky do distribuční soustavy) a v případě správy veřejné distribuční soustavy. V ostatních případech doporučujeme povolit výkon činnosti (tj. výroba, sdílení, dodávky energie do sítě, ukládání energie, agregace) energetických společenství pouze na základě oznámení Energetickému regulačnímu úřadu, který energetické společenství zapíše do veřejně dostupné databáze. Doporučujeme, aby byl postup registrace podrobně a přehledně upraven.</p> <p>Podle § 20i odst. 2 Lex OZE II pokud energetické společenství v odběrném místě provozuje výrobu elektřiny s výkonem do 50 kW bez licence na výrobu elektřiny (licence na výrobu se vyžaduje u výroben nad 50 kW), tak je oprávněno elektřinu z této výroby dodávat pouze obchodníkovi. To znamená, že společenství je oprávněno sdílet elektřinu pouze uvnitř společenství, tj. mezi svými členy. Jak uvádí důvodová zpráva, případné sdílení elektřiny mimo společenství je následně odvozeno od podmínek sdílení elektřiny ve společenství a s určitými omezeními, které sdílení elektřiny v rámci společenství prioritizují. Z uvedeného vyplývá, že energetická společenství</p>

	nebudou mít speciální úpravu, co se týče licencí (tj. v případě výroby o výkonu nad 50 kW nebo v případě licence na obchod).
--	--

7.1. Energetická společenství dle novely Lex OZE II

Legislativa ke komunitní energetice nebyla doposud ze strany zákonodárce v České republice přijata, a proto vycházíme zejména z požadavků evropských směrnic³⁸ a současné podoby návrhu novely energetického zákona, tzv. Lex OZE II, která má požadavky týkající se komunitní energetiky provést. Komunitní energetika umožňuje novým způsobem distribuci vyrobené elektřiny, popř. dalších energií. Základem komunitní energetiky jsou **energetická společenství**. Členové jednotlivých energetických společenství si tak mohou mezi sebou vyrobenou elektřinu sdílet, a to skrze distribuční soustavu.

Dle navrhované právní úpravy je definován i jeden specifický podtyp energetického společenství, a to společenství pro obnovitelné zdroje. Pro společenství pro obnovitelné zdroje je charakteristické, že vyrábí, spotřebovává, sdílí a prodává **energii z obnovitelných zdrojů**. Obecně se energetickým společenstvím myslí jak energetické společenství samo o sobě, tak i společenství pro obnovitelné zdroje.

Každé energetické společenství musí splňovat tyto **požadavky**:

- je založeno na **dobrovolné a otevřené účasti**;
- je **účinně kontrolováno** členy;
- jeho hlavním účelem **není vytváření zisku**, ale poskytování environmentálních, hospodářských nebo sociálních přínosů svým členům nebo územím, kde provozuje svou činnost.

Energetické společenství nemá, resp. velmi pravděpodobně nebude mít, **zákonem stanovenou právní formu**. Je však třeba, aby splňovalo výše uvedené požadavky. Jedná se zejména o podmínku dobrovolné a otevřené účasti. Tu splňuje právní forma **spolku, družstva a společnosti s ručením omezeným**, pokud bude vhodně nastavena společenská smlouva. Je tak na **vůli zakladatele**, popř. zakladatelů, energetického společenství, jakou právní formu pro energetické společenství zvolí.

Vláda dne 21. 6. 2023 schválila návrh Lex OZE II, který upravuje podobu energetických společenství, kdy preferována je právní forma družstva a spolku.

³⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (přepracované znění).

7.1.1. Zakládání energetických společenství

Pokud má město zájem se do budoucna zapojit do komunitní energetiky, tj. založit energetické společenství nebo se stát členem již existujícího energetického společenství, je nutné toto zvážit při výběru vhodné právní formy městské energetické společnosti. Je žádoucí, aby bylo město do komunitní energetiky zapojeno právě přes MES, která bude spravovat a provozovat výrobní zdroje a která bude mít všechna potřebná data a informace o výrobě a spotřebě. Je to právě MES, která může efektivně rozhodovat o sdílení vyrobené elektřiny.

Zvažované právní formy MES jsou příspěvková organizace, společnost s ručením omezeným a akciová společnost. Ne všechny zvažované právní formy mohou energetická společenství zakládat. Z důvodové zprávy provádějící návrh Lex OZE II schválený vládou dne 21. 6. 2023 je patrný nepřiměřený výklad ve vztahu k příspěvkovým organizacím, které vykládá jako velké podniky, a tudíž nezpůsobilé mít rozhodující hlas v energetických společenstvích.

Bez ohledu na to obecně platí, že příspěvkové organizace mají ze zákona zákaz zřizovat či zakládat právnické osoby. **Příspěvková organizace proto nemůže založit energetické společenství.** Pokud město plánuje prostřednictvím MES založit energetické společenství, není k tomu příspěvková organizace vhodnou právní formou. V případě, že by se město rozhodlo zvolit pro MES formu příspěvkové organizace, pak by bylo možné založit energetické společenství přímo městem.

Pro **společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti** neplatí **žádná omezení**, co se týče zakládání energetického společenství.

7.1.2. Členství v energetických společenstvích

Zásadně všechny uvažované právní formy městské energetické společnosti mohou být členy energetického společenství.

Příspěvková organizace **nesmí mít majetkovou účast v právnické osobě zřízené nebo založené za účelem podnikání.** Energetická společenství nemůžou být založena za účelem zisku, a proto by dle našeho názoru mohly být členem energetického společenství bez ohledu na jeho právní formu. Nicméně dle návrhu Lex OZE II jsou pro členství příspěvkové organizace územně samosprávných celků v OES a SOZE nastavena omezení. Dle návrhu Lex OZE II mohou být členem v SOZE a členem s hlasovacími právy v OES příspěvkové organizace územně samosprávných celků, které nejsou podnikem. Příspěvková organizace územně samosprávného celku je však ve smyslu evropského práva vždy velkým podnikem (čl. 3 odst. 4 přílohy č. 1 doporučení 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků). Nesmí tedy být členem SOZE. Přestože evropské právo dává místním orgánům obcí (tj. příspěvkovým organizacím) výjimku, Česká republika ji při transpozici nevyužila.

Příspěvková organizace, ale i s.r.o. a akciová společnost 100% vlastněná městem, je považována za veřejného zadavatele dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“). Do nedávné doby proto platilo, že pokud by MES chtěla nabýt podíl v energetickém společenství, které bude mít např. právní formu s.r.o., byla povinna tento podíl vysoutěžit v souladu se ZZVZ.³⁹ Novelou zákona o zadávání veřejných zakázek však byla pro podíl v obchodní korporaci zavedena výjimka; **pořízení podílu v obchodní korporaci není z pohledu ZZVZ pořízením věci a proto zadávání v rámci veřejných zakázek nepodléhá** (viz § 14 odst. 1 in fine ZZVZ).

³⁹ Viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2020, sp. zn. 9 As 139/2020.

Pokud bude mít energetické společenství právní formu spolku, členství v něm nepředstavuje majetkovou účast, a proto bude členství ve spolku bez omezení.

7.2. Aktivní zákazník – doplněk energetických komunit

Vedle energetických společenství by obsahem nové právní úpravy mělo být zavedení sdílení prostřednictvím institutu tzv. **aktivního zákazníka**.

Tato forma sdílení vyplývá z čl. 15 směrnice IEMD. Ta v odst. 2 písm. b) stanoví, že členské státy zajistí, aby aktivní zákazníci byli oprávněni prodávat elektřinu vyrobenou z vlastních zdrojů, a to i prostřednictvím smluv o nákupu elektřiny. Lex OZE II upravuje tento typ sdílení v navrhovaném znění § 23 písm. odst. 1 písm. g) až j) a § 27f energetického zákona. Návrh zákona představuje tzv. aktivního zákazníka jako syntézu role konečného zákazníka a výrobce elektřiny. Jak uvádí důvodová zpráva k Lex OZE II, tuto syntézu zná již současný zákon, nicméně možnosti nakládat s vyrobenou elektřinou byly s výjimkou vlastní spotřeby elektřiny prakticky nulové vyjma případu výroby a spotřeby elektřiny v koncernu ovládající a ovládaných osob (viz kapitola 5.3), který je **základem komunální energetiky** využívané již v současnosti.

Výrobce elektrické energie by měl dle navrhovaných ustanovení zákona mít právo sdílet vyrobenou elektřinu s využitím distribuční či přenosové soustavy do jiného předávacího místa výrobce (např. sdílení mezi chatou a bytem jednoho subjektu) a do nejvýše 10 předávacích míst jiných zákazníků (např. příspěvková organizace obce, více obchodních společenství). Celkově by tak bylo možné sdílet elektřinu bez nutnosti založení energetického společenství celkem ve skupině 11 předávacích míst držených různými subjekty v postavení zákazníka, a to bez ohledu na jiné parametry výroby/dodávky. Nastavení podmínek, za kterých by byla elektřina dodávána by pak bylo na dohodě mezi výrobcem a subjektem, jemuž by byla elektřina dodávána. Mimo to by měl výrobce elektřiny možnost sdílet vyrobenou elektřinu dalším zákazníkům, pokud by měli předávací místa připojená k distribuční soustavě prostřednictvím jedné společné hlavní domovní pojistkové skříně nebo hlavní domovní kabelové skříně, a to bez jakéhokoli limitu počtu předávacích míst připojených k distribuční soustavě za hlavní domovní pojistkovou / kabelovou skříní. Sdílení elektřiny by mohlo probíhat jak bezplatně, tak i za úplatu.

Ze současného návrhu Lex OZE II se tak jeví, že sdílení ve skupině do 11 subjektů bude nejvhodnější energetické společenství nezakládat, nýbrž využít sdílení tzv. aktivního zákazníka. Povinností takových subjektů bude se bezplatně zaregistrovat u Energetického datového centra (předpokládáno od 1. 7. 2024) na získání bezplatného průběhového měření od provozovatele distribuční soustavy. Do zahájení činnosti centra, což se předpokládá v polovině roku 2024, se budou sdílející subjekty registrovat u provozovatele distribuční soustavy – podobně jako tomu již dnes je u sdílení elektrické energie v bytových domech.

7.3. Srovnání – aktivní zákazník, energetické společenství, sdílení v bytových domech

Pro snazší představu v následující tabulce uvádíme přehled základních otázek souvisejících se sdílením energie formou institutu aktivního zákazníka, energetického společenství a (již existujícím) sdílením v rámci bytových domů.

	Energetické společenství	Aktivní zákazník	Bytové domy
od kdy má fungovat/funguje?	vznik prvních ES od 1.1.2024 (pravděpodobně dojde k posunu – v závislosti na vývoji legislativního procesu) sdílení elektřiny umožněno od 1.7.2024	vznik institutu AZ od 1.1.2024 (pravděpodobně dojde k posunu – v závislosti na vývoji legislativního procesu) sdílení elektřiny umožněno od 1.7.2024	sdílení elektřiny možné již od 1.1.2023 (novelizace vyhlášky o pravidlech trhu s elektřinou)
využití veřejné distribuční soustavy platí se za sdílenou elektřinu distribuční poplatek?	ANO - právo ES ANO, platí se distr. popl. (neexistuje výjimka)	ANO - právo AZ ANO, platí se distr. popl. (neexistuje výjimka)	NE - nedochází k využití, sdílí se pouze v rámci BD (všechna tato odběrná místa musí být připojena do jedné hlavní pojistkové skříně) NE, neplatí se distr. popl. - není využívána DS
čí jsou výrobní?	výrobní provozované ES, jeho členem	pouze výrobní provozovaná AZ	společná výrobní obyvatel bytového domu zapojených do sdílení
druh energie	elektřina (u SOZE navíc teplo, plyn)	pouze elektřina	pouze elektřina
zdroj energie	SOZE pouze OZE, OES jakýkoliv zdroj (i fosilní)	jakýkoliv zdroj (i fosilní)	-
zapojené subjekty	široký okruh subjektů = komunita (v zásadě kdokoli) - hlavně ale účast fyzických osob, malých a středních	výrobce elektřiny - pasivně sdílí ostatním	obyvatelé BD (nemusí se nutně účastnit všichni - i pouze některé byty)

	podniků, ÚSC (obce, kraje, svazky obcí) a jejich příspěvkové organizace		
omezení počtu zapojených odběrných míst	v přechodném období do 30.6.2026 = max 1000 OM	do kteréhokoliv jiného OM aktivního zákazníka (např. z chaty do bytu) + max. 10 OM jiných zákazníků (např. rodině, ale i podnikům)	v rámci BD neomezeno - nelze sdílet mimo něj
územní omezení	ANO - v přechodném období do 30.6.2026 na území 3 ORP nebo na území HLMP	NE - od počátku možné sdílet napříč ČR	-
právní forma	nutné založit spolek nebo družstvo	bez právní formy	bez právní formy
registrace u ERÚ	ANO - povinná	NE (dočasně namísto EDC)	NE
registrace u Elektroenergetického datového centra EDC	ANO	ANO	nyní NE (registrace pouze u PDS) po schválení zákona ANO (bude registrovat skupinu sdílení u EDC)
kdo vyhodnocuje sdílení (práce s daty pro vyúčtování elektřiny)?	EDC - předává dodavateli a ten upraví výslednou fakturu za elektřinu	EDC - předává dodavateli a ten upraví výslednou fakturu za elektřinu	nyní PDS, který předává OTE a následně dodavateli el. EDC po přijetí Lex OZE II
volba dodavatele elektřiny	ANO - všem členům ES zůstává jejich dodavatel	ANO - každému AZ zůstává jeho dodavatel	ANO - všem zapojeným obyvatelům BD zůstává jejich dodavatel

nutnost instalace průběhového měření	ANO	ANO	ANO
metody rozdělování elektřiny	zákon neřeší, mají řešit prováděcí právní předpisy (v přechodném období nejspíše statická metoda)	zákon neřeší, mají řešit prováděcí právní předpisy (v přechodném období nejspíše statická metoda)	nyní statická (zdůvodňuje malý zájem o sdílení v BD) po schválení lex OZE II bude kopírovat řešení pro ES, AZ

8. Vlastnictví fotovoltaických elektráren

Cílem města je vybudovat nové výrobní FVE, a to na střechách objektů vlastněných městem, resp. městem ovládaných osob. V souvislosti s tím je nezbytné se zabývat otázkou právní povahy FVE jako samostatné věci a s tím související otázkou vlastnictví FVE.

8.1. FVE jako věc ve smyslu práva

Obecně platí, že střešní instalace FVE není samostatnou věcí, nýbrž se stává součástí nemovitosti, na které je instalována.⁴⁰ Uvedené je důsledkem technického propojení FVE a objektu. Nelze však vyloučit, aby střešní FVE existovala i jako samostatná věc. Zpravidla tomu tak bude v případě, kdy vlastnictví FVE bude ošetřeno zápisem výhrady vlastnického práva do katastru nemovitostí.⁴¹ Uvedené platí i v případě budov rozdělených na jednotky; v jejich případě by FVE byla součástí společných prostor.

Dle současné právní úpravy stavby zásadně nejsou samostatnou věcí, ale jsou součástí pozemku, na kterém jsou umístěny. Z tohoto pravidla existuje několik výjimek, v souvislosti s FVE lze uvažovat o výjimce pro stavby dočasné.

Posouzení toho, zda je stavba dočasnou, či trvalou, je poměrně složitou právní otázkou. Její řešení by mělo vycházet nejen z posouzení technického provedení posuzované stavby⁴², ale zohledněno by mělo být i to, zda stavba (ne)byla zřízena podle dočasného soukromoprávního opatření (např. nájmu).⁴³ Hlubší rozbor této problematiky by zjevně přesahoval účel této analýzy, přičemž jeho provedení ani není nezbytné.

V případně bytových domů a typických budov v majetku města je dočasnost stavby s pravděpodobností blížící se jistotě vyloučena. Tyto stavby budou zcela jistě stavbami trvalými a budou proto součástí pozemků, na kterých jsou umístěny. FVE na těchto objektech umístěná pak bude součástí budovy (resp. pozemku na kterém bude stavba umístěna – § 506, 1160 OZ), alternativně – při využití výhrady vlastnického práva – bude z pohledu práva samostatnou věcí.

8.2. FVE jako součást budovy

Varianta, kdy by FVE byla součástí stavby, je administrativně méně náročná. Výrobna by byla ve vlastnictví vlastníka pozemku, který by vystupoval jako její provozovatel a výrobce elektřiny z FVE, alternativně by ji mohl svěřit do správy třetímu subjektu (např. k tomu založené SPV). Nebylo by nutné řešit užívací práva ke střeše budovy – zjednodušeně řečeno, vlastník budovy by byl totožný s vlastníkem střechy.

Je přitom třeba počítat se skutečností, že vlastník budovy by mohl s FVE libovolně nakládat. Bylo by proto na jeho uvážení, zda a jakým způsobem bude výrobu elektřiny provozovat.⁴⁴

⁴⁰ K tomu viz např. závěry vyplývající z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2020, sp. zn. 22 Cdo 1501/2020.

⁴¹ Viz § 508 OZ.

⁴² TÉGL, Petr. MELZER, Filip. *Superedifikáty a nový občanský zákoník*. Právní rozhledy. 2014, roč. 22, č. 4, s. 136.

⁴³ ELIÁŠ, Karel. *Právo stavby*. Obchodněprávní revue. 2012, č. 10, s. 273.

⁴⁴ Dodáváme, že by bylo možné uvažovat o smluvním (příp. věcněprávním) zakotvení povinnosti vlastníka FVE výrobu elektrické energie zajišťovat. Problematická by však mohla být reálná vymahatelnost tohoto závazku, přičemž problematický by byl i přechod této povinnosti na případné budoucí vlastníky nemovitosti.

8.3. FVE jako samostatná věc (výhrada vlastnictví stroje)

Zásadní výhodou této varianty je to, že všechny do projektu zapojené FVE by mohly být pod jednotným vlastnictvím téhož subjektu. Ten by současně mohl jednotně zajišťovat jejich provoz a výrobu. Prostřednictvím jednoho personálního aparátu by tak bylo možné zajistit chod všech souvisejících FVE.

S ohledem na rozštěpení vlastnického práva budovy a FVE by však bylo nutné dbát na zajištění příslušných užívacích práv vlastníka FVE k budově (střeše na které bude výrobná umístěna). Tuto otázku lze vyřešit prostřednictvím zřízení věcných břemen, alternativně formou vhodného nastavení smluvních vztahů. Smluvní zajištění užívacích práv nicméně nedoporučujeme již s ohledem na omezenost jejich přechodu na právní nástupce v některých případech změny vlastníka nemovitosti.

8.4. Shrnutí a východiska pro projekt města

Posouzení rozvržení vlastnických práv k výrobnám je především závislé na požadavku na (de)centralizaci řízení provozu a výroby FVE. Bude-li prioritou města zachování centrálního řízení, pak je řešením oddělení FVE od budovy prostřednictvím výhrady vlastnického práva.

Pokud by centrální řízení požadováno nebylo, pak se jako vhodnější jeví ponechat FVE jako součást budovy (na jejíž střeše je umístěna). Vlastník dané nemovitosti by pak buď vystupoval sám z pozice provozovatele a správce dané FVE, případně by měl možnost správu a provoz FVE svěřit do rukou jiného subjektu. Rozhodnutí by však bylo na jeho uvážení. Právě s ohledem na tuto volnost bude i rozhodující skutečnost, kdo by byl investorem výrobní a případně i žadatelem o přiznání dotace (dotační titul by mohl být omezen na konkrétní právní formu žadatele; související podmínky udržitelnosti projektu).

Rozložením vlastnických práv se věnujeme dále v textu u jednotlivých skupin subjektů města.

9. Obchodně-provozní model fungování

V rámci této kapitoly vycházíme z výše uvedených obecných závěrů a předpokladů, které aplikujeme na situaci SMHK tak, jak je popsána v klientem předložené přehledové tabulce v úvahu připadajících subjektů. Tabulka rozděluje subjekty do několika skupin, kdy z pohledu volby provozního modelu a této metodiky je klíčové zejména rozložení vlastnických a užívacích práv k danému objektu, držba souvisejících odběrných míst a uzavření smluv o sdružených službách dodávky elektřiny. Klientem použité označení jednotlivých skupin je v rámci následujícího textu zachováno.

9.1. Základní východiska

Z povahy věci nejefektivnějším, nejjednodušším a nejekonomičtějším je spotřeba elektrické energie na místě, kde je vyrobena – jako racionální a námi doporučované se proto jeví to, aby **elektřina byla primárně spotřebována v objektu, na jehož střeše je příslušná výrobní FVE instalována, případně v jeho přilehlém okolí**. Tento varianta je založena na vybudování přímého vedení, případně soustavy mikrogrid.⁴⁵ Teprve v případě, kdy by nebylo možné elektřinu v daném čase v dotčených objektech spotřebovat (případně akumulovat) by docházelo k jejímu sdílení mezi další do projektu zapojené objekty, případně k prodeji přebytků prostřednictvím obchodníka a veřejné distribuční soustavy.

Za účelem zajištění optimalizace spotřeby a výroby se jako vhodné jeví to, aby **správa a provoz jednotlivých výroben FVE byl svěřen do rukou jednoho subjektu** – za tímto účelem vytvořené SPV; doporučujeme volit mezi právní formou společnosti s ručením omezeným a akciovou společností.⁴⁶ Výhodami jednotného řízení a správy jsou zejména:

- Možnost **sdílení potřebného know-how, technologií, technického vybavení a personálního aparátu**. V případě optimálního nastavení dochází ke snížení nákladů, neboť prostředky jsou sdíleny.
- Vhodným nastavením vnitřní struktury SPV je možné související **administrativní zátěž spojenou s provozem a správou FVE vykonávat efektivněji**, než je tomu v případě decentralizovaného modelu.
- Jednotné řízení umožňuje zapojení a propojení více subjektů. S použitím příslušného technického vybavení a SW **lze výrobu a spotřebu lépe optimalizovat** tak, aby byly úspory co možná nejvyšší (s pluralitou odběrných míst roste pravděpodobnost, že v daném čase vyrobenou elektřinu bude možné spotřebovat a nebude nutné ji prodávat prostřednictvím obchodníka).
- Výrobu je možné zajistit na základě **jedné licence na výrobu elektrické energie** (bude-li k provozu FVE vyžadována).
- V závislosti na podobě konečného legislativního návrhu pak i **možnost přeměny a zapojení se do komunitního sdílení elektrické energie**.⁴⁷

⁴⁵ Možnost vybudování LDS v zásadě neuvažujeme pro ekonomickou náročnost jejího vybudování a provozu. V drtivé většině případů projektů SMHK nebude využití LDS racionální.

⁴⁶ K nevhodnosti využití právní formy klienta viz kapitola 3.2.

⁴⁷ V případě akciové společnosti by však zapojení se do komunitní energetiky mohlo být složitější, případně zcela vyloučeno.

Mezi nevýhody pak lze zařadit:

- **Rizika spojená s nevhodně nastavenou vnitřní strukturou SPV.** Chybná organizace a interní rozdělení agendy může vést k neefektivní správě a provozu. Bude nutné posoudit vždy ve vztahu ke konkrétnímu projektu; lze eliminovat.
- Otázka rizik spojených se **vznikem nepřipustné veřejné podpory**. Nutno zvážit pro konkrétní projekt zvlášť.

Dodáváme, že činnost SPV by bylo lze postupně rozšiřovat. Lze doporučit, aby správa a provoz FVE byl nejprve realizován v rámci dílčího projektu na který by postupně navazovaly další projekty a případně by bylo možné rozšířit i činnost SPV.⁴⁸

S ohledem na uvedené proto doporučujeme a dále v modelu fungování vycházíme z toho, že:

- **Správa a provoz FVE (vč. související administrativy) bude zajištěn centrálně, a to prostřednictvím k tomuto účelu založené SPV.**
- **Elektřina bude primárně spotřebována v místě její výroby, a to prostřednictvím přímého vedení (soustavy mikrogrid). Přebytky budou dále poskytovány v rámci práva výrobce dodávat elektřinu s ním propojeným osobám, případně prodávány prostřednictvím obchodníka skrze veřejnou distribuční soustavu.**

9.2. Vlastnictví a užívací práva k FVE

Z přehledové tabulky vyplývá, že cílem SMHK je realizace instalace FVE nejen na budovách ve vlastnictví města (skupiny 1 – 7), ale i subjektů více, či méně městem ovládaných (skupina 8 a X).

9.2.1. Vlastnictví FVE

Z pohledu vlastnického práva k výrobně FVE proto považujeme za rozhodující to, kdo bude investorem realizace výstavby FVE.⁴⁹ Je tomu tak proto, že v případě, kdy by měla být FVE financována např. z prostředků města, pak se jako iracionální jeví situace, kdy by se nově budovaná výrobní měla stát součástí budovy ve vlastnictví subjektu, nad nímž nemá účinnou kontrolu (zejména půjde o skupinu X).⁵⁰ Jinými slovy, **bude-li projekt výstavby FVE financován osobou odlišnou od vlastníka budovy** (resp. vlastník budovy nebude osobou nad kterou má investor kontrolu a je schopen právně ovlivnit jeho vůli), pak bude vhodné:

- **Učinit výhradu vlastnického práva k FVE** a jednoznačně vymežit výrobu jako samostatnou věc.
- **Zajistit si užívací práva k budově** (za účelem umístění a provozu FVE – užívání střechy, související technické infrastruktury) **a odběrnému místu** – nejlépe formou zřízení věcného břemene, případně smluvním zajištěním vzájemných vztahů.

⁴⁸ Od prvotního zajištění prosté výroby a vyúčtování vyrobené elektrické energie je možné postupně dospět ke komplexní správě FVE zahrnující případně i služby spojené s opravami, nebo dokonce samotou projekcí a instalací FVE (viz např. činnost a cíle společnosti SAKO Brno SOLAR a.s. - [ZDE](#)).

⁴⁹ Volba osoby investora může být i výsledkem omezení možnosti čerpání dotačních titulů na určitou skupinu subjektů.

⁵⁰ Ostatně by i zde docházelo ke zhodnocení majetku z veřejných prostředků a vyvstala by proto potřeba posouzení vzniku veřejné podpory.

Naopak, bude-li investor současně vlastníkem dané budovy, lze akceptovat, aby se FVE stala součástí objektu. Jde o administrativně méně náročnou variantu, neboť není nutné učinit výhradu vlastnictví stroje a není potřeba řešit užívací práva k umístění FVE (budova je již užívána z titulu vlastnického práva).

Pro úplnost dodáváme, že z pozice vlastníka by v některých případech mohl vystupovat i uživatel daného objektu. Zde máme na mysli zejména příspěvkové organizace, jimž byl svěřen majetek města k hospodaření (příspěvkové organizace nakládají se svěřeným majetkem v rámci zakladatelem určených pravidel samostatně – tj. *de facto* z pozice vlastníka).

9.2.2. Užívací práva SPV k výrobnám

Pro zajištění plnohodnotné centrální správy a provozu FVE je nutné, aby SPV (nebude-li vlastníkem dané FVE) získala užívací práva k instalovaným výrobnám, a to nejen za účelem zajištění jejich provozu, ale případně i pro řízení o udělení licence na výrobu.⁵¹ Bude nutné, aby SPV získala právní titul, na základě kterého bude FVE užívat, spravovat a provozovat; konkrétně by mohlo jít o **smlouvu o nájmu** nebo v případě bezúplatného obchodu **smlouvu o výpůjčce**, uzavřenou mezi SPV a vlastníkem FVE/budovy již je FVE součástí.

9.3. Správa/využití odběrných míst

Mezi SPV (jako provozovatelem výroby) a držitelem příslušného OM, jehož prostřednictvím bude výroba FVE připojena do veřejné distribuční sítě, je nutné smluvně upravit vztahy týkající se možnosti užívání daného OM.⁵² Tyto vztahy mohou být upraveny již v rámci titulu, na základě kterého bude FVE svěřena do užívání SPV.

Z přehledové tabulky subjektů vyplývá, že v případě SMHK je držitelem OM buď vlastníkem dané budovy, případně odběratelská instituce (tj. uživatel, na jímž užívaném objektu bude instalována FVE a vyrobená elektřina bude primárně spotřebována v tomto objektu). S ohledem na tuto skutečnost připadají v úvahu tyto možnosti:

- A) Odběrné místo bude zcela ve správě a držbě stávajícího subjektu** s tím, že SPV bude veškerou elektřinu vyrobenou ve FVE dodávat odběratelské instituci. Ta následně elektřinu spotřebuje ve svém objektu, případně ji poskytne propojeným osobám, nebo prodá přebytky prostřednictvím a za podmínek jejího obchodníka.

Dodáváme, že možnost této varianty je **nutné ověřit u stávajícího obchodníka s elektřinou a provozovatele distribuční soustavy**. Je tomu tak proto, že odběratelská instituce by v této variantě formálně nevystupovala z pozice výrobce elektřiny (jímž má být SPV), event. nebyla by držitelem licence na výrobu, a proto by jí (při gramatickém výkladu zákona) nenáleželo právo dodávat elektřinu vyrobenou ve vlastní výrobě pro její potřebu a pro potřebu ovládaných společností [§ 23 odst. 1 písm. c) EZ]. V praxi však najdeme případy, kdy i za této situace bylo sdílení elektřiny obchodníkem a provozovatelem DS umožněno. Pokud by se však v průběhu

⁵¹ Alternativu představuje situace, kdy by SPV zajišťovala pouze faktickou činnost (opravy, údržbu apod.), přičemž jako výrobce (a případně i držitel licence) by vystupoval vlastník FVE/budovy jejíž je FVE součástí. Tím by však došlo k eliminaci výhod jednotného řízení a provozu. Důvodem by pro tento postup však mohlo být např. vyhodnocení existence nepřipustné veřejné podpory.

⁵² Pro úplnost lze dodat, že FVE by mohla být budována i jako ostrovní systém, tedy bez připojení k DS. Tuto variantu však neuvažujeme, neboť v jejím případě by byla spotřeba a výroba ryze lokálního charakteru.

jednání ukázalo, že by uvedené bylo překážkou, pak by bylo nezbytné modifikovat vztahy mezi odběratelskou institucí a SPV tak, že výrobcem elektřiny (a případně i držitelem licence) by byla odběratelská instituce, pro kterou by SPV (pouze) fakticky zajišťovala správu a údržbu FVE.

- B) Odběrné místo bude zcela ve správě a držbě SPV**, která by zajišťovala jak výrobu, tak dodávky od obchodníka z veřejné DS. V důsledku toho by vznikla SPV nová funkce, a to zajistit pro uživatele dodávky elektrické energie od obchodníka s elektřinou, který by mohl být ze strany SPV realizován centrálně pro více uživatelů. Centrální nákup elektřiny by přitom mohl dávat smysl v případě, že uživatelé jsou osoby zcela ovládané městem. V případě osob na SMHK (relativně) nezávislých by však v důsledku ztráty možnosti volby vlastního dodavatele elektrické energie mohlo dojít ke sporům a snížení jejich zájmu objekty nadále užívat. Uvedené by mohlo být problematické zejména v případě skupiny 5A, 6A a 7. Z pohledu práva by navíc mohla být překážkou již samotná změna držitele OM, neboť k její realizaci by bylo nutné, aby byl souhlas se stávající držbou OM odvolán. To by v závislosti na konkrétní formulaci (nájemních) smluv mohlo být obtížné, resp. bez nutnosti souhlasu stávajícího držitele OM, nebo ukončení smluvního vztahu nerealizovatelné.
- C) Odběrné místo bude rozděleno na EAN výroby a spotřeby** (tuto možnost je nutné prověřit u provozovatele distribuční soustavy⁵³; dle předběžných informací by měl být tento postup možný, resp. z podmínek PDS nevyplývá opak⁵⁴). EAN výroby by byl navázán na SPV, která by vystupovala jako výrobce elektřiny; EAN spotřeby by zůstal navázán na stávající subjekt. V důsledku toho by zůstaly zachovány stávající smluvní vztahy, které by byly pouze doplněny o vztahy mezi souvisejícími osobami a SPV (k tomu viz dále).

Domníváme se, že varianta C je pro potřeby SMHK nejvýhodnější, neboť eliminuje rizika možných problémů s právem výrobce dodávat elektřinu v rámci ovládaných osob; současně eliminuje možné problémy spojené s variantou B (nutnost ukončení nájemních vztahů) a neklade na bedra nově vznikající SPV další povinnosti. Ostatně využití varianty B a centrální nákup elektrické energie by bylo lze realizovat poté, co dojde k ustálení provozu nově vzniklé SPV.

S ohledem na výše uvedené dále v modelu fungování vycházíme z varianty C.

Dodáváme, že konečné posouzení této otázky bude záležet na rozhodnutí, jaké funkce a v jaké fázi projektu budou SPV svěřeny. Významné bude také to, jaké konkrétní budovy budou pro příslušných projektů zapojeny a jaký bude postoj a postavení (možnosti ovlivnění vůle) jejich uživatelů.

9.4. Potřeba licence SPV

S ohledem na nevhodnosti modelu založeném na LDS a spíše potenciálním (budoucím) využitím SPV jako obchodníka s elektřinou, bude případně v zásadě nutné pouze to, aby SPV získala licenci na výrobu elektrické energie. V praxi bývá pravidlem, že městem budované FVE přesáhnou limitní hranici instalovaného výkonu, tedy jde o výrobní o instalovaném výkonu 50 kW a více. Získání licence totiž

⁵³ Z našich zkušeností vyplývá, že postoj jednotlivých PDS není jednotný a konstantní.

⁵⁴ Pro úplnost dodáváme, že výslovná úprava oddělení výrobního a spotřebního EAN měla být obsahem připravované právní úpravy – tzv. zákona Lex OZE II; oproti původnímu návrhu zákona však dané právo zákazníka není v aktuálním návrhu zákona explicitně vyjádřeno. Současně je otázkou, zda, kdy a v jaké podobě bude Lex OZE II přijat.

zpravidla není natolik závažnou překážkou, aby odůvodnilo záměrnou instalaci FVE o nižším výkonu na úrok maximálního využití potenciálu dotčené střechy.

K licenci na výrobu viz samostatná kapitola.

9.5. Doporučený provozní model

Předmětem této části materiálu je nastínit možnou konkrétní podobu fungování námi doporučovaného modelu provozu a správy FVE; model vychází z našich výše uvedených závěrů a doporučení.

9.5.1. Přehled provozního modelu

Základní rozložení vztahů v rámci doporučeného modelu fungování.

Investice	Není vymezeno, jaké konkrétní osoby/skupiny subjektů budou investory nově budovaných FVE. Předpokládáme, že osoba investora bude závislá mimo jiné na možnostech čerpání aktuálních dotačních titulů.
Vlastnictví FVE	Vycházíme z předpokladu, že nově budované FVE budou ve vlastnictví investora , a to buď z pozice vlastníka budovy (FVE budou součástí nemovitosti), nebo v návaznosti na výhradě vlastnictví stroje a jednoznačném vymezení FVE jako samostatné věci ve smyslu práva.
Vlastnictví nemovitostí	V úvahu připadající objekty jsou ve vlastnictví SMHK i ve vlastnictví městem více, či méně ovládaných osob .
Uživatel nemovitosti	Uživatel nemovitosti bude konečným spotřebitelem (nájemce, vypůjčitel, případně osoba totožná s vlastníkem).
Provozovatel	Provoz FVE a související administrativu bude zajišťovat za tím účelem založená SPV .
Držitel licence na výrobu	SPV .
Správce OM	OM bude sdílené mezi odběratelskou institucí/městem a SPV (rozdělení EAN výroby a spotřeby).

Na základě takto vymezeného rozvržení vztahů a výše uvedených skutečností je možnou podobu modelu fungování vymezit takto:

- FVE budou budovány na střeších budov tak, aby výrobní zůstaly ve vlastnictví investora. Tím bude zajištěna možnost jeho nakládání s jeho investicí. V případě, že osoba investora bude odlišná od osoby vlastníka nemovitosti bude nutné jednoznačně oddělit FVE od budovy (FVE vymezit jako samostatnou věc ve smyslu práva) a upravit užívací práva k budově a OM prostřednictvím kterého bude FVE připojena do veřejné DS.
- FVE bude připojena přes jedno OM; tím bude zajištěno primární upokojení spotřeby elektřiny v dané budově, resp. v případě propojení více budov v rámci soustavy mikrogrid souboru několika budov.
- Vyrobená elektřina bude odebírána odběratelskou institucí, kterou může být SMHK nebo uživatel budovy (nájemce, vypůjčitel, ...). Elektřina bude primárně spotřebována v objektu na kterém bude FVE instalována (případně v rámci soustavy mikrogrid).
- Vyrobená elektřina nespotřebovaná v objektu/v rámci soustavy mikrogrid bude sídlena mezi dalšími OM zapojenými do projektu, a to prostřednictvím veřejné DS na základě práva

výrobce elektřiny, jímž bude SPV) dodávat elektřinu jím vyrobenou pro vlastní potřebu a pro potřebu ovládaných společností. Za tímto účelem bude na příslušném OM oddělen EAN výroby od EAN spotřeby – tím bude zajištěna možnost SPV vystupovat bez pochybností z pozice výrobce elektřiny; dodáváme však, že **rozhodující budou podmínky obchodníka pro sdílení vyrobené elektřiny mezi jednotlivými OM.**⁵⁵ S ohledem na takto rozložené vztahy bude nutné upravit stávající smluvní vztahy, případně uzavřít nové energetické smlouvy. K připojení nové výrobní FVE do stávajícího OM bude nutné změnit smlouvu o připojení, kterou provede SPV s potřebnou součinností (souhlasem) držitelem OM. Současně bude nutné uzavřít smlouvu o výkupu elektrické energie (SPV s obchodníkem), případně upravit (uzavřít novou) smlouvu o sdružených službách dodávek elektrické energie (držitel OM s obchodníkem). Dodáváme, že nelze vyloučit situaci, že ze strany obchodníka s elektřinou bude vyžadováno, aby výkup elektrické energie byl vázán na smlouvu o sdružených dodávkách elektřiny – tím by byla eliminována možnost zvolit k výkupu elektřiny jiného obchodníka, který by nabídl (v rámci zadávacího řízení) nejlepší podmínky výkupu. Tuto podmínku by obchodník odůvodňoval pravděpodobně tím, že bez jejího splnění není schopen určit, jaké množství elektrické energie je spotřebováno v budově, jaké je dodáno z FVE do jiného OM zapojeného do projektu a jaké množství elektrické energie je dodáno z distribuční soustavy za cenových podmínek obchodníka.

- Vlastník FVE svěří zajištění provozu a správy FVE do rukou SPV, která bude výrobcem elektřiny ve smyslu energetického zákona. FVE tedy bude provozovat osoba zpravidla odlišná od vlastníka FVE a vlastníka, správce a uživatele dané budovy. SPV bude držitelem licence na výrobu elektřiny a jako taková bude plnit všechny povinnosti výrobce elektřiny.
- Elektřina vyrobená ve FVE bude přednostně spotřebována přímým vedením v budově/soustavě mikrogrid (na základě smlouvy o dodávkách elektřiny); dodávka elektřiny by mohla být realizovatelná i jako úplatný obchod, nicméně je nutné dbát na související nastavení úplatnosti užívacích práv k FVE a regulativ nepřipustné veřejné podpory. Dále bude vyrobená elektřina sdílena do dalších odběrných míst do projektu zapojených objektů. Přebytková elektřina pak bude prodávána do sítě obchodníkovi s elektřinou.
- V době, kdy FVE nebude vyrábět elektřinu nebo ji nebude vyrábět dostatečné množství na pokrytí energetické potřeby budovy a nebude možné spotřebu pokrýt ani z jiných do projektu zapojených zdrojů (nebo případné akumulace), bude budova odebírat nezbytně nutné množství elektřiny z distribuční soustavy od obchodníka s elektřinou.
- Náklady na revize, běžnou údržbu FVE, nutné opravy a výměny hradí zpravidla provozovatel FVE, tedy SPV. Tyto náklady je SPV nicméně nutné nějakým způsobem kompenzovat. Možných variant je přitom více s tím, že vhodnost té které varianty bude nutné zvážit na základě konkrétní podoby projektu v souvislosti s posouzením vzniku nepřipustné veřejné podpory. Konkrétně by mohly být náklady uhrazeny:

⁵⁵ Obchodníkem by mohla být např. stanovena podmínka, že sdílení elektřiny výrobcem lze pouze v rámci výrobcem držených odběrných míst. Dle informací od klienta však z předběžných konzultací projektu s aktuálním obchodníkem vyplynulo, že tato podmínka nebude požadována.

- Vlastníkem FVE na základě ujednání ve smlouvě o užívání FVE; protihodnotou by vlastníkovu mohla být poskytována elektřina z FVE nebo některé služby ze strany SPV zdarma/za zvýhodněných podmínek. Tato varianta je z pohledu veřejné podpory nejméně riziková a námi doporučovaná.
 - Ze zisku za prodej přebytků vyrobené elektřiny obchodníkovi s elektřinou; zde je otázkou ekonomického nastavení modelu tak, aby přebytky byly v dostatečné výši.
 - Ze zisků za dodávku elektřiny z FVE odběratelským institucím; z pohledu veřejné podpory by bylo klíčové nastavení podmínek užívání FVE a výše ceny za dodávku elektřiny tak, aby nedošlo k nepřípustnému zvýhodnění SPV na trhu.
 - Formou mimořádných příspěvků na činnost.
 - Z poskytování služeb SPV jiným, soukromým subjektům.
- Převážnou část administrativy, přepisy smluv apod. by za odběratelskou instituci řešila SPV na základě pověření nebo plné moci.

9.5.2. Smluvní vztahy mezi jednotlivými subjekty

Pro rozsah této části smluvní vztahy uvádíme v rámci samostatné kapitoly.

10. Smluvní vztahy mezi jednotlivými účastníky

V rámci této kapitoly vycházíme z předpokladů uvedených v předcházející kapitole. Bude-li zvolen jiný model fungování, je nutné dále uvedené revidovat. Základní nastavení vztahů sice zůstane nezměněné, avšak některé subjekty smluvních vztahů a dílčí závěry mohou být odlišné.

10.1. Subjekty smluvních vztahů

Pro fungování modelu bude nutné nastavit vztahy mezi následujícími subjekty:

1. **Dodavatel elektřiny z veřejné distribuční sítě** (obchodník s elektřinou), se kterým uzavře/změní odběratelská instituce **smlouvu o sdružených službách dodávek elektřiny**. SPV současně s dodavatelem uzavře **smlouvu o výkupu nespotřebované elektřiny z FVE**; dodavatel pro výkup může být odlišný od dodavatele pro dodávky (pokud nebude jednota podmínkou pro možnost sdílení mezi do projektu zapojenými OM).
2. **Provozovatel veřejné distribuční sítě**, se kterým držitel OM (resp. SPV s potřebnou součinností držitele OM) uzavře / změní **smlouvu o připojení** (ohledně FVE i odběrného/předávacího místa).
3. SPV uzavře **smlouvy o dodávkách elektřiny** na elektřinu z FVE (může být součástí smlouvy o nájmu/výpůjčce FVE) s odběratelskou institucí.
4. SPV s vlastníkem FVE (resp. osobou spravující/vlastnící nemovitost které bude FVE součástí) uzavře **smlouvu o nájmu/výpůjčce FVE**, včetně závazku SPV zajistit pro vlastníka provoz a údržbu FVE. Obsahem smlouvy by mělo být i ujednání upravující případnou technologickou vlastní spotřebu výrobní elektřiny.⁵⁶ Součástí smlouvy může být i závazek SPV zajistit dodávky elektřiny z provozované FVE (v takovém případě není třeba uzavírat samostatnou smlouvu o dodávkách elektřiny).
5. SPV s odběratelskou institucí uzavře:
 - **smlouvu o správě odběrného místa** k EAN výroby, pokud je aktuálně OM ve správě odběratelské instituce; v opačném případě uzavře smlouvu o správě OM s jeho držitelem;
 - **plnou moc** v potřebném rozsahu pro splnění všech povinností SPV, eventuálně také **příkazní smlouvu**.
6. **Odpovědný zástupce** odpovídající za výkon licencované činnosti (pro potřeby licence na výrobu elektřiny). Odpovědný zástupce pak bude odpovídat za výkon licencované činnosti a musí splňovat podmínky pro udělení licence podle § 5 odst. 1 a § 6 EZ. Dodržování podmínek a výkon činnosti odpovědného zástupce bude upraveno **smlouvou o dílo mezi odpovědným zástupcem a SPV**.

⁵⁶ Technologickou vlastní spotřebou výrobní rozumíme elektřinu nutnou k udržení procesu výroby; v případě FVE půjde zpravidla o nevýznamné hodnoty, přesto na tuto alternativu upozorňujeme.

7. **Zhotovitel FVE uzavře s jejím investorem smlouvu o dílo**, jejímž předmětem bude zhotovení FVE na střeše budov. Smlouvu lze uzavřít pro každou budovu a FVE zvlášť nebo pro celý projekt dohromady. Tato smlouva bude zpravidla výsledkem zadávacího řízení.

10.2. Uzavírané smlouvy

Níže popisujeme podrobnosti k uvedeným smlouvám.

10.2.1. Smlouva o sdružených službách dodávky elektřiny (§ 50 odst. 2 EZ)

Smlouvou o sdružených službách dodávky elektřiny se zavazuje výrobce elektřiny nebo obchodník s elektřinou dodávat výrobcí elektřiny, jehož zařízení je připojeno k distribuční soustavě na hladině nízkého napětí, nebo zákazníkovi elektřinu a zajistit na vlastní jméno a na vlastní účet související službu v elektroenergetice a zákazník nebo výrobce se zavazuje zaplatit výrobcí elektřiny nebo obchodníkovi s elektřinou cenu za dodanou elektřinu a cenu související služby v elektroenergetice.

Zahájením dodávky elektřiny podle této smlouvy dochází k přenesení odpovědnosti za odchylku z výrobce nebo zákazníka na výrobce nebo na obchodníka.

Je možné uzavřít smlouvu o dodávkách elektřiny samostatně na EAN spotřeby a samostatně na EAN výroby. Každý držitel OM, do kterého je připojena FVE tak může mít uzavřenu smlouvu o sdružených službách dodávek elektřiny s jiným dodavatelem (obchodníkem) a jinou smlouvu o výkupu elektřiny z OM (EAN výroby). V případě kýžené spotřeby přetoků z jednoho OM města nebo jeho organizace v jiném jeho OM ale doporučujeme, aby uvedené podmínky byly upraveny smlouvami o sdružených službách dodávek elektřiny s jedním obchodníkem.

Město může do budoucna rozhodnout, zda budou dílčí OM i nadále spravovat město nebo jeho organizace, či zda OM převede zcela do správy SPV. Bez bližších propočtů je převod OM do správy SPV zajímavý, pokud uspoří administrativu města a jeho organizací, a to včetně finančních toků, když součástí rozpočtů schvalovaných příspěvkovým aj. organizacím nebudou položky za energie, které by nesla SPV a částečně je kryla optimalizací alokace vyrobené elektřiny nebo z výnosů z vyrobené a nespotřebované elektřiny, kterou prodá.

V posuzovaném případě bude smlouva uzavřena mezi vlastníkem nebo uživatelem OM a obchodníkem s elektřinou.

Povinná smluvní ustanovení:

- výčet odběrných míst
- způsoby úhrady plateb za dodávku elektřiny a související služby v elektroenergetice,
- délka výpovědní doby ne delší než 3 měsíce, která začíná prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi, jedná-li se o smlouvu na dobu neurčitou,
- oprávnění zákazníka (v tomto případě vlastníka OM) odstoupit od smlouvy v případě neplnění smluvních povinností ze strany dodavatele nebo v případě nesouhlasu s navrhovanou změnou smluvních podmínek,
- způsoby vyznění zákazníka (v tomto případě vlastníka OM) o navrhované změně smluvních podmínek a poučení o právu zákazníka (v tomto případě vlastníka OM) na odstoupení od smlouvy v případě nesouhlasu s navrhovanou změnou smluvních podmínek,
- doba trvání smluvního závazku, rezervovaný příkon, typ měření a opatření přijímaná při předcházení stavu nouze, ve stavu nouze a odstraňování následků stavu nouze.

Bude odpovědností vlastníka / uživatele OM uzavřít s obchodníkem smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny, kontrolovat a vymáhat dodržování povinností obchodníka z uzavřené smlouvy a ev. vymáhat po něm související nároky.

Současně platí, že pokud by smlouva neobsahovala některou ze stanovených náležitostí, považuje se za platnou, pokud se zákazník nedovolá její neplatnosti (§ 50 odst. 12 EZ).

10.2.2. Smlouva o výkupu nespotřebované elektřiny z FVE

Smlouvou o výkupu nespotřebované elektřiny z FVE se obchodník s elektřinou zavazuje odebrat vyrobenou elektřinu za dohodnutých podmínek a výrobce se zavazuje dodávat obchodníkovi vyrobenou elektřinu za dohodnutých podmínek. Obchodník také přebírá odpovědnost za odchylku.

Smlouva je uzavřena mezi obchodníkem s elektřinou a výrobcem elektřiny.

Pokud by výrobcem byla SPV jako organizace provozující celý model, lze podmínky výkupu zapracovat do smlouvy o sdružených službách dodávek elektřiny.

10.2.3. Smlouva o připojení (§ 50 odst. 3 EZ)

Smlouvou o připojení se zavazuje provozovatel přenosové soustavy nebo provozovatel distribuční soustavy připojit k přenosové soustavě nebo k distribuční soustavě zařízení žadatele pro výrobu, distribuci nebo odběr elektřiny a zajistit dohodnutý rezervovaný příkon nebo výkon a žadatel se zavazuje uhradit podíl na oprávněných nákladech na připojení. Smlouvu uzavře vlastník OM, případně oprávněný držitel. I v případě dodatečné montáže FVE do cizího odběrného místa je tato skutečnost důvodem aktualizace smlouvy o připojení. K jednomu OM může být uzavřena nanejvýš 1 smlouva o připojení, která definuje všechny technické podmínky daného OM.

Smlouva je uzavřena mezi provozovatelem distribuční/přenosové soustavy a vlastníkem odběrného místa, v případě připojení FVE také s provozovatelem FVE.

Povinná smluvní ustanovení:

- technické podmínky připojení zařízení,
- umístění měřicího zařízení – půjde o fakturační měření ve vlastnictví provozovatele PS nebo DS,
- termíny a místo připojení zařízení. V případě připojení zařízení pro výrobu elektřiny přímo k přenosové soustavě nebo k distribuční soustavě nebo prostřednictvím odběrného místa nebo prostřednictvím jiné výrobní elektřiny musí smlouva obsahovat jeho druh a skutečný instalovaný výkon,
- vyžaduje písemnou formu.

Dodáváme, že někteří provozovatelé distribučních soustav nevyžadují převod smlouvy o připojení při správě odběrného místa osobou odlišnou od jeho vlastníka. Doporučujeme však v této otázce případně prověřit zvyklosti příslušného provozovatele distribuční soustavy.

10.2.4. Smlouva o dodávce elektřiny (§ 50 odst. 1 EZ)

Smlouvou o dodávce elektřiny se zavazuje výrobce elektřiny dodávat elektřinu jinému účastníkovi trhu s elektřinou a účastník trhu s elektřinou se zavazuje zaplatit za ni cenu.

Smlouvu o dodávkách elektřiny je třeba uzavřít v případě, kdy výrobce (SPV) bude dodávat elektřinu jinému účastníkovi trhu přímým vedením. Pokud bude vyrobená elektřina zcela spotřebována v objektu,

na kterém je FVE instalována, a tato elektřina bude dodávána odběratelské instituci zadarmo, nebude třeba uzavírat smlouvy o dodávkách.

Smlouva je uzavřena mezi výrobcem elektřiny a jiným účastníkem trhu.

Součástí smlouvy o dodávce elektřiny **musí být ujednání o odpovědnosti za odchylku**. V tomto případě bude provozovatel FVE uzavírat smlouvy o dodávkách s jednotlivými odběratelskými institucemi. Odpovědnost za odchylku zpravidla přebírá **provozovatel FVE**.

Smlouva o dodávce elektřiny se zákazníkem musí dále obsahovat

- výčet odběrných míst,
- způsoby úhrady plateb za dodávku elektřiny,
- délku výpovědní doby, ne delší než 3 měsíce, která začíná prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi, jedná-li se o smlouvu na dobu neurčitou,
- oprávnění zákazníka odstoupit od smlouvy v případě neplnění smluvních povinností ze strany dodavatele nebo v případě nesouhlasu s navrhovanou změnou smluvních podmínek,
- způsoby vyrozumění zákazníka o navrhované změně smluvních podmínek a poučení o právu zákazníka na odstoupení od smlouvy v případě nesouhlasu s navrhovanou změnou smluvních podmínek,
- dobu trvání závazku. Doba trvání závazku má vliv na případnou možnost vypovědět smlouvu některou ze smluvních stran a je proto třeba předem nastavit, zda budou smlouvy nastaveny na dobu určitou, nebo neurčitou:

Současně platí, že pokud by smlouva neobsahovala některou ze stanovených náležitostí, považuje se za platnou, pokud se zákazník nedovolá její neplatnosti (§ 50 odst. 12 EZ).

Cena za dodávky elektřiny vyrobené ve FVE a dodávané přímým vedením nezahrnuje regulované složky a závisí na dohodě smluvních stran. V případě dodávek elektřiny do jiných odběrných míst budov ve správě města sdílením, tj. využitím distribuční soustavy, bude cena zahrnovat regulované složky.

10.2.5. Smlouva o správě odběrného místa

Smlouvou o správě odběrného místa by se SPV zavázala, že převezme správu OM a zajistí dodávky elektřiny do tohoto OM. Za tuto službu může SPV inkasovat smluvenou odměnu, nebo jí může poskytovat bezplatně.

V modelovém případě by smlouva o správě OM byla uzavřena pouze ve vztahu k EAN výroby. Přenesení veškeré správy na SPV v modelovém případě neuvažujeme, je však možné.

Smlouva uzavřena mezi SPV a držitelem odběrného místa.

10.2.6. Smlouva o nájmu/výpůjčce FVE

Smlouvou o nájmu dojde ke zřízení titulu k užívání FVE pro SPV, tak aby mohla získat (bude-li to nutné) licenci na výrobu elektřiny a provozovat FVE. Pronajímatelem bude vlastník FVE, výše nájmu je v režii stran. Bezúplatnou variantou je smlouva o výpůjčce.

Smlouva je uzavřena mezi SPV a vlastníkem FVE, resp. osobou vykonávající vlastnická práva k výrobě.

10.2.7. Plná moc, příkazní smlouva

Plná moc je osvědčení SPV jednat v potřebném rozsahu s obchodníkem s elektřinou, ERÚ a s dalšími zúčastněnými subjekty.

Základem plné moci může být uzavření smlouvy o příkazu v rámci které mohou být vymezeny bližší práva a povinnosti smluvních stran.

10.2.8. Smlouva o dílo / pracovní smlouva / dohoda o pracovní činnosti mezi odpovědným zástupcem a SPV

Touto smlouvou dojde k zajištění osoby odpovědného zástupce, který bude odpovídat za výkon licencované činnosti (pro potřeby licence na výrobu elektřiny). Odpovědný zástupce musí splňovat podmínky pro udělení licence podle § 5 odst. 1 a § 6 EZ.

Smlouva je uzavřena mezi SPV a odpovědným zástupcem. Je možné, aby odpovědný zástupce byl zaměstnancem SPV, nebo byl externím pracovníkem. Proto uvádíme více možných smluvních typů.

10.2.9. Smlouva o dílo na zhotovení FVE (§ 2586 občanského zákoníku)

Smlouvou o dílo dojde k zajištění výstavby FVE na budovách, zhotovitel se zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu.

10.2.10. Další možné smluvní vztahy – smlouvy s investory

Pro další rozvoj OZE v SMHK upozorňujeme na možnost nastavení smluvní spolupráce s dalšími investory, tedy dalšími soukromými subjekty.

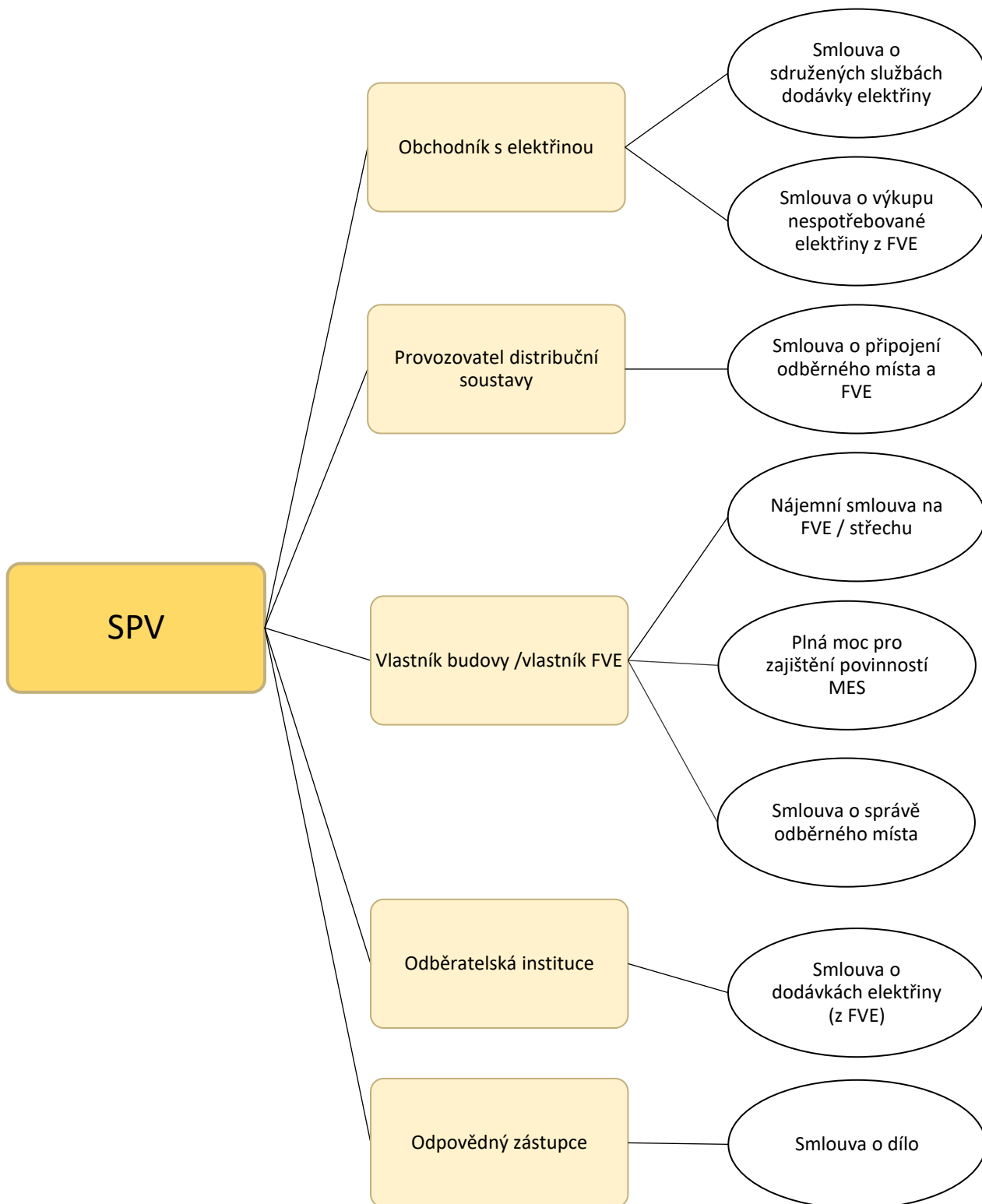
Účelem smluv s investory je dosažení tzv. „win-win“ situace mezi soukromými investory a samosprávou, resp. SPV, a mohou mít mnoho forem. Jedním z modelů je uzavření smlouvy mezi městskou částí a investory, kteří díky tomu mohou u svého záměru počítat se spoluprací ze strany městské části, a ta na oplátku z investorova záměru profituje (např. získáním podílu v záměru, investorským příspěvkem ze strany investora, nebo větší možností vlivu na development záměru v jeho počátku).

V uvedeném případě lze rovněž nabízet investorům spolupráci přímo s SPV v oblasti energetiky. Může se jednat o typy spolupráce:

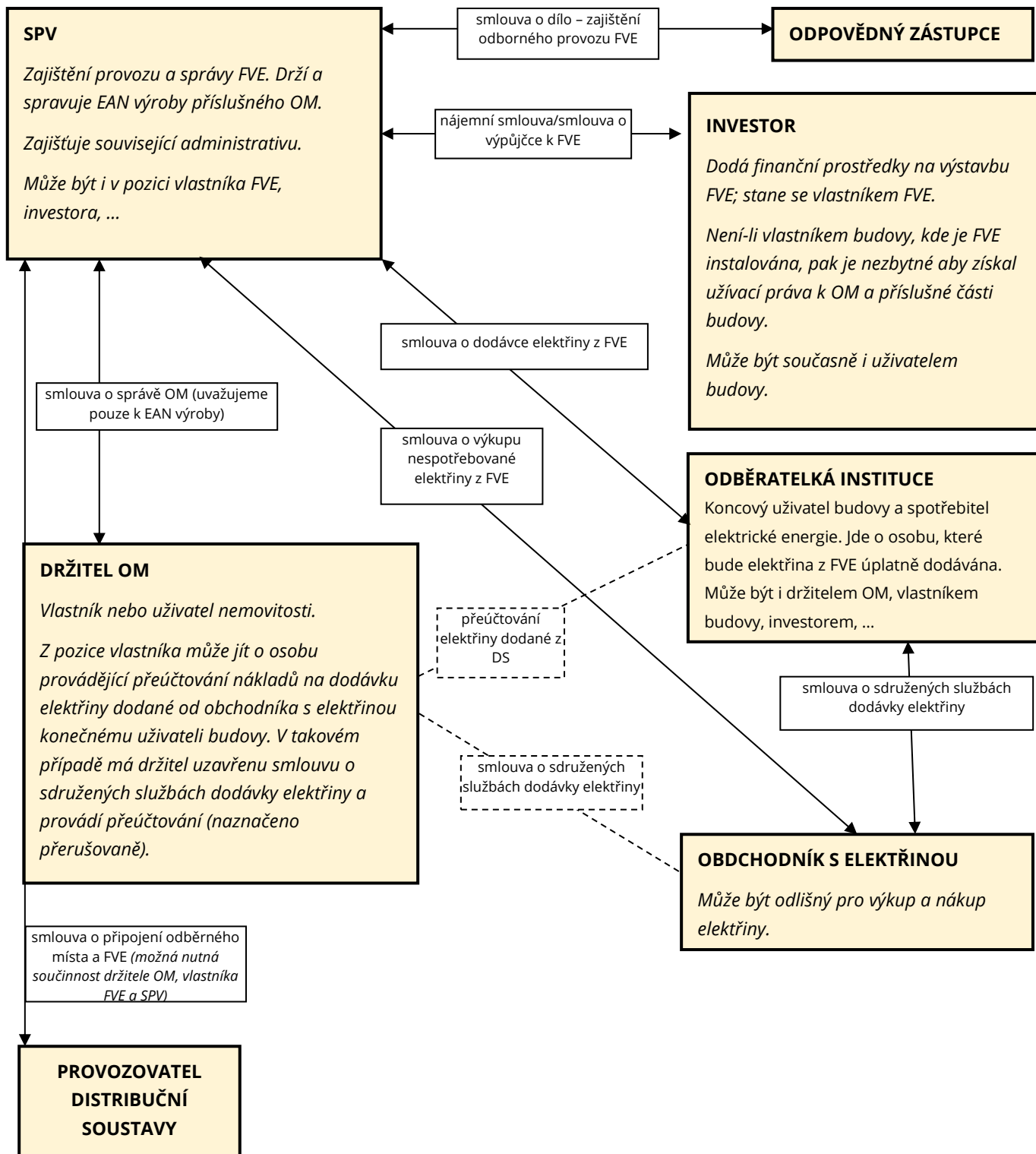
- rozvoj FVE investora, smlouva design, build and operate: SPV (nositel know-how) pro investora navrhne, postaví a následně spravuje řešení OZE, např. FVE na střeše budovy investora; nebo
- SPV si od investora pronajme střechu a na ní realizuje další vlastní záměr FVE, obdobně jako na střechách městské části a jejích příspěvkových organizací; investorovi za to nabídne dodávky přímým vedením za výhodnější cenu, nebo stálý poplatek za nájem střechy; nebo
- SPV může nabízet investorům podíl z provozu konkrétního záměru FVE při poskytnutí vstupní investice do záměru.

V případě zájmu klienta můžeme možnosti smluvní spolupráce s investory mezi klientem nebo SPV blíže rozpracovat a navrhnout související zasmělnění.

10.3. Schéma smluvních vztahů

10.4. Schéma celkového fungování

10.5. Vybrané související kroky realizace projektu

Popis kroků	Zodpovědný subjekt	Podrobnosti k realizaci Termín realizace a případné lhůty	Okamžik uskutečnění
Odsouhlasení podoby realizace projektu a jeho financování	samospráva	Rozhodnutí o objektech, které budou do projektu zapojeny; (bez)úplatná forma smluvních vztahů; konkretizace modelu fungování	Ideálně v počátku projektu. Detaily lze upravit v průběhu v závislosti na potřebách SMHK a vývoji legislativy.
Založení SPV	samospráva / klient	Výběr právní formy a vznik SPV; přidělení funkcí a rolí.	V návaznosti na rozhodnutí o modelu fungování.
Rezervace výkonu pro FVE pro případ přetoků do distribuční soustavy	vlastník FVE / SPV, PDS, dodavatel FVE	Podání žádosti o připojení PDS a rezervaci výkonu. Doporučujeme podat vždy žádost o připojení ve standardním režimu (i pro zdroje pod 10 kWp) kvůli možnosti zobchodování přetoků (pouze v případě odmítnutí lze postupovat v režimu mikrozdroje do 10 kWp).	Návrh podmínek připojení od PDS je třeba pro další kroky, PDS by se měl vyjádřit do 30 dnů . S ohledem na problémy kapacity DS v některých oblastech doporučujeme žádost podat co nejdříve. Žádost lze podat již ve fázi, kdy bude rozhodnuto o do projektu zapojených budovách. Případně lze ponechat na dodavateli FVE.
Uzavření smlouvy o budoucí smlouvě o připojení s PDS	vlastník FVE / SPV, PDS	Předkládá PDS, ve smlouvě zahrnutý podmínky pro budoucí připojení a termíny	V návaznosti na podání žádosti o rezervaci výkonu; po vyjasnění termínů realizace.
Žádost o přidělení výrobního EAN	držitel OM, SPV		
Smlouva o správě odběrného místa mezi odběratelskou institucí a SPV	odběratelská instituce/držitel OM, SPV	Pouze k EAN výroby (pokud bude pro obchodníka akceptovatelné)	Po vybudování FVE. <i>Smlouvy lze nachystat již dříve – po odsouhlasení modelu fungování a projednání možností s obchodníkem a PDS.</i>
Nájemní smlouva na FVE / střechu s FVE	vlastník FVE/střechy nebo příspěvková organizace, SPV		Po vybudování FVE. <i>Smlouvy lze nachystat již dříve – po odsouhlasení modelu fungování a projednání možností s obchodníkem a PDS.</i>
Příprava projektové dokumentace	vlastník FVE / SPV, projektant	Shromáždit informace nutné pro projektovou dokumentaci	Doporučujeme paralelně s následujícím bodem, informace potřebné pro rozhodnutí o potřebě výběrového řízení a jeho podobě.
Rozhodnutí o potřebě vybrat projektanta ve výběrovém /zadávacím řízení	vlastník FVE	Rozhodnout, kdo bude projektovat (výběrové řízení)	Odhadujeme cca 2 měsíce na přípravu a realizaci zadávacího řízení.
Sestavení rozpočtů pro realizaci záměru, administrace dotace	vlastník FVE, projektant	Rozpočet na technologie a administrativu , který zahrnuje: • projekt, technická zpráva, smluvní dokumentace	

		<ul style="list-style-type: none"> odborný posudek příp. administrace dotace (OPŽP) náklady na technické komponenty (panely, střídače, podružné elektroměry) administrativa (stavební úřad, PDS, OTE, licence na výrobu u ERÚ atd...) revize a uvedení do provozu 	
		<p>Rozpočet na instalační práce, který zahrnuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> návrh řídicích prvků pro instalaci / příp. požadavek na řídicí prvky kompletní náklady na práci (lidskou sílu), dopravu a zmeškaný čas náklady na elektroinstalační materiál, rozvaděče a potřebné pomůcky /nebo závazný seznam materiálu, pomůcek atp. pro realizaci (nepřekrývá se s náklady na technické komponenty shora) náklady na zajištění těžké techniky, výkopových prací, externích služeb atp. náklady na asistenci při prvním paralelním připojení zohledňuje podmínky připojení ve stanovisku PDS, dle kterého je převážně připravován 	
Rozhodnutí o potřebě vybrat odpovědného zástupce ve výběrovém /zadávacím řízení	SPV	V závislosti na výši plánované odměny a případné potřebě zajistit externě doporučujeme průzkum trhu před rozhodnutím.	Lze realizovat do 1 měsíce.
Smlouva o dílo s odpovědným zástupcem vlastníka FVE	SPV, odpovědný zástupce	Uzavření smlouvy o dílo	
Rozhodnutí o podobě zadávacího řízení na výběr dodavatele FVE a rozsahu předmětu zakázky, smlouva o dílo	vlastník FVE / SPV	Rozhodnout, kdo bude instalovat FVE (výběrové řízení) – zvážit, zda je potřeba zadávací řízení a v jakém režimu. Navíc rozhodnout, jaký bude rozsah povinností dodavatele (jen instalovat FVE, nebo i zajistit potřebné povolení a zastoupit ve správním řízení).	Odhadujeme cca 2 měsíce na přípravu a realizaci zadávacího řízení.
Uzavření smlouvy o dílo s vybraným dodavatelem FVE	vlastník FVE / SPV, dodavatel	Smlouva o dílo	
Žádost o územně plánovací informaci a řízení o vydání	vlastník FVE / SPV / dodavatel	Bude-li nutné pro instalaci.	

územního souhlasu / rozhodnutí pro umístění FVE			
Licence ERÚ na výrobu elektřiny ve FVE	SPV	žádost o vydání licence ERÚ (<i>bude-li její vydání nutné; bez potřeby licence není nutný krok týkající se odborného zástupce</i>) seznam podkladů a instrukce pro žadatele jsou dostupné na internetových stránkách ERÚ	ERÚ vydává licenci do 30 dnů ode dne podání žádosti Pravomocná licence je podmínkou pro zahájení provozu FVE
Smlouva o připojení s PDS	vlastník FVE / SPV, PDS	Smlouvu předkládá PDS na žádost vlastníka FVE po prověření toho, že byly splněny podmínky smlouvy o budoucí smlouvě o připojení a po samotném připojení FVE	
Dodatek k platné smlouvě o sdružených službách dodávek elektřiny s obchodníkem s elektřinou a vlastníkem FVE zohledňující uvedení FVE do provozu a možnosti sdílení do dalších odběrných míst a přetoků do DS, tj. výkupu nespotřebované elektřiny z FVE	držitel OM/ vlastník FVE/ SPV, obchodník	Dodatek ke smlouvě předkládá obchodník (spolu s VOP), a to za předpokladu, že by sdružené odběrné místo mělo stále stejné číslo (nic se nemění v systému OTE, soutěž obchodníka není třeba); PDS udělí odběrnému místu odlišná EAN pro výrobu a spotřebu; na EAN výroby je možné uzavřít novou smlouvu o výkupu elektřiny	
Smlouva o dodávkách elektřiny mezi provozovatelem FVE a odběratelskou institucí	SPV, odběratelská instituce	Smlouva o dodávkách přímým vedením.	

11. Přehled finančních toků

V rámci této kapitoly uvádíme přehled základních finančních toků a nákladů, se kterými je v případě námi uvedeného modelu fungování provozu výroben a sdílení elektrické energie počítat. Dodáváme, že nejde o přehled všeobíhající s tím, že potřeba některých finančních toků bude závislá od rozhodnutí SMHK / klienta o dalším směřování projektu.

Dodáváme, že klient může dále v textu vystupovat i v pozici odběratelské instituce.

	Plátce
Náklady na založení SPV	Město / klient (v závislosti na rozhodnutí o podobě a společnících SPV)
Náklady na vybudování FVE	<p>Několik variant:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Město – vhodnější varianta v případě, že je preferováno, aby výrobní byly ve vlastnictví SMHK b) Odběratelská instituce – obdobně jako v případě města; vhodné v případě některých dotací; zpravidla jednodušší z pohledu užívacích práv k budově (odběratelská instituce zpravidla bude již mít práva budovu užívat a FVE na budovu umístit) c) SPV – jednodušší z pohledu užívacích práv k výrobě; SPV sama rozhoduje o provozu a podmínkách výroby; nutnost zajistit užívací práva k budově (střeše, rozvodům, OM, ...) <p><i>Pozn.: viz výše kapitola vlastnických práv k FVE; vycházíme z toho, že je vhodné, aby vlastníkem FVE byl investor</i></p>
Platby za elektřinu od obchodníka s elektřinou	<p>Dvě varianty:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) SPV, které elektřinu přeúčtuje odběratelské instituci - považujeme za vhodnější, aby co nejvíce činností spojených s FVE zajišťovalo SPV jako specializovaný subjekt; díky tomu se naplní cíle projektu a nebudou související administrativou tolik zatíženy další organizace (příspěvkové organizace a společnosti SMHK) b) Jednotlivé odběratelské instituce
Platby za elektřinu z FVE	<p>Je třeba rozhodnout, zda bude elektřina z FVE pro odběratelské instituce zdarma nebo zpoplatněna.</p> <p>V případě úplatného poskytování je tím spíše nutné zvážit naplnění podmínek veřejné podpory (např. za situace, kdy by výrobní nebyly ve vlastnictví SVP a jejich užívání by pro SPV bylo bezúplatné).</p>

Platby pro SPV za její činnost	Technicky počítá výchozí model s tím, že EE vyráběná ve FVE bude spotřebována na místě s využitím přímého vedení. SPV bude provozovat FVE i zajišťovat dodávky přímým vedením. SPV není oprávněna fakturovat za „službu“ zvláštní poplatek nebo odměnu. SPV přeučtuje veškeré hotové výdaje související se zajištěním služby odběratelské instituci. Mezi tyto výdaje, které přefakturuje patří mzdové výdaje, výdaje na realizované opravy nebo údržbu, revizní zprávy atd.
Platby za revize a údržbu FVE	SPV jako provozovatel
Nájem střechy / FVE	SPV hradí odběratelské instituci
Daň z elektřiny	Pokud budou instalované FVE o instalovaném výkonu méně než 30 kWp, a elektřina bude dodaná přímo odběratelské instituci v místě výroby, je také elektřina osvobozena od daně z elektřiny. Pokud některá z podmínek není splněna, je nutné daň z elektřiny hradit.

11.1. Zrcadlový přehled výnosů a nákladů SPV a odběratelské instituce / SMHK

SPV		SMHK / odběratelská instituce	
výnos	náklad	výnos	náklad
výnosy z prodeje případných přebytků elektřiny obchodníkovi	nájemné z pronájmu nemovitosti pro instalaci FVE	nájemné z pronájmu nemovitosti pro instalaci FVE	
platby od SMHK / odběratele za náklady prokazatelně vynaložené v souvislosti se zajištěním výroby elektřiny v FVE a dodávek odběratelské instituci (nákladová cena)	platby za EE dodanou z DS obchodníkovi		platby SPV za náklady prokazatelně vynaložené v souvislosti se zajištěním výroby EE v FVE a dodávek EE (předpokládáme za elektřinu z FVE hradí smluvní cenu = nákladová cena; za elektřinu ze sítě hradí tržní cenu a systémové platby)
	náklady na bankovní úvěr, pokud relevantní		
	mzdové náklady (mzdy zaměstnanci/ům, odměna odpovědnému zástupci)		
	provozní náklady (opravy, údržba a servis, revize dodavatelům)		
	daně a poplatky (daň z elektřiny, DPH, ..., pokud relevantní)		

odpisy (investiční fond)	vstupní investice		vstupní investice SMHK / klienta (předpoklad)
--------------------------	-------------------	--	---

Nájemné a cena elektrické energie vyrobené v FVE jsou jediné položky, jejichž výše závisí na jednání obou smluvních partnerů (SPV a odběratelské instituce).

Pokud by odběratelská instituce měla elektřinu z FVE zdarma, pak doporučujeme střechu vypůjčit (tj. zdarma poskytnout k užívání za sjednaným účelem).

V případě sjednání nájemného bude toto SPV schopna hradit jen v případě sjednání ceny za elektřinu vyrobenou v FVE a spotřebovanou v místě.

11.2. DPH

Přeúčtování služeb a některých dalších zdanitelných plnění, mezi které patří i dodávky elektřiny, je oblastí uplatňování daně z přidané hodnoty (DPH). Níže v textu pracujeme se základními principy uplatňování DPH při přefakturaci elektřiny, a to jak v případě, že ji provádí osoba povinná k dani, která není plátcem, tak i v případě, že je prováděna plátcem daně.

Současně zohledníme situaci, kdy by dodávky elektrické energie byly odběratelské instituci dodávány zdarma.

11.2.1. Přeúčtování služeb osobou povinnou k dani, která není plátcem

Osobou, která není zpočátku plátcem DPH by v posuzované situaci mohla být nově vzniklá SPV. Níže popisujeme situaci, kdy by SPV přeúčtovala elektrickou energii dodanou obchodníkem z distribuční soustavy odběratelské instituci:

Při přeúčtování elektřiny osobou povinnou k dani, která není plátcem, se v **žádném případě daň neuplatňuje**, tj. této osobě, která není plátcem, nevzniká nárok na odpočet daně ani povinnost uplatnit daň na výstupu.

Otázkou je, za jakých podmínek vchází přefakturovaná částka osobě povinné k dani do limitu obratu pro povinnou registraci plátce DPH. Obratem se podle § 6 odst. 2 zákona o DPH rozumějí příjmy či výnosy za uskutečněná plnění s výjimkou prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, který je obchodním majetkem, a s výjimkou plnění osvobozených od daně bez nároku na odpočet daně vyjma stanovených případů, kdy se i příjmy či výnosy z osvobozených plnění do obratu započítávají.

V případě daňových subjektů, které vedou účetnictví, jsou rozhodující pro určení obratu jejich výnosy za uskutečněná plnění s uvedenými výjimkami a v případě daňových subjektů, které nevedou účetnictví, jsou rozhodující pro určení obratu jejich příjmy za uskutečněná plnění s uvedenými výjimkami. V posuzovaném případě povede SPV vždy účetnictví.

Z výše uvedeného vymezení vyplývá, že v případě posuzování přeúčtované částky z hlediska obratu pro účely DPH je určující, jak je o této částce účtováno. Jestliže přeúčtované částky vcházejí do výnosů SPV jako osoby povinné k dani, která není plátcem, vcházejí tyto částky také do limitu obratu pro povinnou registraci plátce DPH. Jestliže je o přeúčtovaných částkách účtováno na zúčtovacích vztazích nebo obdobným způsobem, z něhož vyplývá, že se nejedná o výnos či příjem za uskutečněné plnění, do obratu osoby povinné k dani pro účely stanovení obratu pro povinnou registraci plátce nevcházejí.

Plátce daně může při přeúčtování elektřiny postupovat dvěma způsoby:

V § 13 odst. 4 písm. h) je stanoven postup při přeúčtování elektřiny, při kterém se uplatňuje daň na výstupu. Podle tohoto písmene se za **zdanitelné plnění** považuje:

- a) přeúčtování elektřiny, které plátce pořídil od jiné osoby, pokud při jejich pořízení uplatnil nárok na odpočet daně, a dále
- b) přeúčtování elektřiny, které plátce pořídil od osoby, která není plátcem daně.

Při tomto přeúčtování a dále při přeúčtování služeb souvisejících s nájmem podle nového § 21 odst. 2, který platí od 1.1.2005, již nevzniká povinnost přiznávat daň z přijatých plateb před uskutečněním zdanitelného plnění a povinnost přiznat daň vzniká až ke dni uskutečnění zdanitelného plnění, tj. ke dni zjištění výše přeúčtované částky, jak vyplývá z § 21 odst. 7 písm. j) zákona o DPH. Jestliže se při přefakturaci postupuje tímto způsobem, vzniká plátcovi, na něž je přeúčtování prováděno, na základě daňového dokladu vystaveného plátcem, který provádí přeúčtování, **nárok na odpočet daně** za splnění obecných zákonných podmínek.

Dodáním zboží, a tedy ani předmětem daně není podle doplněného § 13 odst. 10 písm. d) zákona o DPH - přeúčtování elektřiny, které plátce pořídil od jiného plátce, pokud při jejich pořízení neuplatnil nárok na odpočet daně, a o této skutečnosti účtuje odpovídajícím způsobem podle zákona o účetnictví. V tomto případě plátce, který provádí přeúčtování energií **nemůže vystavit daňový doklad** a osoba, na kterou je přeúčtování tímto způsobem prováděno, si nemůže uplatnit nárok na odpočet daně, i kdyby byla plátcem daně.

Tato právní analýza je důvěrného charakteru a je určena výhradně pro potřeby klienta. S ohledem na uvedené nemůže být poskytnuta třetím osobám odlišným od klienta či zveřejněna bez předchozího souhlasu advokátní kanceláře.